

**A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR (MNL)
2023. ÉVI INTÉZMÉNYI
MUNKABESZÁMOLÓJA**

TARTALOMJEGYZÉK

I.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
II.	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK	6
1.	Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy	7
2.	Kiadási előirányzatok alakulása	8
3.	Bevételi előirányzatok alakulása	8
4.	Humán erőforrás	9
5.	Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)	10
	5.1. Épületek, raktárak	10
	5.2. Informatikai fejlesztések	11
III.	SZAKMAI TEVÉKENYSÉG	14
1.	Az illetékességi terület felügyelete	14
2.	Állománygyarapodás	27
	2.1. Gyarapodás	27
	2.2. Fogyaték	28
	2.3. Bértárolt iratok	29
3.	Állományvédelem és reprográfia	29
	3.1. Általános tevékenység – Vármegyei levéltárak	29
	3.2. Raktárak állapota	31
	3.3. Kiemelt restaurátori, kötésmunkák, valamint reprográfiai feladatok	37
	3.4. Restaurálás, konzerválás	39
	3.5. Könyvkötésmunkák	40
	3.6. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmzés, digitalizálás)	40
4.	A levéltári anyag nyilvántartása	42
	4.1. Elektronikus levéltári nyilvántartás	42
	4.2. Az elektronikus nyilvántartáson kívül elvégzett feladatok	46
	4.3. Segédletkészítés	47
5.	Rendszerezés, rendezés	56
	5.1. Alapszintű rendezés	56
	5.2. Középszintű rendezés	57
	5.3. Darabszintű rendezés	58
	5.4. Ellenőrző rendezés	59
	5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzetelés, átrendezés)	61
6.	Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás	62
	6.1. Online szolgáltatások, online kutatói funkciók igénybevételének a támogatása	63
	6.2. Kutatóforgalmi adatok	63
	6.3. Tájékoztatás	65
	6.4. A reprográfiai szolgáltatások	65
	6.5. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú irat kölcsönzés	66
	6.6. Ügyfélszolgálati tevékenység	68
7.	Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység	73
	7.1. Tudományos konferenciák	75
	7.2. Kiadványkészítés	75
8.	Közművelődés, PR-tevékenység és levéltár-pedagógia	76
	8.1. Kiállítások	76

8.2. Kiemelt programok	81
8.3. Levéltár-pedagógia	83
9. Könyvtári munka.....	90
10. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése.....	94
11. Nemzetközi és hazai kapcsolatok.....	95
12. 1. Nemzetközi kapcsolatok	95
12. 2. Hazai kapcsolatok	100
12. Pályázatok.....	102
13. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés.....	105
14. 1. Ügyvitel	105
14. 2. Képzés, továbbképzés	105

I. Vezetői összefoglaló

A 2023-as év kiemelt eseménye az Országos Levéltár alapításának és a Bécsi kapu téri épület felavatásának évfordulós ünnepségsorozata (300/100) volt. A Magyar Nemzeti Levéltár, az ország legrégebbi közintézménye, 2023-ban ünnepelte alapítása 300., Bécsi kapu téri palotája átadása 100. évfordulóját. Az ünnepségsorozat bemutatta Magyarország legrégebbi alapítású közintézményének munkáját, a levéltár által őrzött több mint 80 kilométernyi iratanyagának gazdagságát. A kettős évforduló készítette arra a levéltár vezetőséget, hogy egy olyan reprezentatív kötetrel emlékezzen meg elődei tevékenységéről, amely mind tartalmában, mind küllemében tükrözi a levéltári munka sajátos kettősségét, a tradíciók és az abszolút modernitás ötvözetét. „A nemzet levéltára. Fejezetek az Országos Levéltár történetéből” című ünnepi, közel 600 oldalas album több mint harminc kolléga együttes munkája révén született meg, és azon túl, hogy részletesen és hiánypótló módon tárja fel és mutatja be a százéves épületet, amely igazi összművészeti alkotás, a levéltár mára elfeledett, „névtelen” hőseinek is emléket állít. Erre a kiadványra mindannyian büszkék lehetünk, amiben benne van elődeink munkája, a mi eredményeink, illetve kiolvasható belőle a jövőképünk is.

A Magyar Postával közösen emlékbélyeget, míg a Magyar Nemzeti Bankkal együttműködésben ezüst emlékérmét is adtunk ki az évfordulók kapcsán.

Az MNL az online kikérés teljes körű, 2023-as bevezetésével fontos lépést tett a jövő felé, amellyel kiterjesztette a digitális világban elengedhetetlen kényelmi szolgáltatásainak a körét. A levéltári kutatás, mint érték képviselője, a kutatáshoz kapcsolódó tudás átadása és a kutatási tevékenység támogatása az MNL kiemelt, stratégiai feladata. Az MNL kutatószolgálatára több ezer kutató és felhasználó elégedettségéhez járul hozzá nap, mint nap, ezzel erősítve a Magyar Nemzeti Levéltárról felépített pozitív és nyitott képet az állampolgárokban. A levéltár kutatószolgálatára egyszerre tesz eleget a hagyományos értékek és a jövő útját fémjelző elektronikus szolgáltatások kutatók, érdeklődők felé közvetítésével a társadalmi elvárásoknak. A hozzánk fordulóknak sokoldalú segítséget kaphatnak kutatásuk megkezdéséhez, lefolytatásához, valamint másolatmegrendeléseik és a kapcsolódó közlési engedélyek ügyintézéséhez. A jogszabályoknak való megfelelés – elsősorban az adatvédelmi kéréseket illetően – kiemelt pontosságot és figyelmet igényel a munkatársaktól és biztosítja a levéltár számára a jogszerű és etikus működést. A kutatószolgálati tevékenységünk során a kutatási eseteink és a kikért iratanyagok mennyisége jelentősen növekedett.

Az új technológiák bevezetése paradigmaváltást jelent a levéltárakban. A kéziratos dokumentumok feldolgozása a kutatók számára korábban csak egyenkénti átnézéssel kutatható iratokat tesz kereshetővé a későbbiekben pedig a nyelvtechnológia és adatfeldolgozás újabb eszközeivel kiaknázhatóvá. Az MNL 2021 óta foglalkozik a kézírásfelismerés adaptálásával a levéltári munkafolyamatba, amelynek első eredményét az 1828. évi országos összeírás közel 200 ezer oldalnyi névanyagát 2022 szeptemberében tettük közzé. Ezzel párhuzamosan saját infrastruktúra kialakításába kezdünk, amelyet a Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium projektjében és a munkatervben is kiemelt feladatnak tekintünk. 2023-ban létrehoztuk az állami anyakönyvek tanítóanyagainak felhasználásával az első saját kézírásfelismerési modellt, saját annotálófelületet alakítottunk ki, létrehoztuk a demonstrációs infrastruktúrát. Az MNL kezdeményezésére a területen eredményekkel rendelkező európai partnerintézmények június elején kétnapos workshopon cserélték ki tapasztalataikat és egyeztettek az együttműködés lehetséges formáiról. („Kézírásfelismerési Technológia Alkalmazása” című nemzetközi workshop megvalósítása). A

workshop célja, hogy gyakorlati eszmecsere jöjjön létre a résztvevők között gyakorlatban hasznosítható eredményekkel.

2023-ban folytatódott az Archives and the Traces of Migration (ATOM) projekt megvalósítása az ICARUS Hrvatska koordinálásában. A levéltárak és a migráció emlékei" a kivándorlást, a külföldre vándorlást, a bevándorlást és a diaszpóra-közösségeket dokumentáló levéltári anyagok értékelésének, megőrzésének és hozzáférhetőségének kérdéseit kívánja feltárni, egyértelműen hozzájárulva a fent említett közösségek társadalmi befogadásához az levéltári anyag és a hozzá kapcsolódó levéltári gyakorlat segítségével. 2023-ban elkészült az Oral History gyűjtés tervezete és a kapcsolódó szerződések, végleges megoldást találtunk az előkészítés alatt álló virtuális kiállításra és elkészült az Európai Bizottságnak benyújtandó tematikus segédlet.

2023-ban Családfamesék címmel új sorozat indult az M5 kulturális csatornán, amelyben a nézőket a családfakutatás technikáiba, rejtelmeibe avatják be egy-egy ismert személy példáján keresztül. Az első két részben Pindroch Csaba és Reviczky Gábor színművészek családját ismerhették meg a nézők. Benkő Péter színművész a harmadik rész szereplője, majd Kovács Koko István olimpiai, világ- és Európa-bajnok magyar ökölvívó és Kautzky Armand színművészek következtek. A produkció értéket teremt, amiben komoly szerepe van annak, hogy ebben a műsorban nemcsak családfákat készítünk, hanem családtörténeteket is adunk. S az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a szereplők családjában szinte kivétel nélkül leképeződnek a különböző etnikumok, vallások és társadalmi helyzetek, kiderül a kutatásokból, hogy az egyes felmenők eltérő tájakon, akár a Kárpát-medencéből is kilépve szerteágazó foglalkozást űztek. S ezek alapján nagyon sokat tudunk mesélni az embereknek, és számtalan információnak tudunk mélyebb értelmet adni, ami a műsort egyedivé teszi.

2023-ban kezdtük el a Petőfi Kulturális Program megvalósítását, amelynek segítségével 2024-ben több száz településen tudjuk segíteni a közösségépítést.

II. Működési feltételek

A Magyar Nemzeti Levéltár rövidítése: MNL.

Érintett szervezeti egységek *a hatályos Szervezeti és Működési Szabályzat (MNL/FOIG-T/16862-1/2021.) szerint és a beszámolóban előforduló rövidítésekkel:*

KÖZPONTI SZERVEZETI EGYSÉGEK

Főigazgatói Titkárság (FT)

Jogi és Humánpolitikai Főosztály (JHF)

Általános főigazgató-helyettes

Szakmai Koordinációs Igazgatóság (SZKI)

Informatikai és Innovációs Igazgatóság (INIG)

Elektronikus Nyilvántartások Főosztálya (ENYF)

Kutatószolgálati és Szakkönyvtári Főosztály (KSZF)

Tudományos és projektekért felelős főigazgató-helyettes

Gulág- és Gupvikutató Intézet (GGI)

Közművelődési és Közönségkapcsolati Főosztály (KMKF)

Projektigazgatóság (PIG)

Tudományos Igazgatóság (TUDIG)

Gazdasági főigazgató-helyettes

Pénzügyi és Kontrolling Főosztály (PKF)

Vagyongazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság (VKF)

Gyűjteményi főigazgató-helyettes

Ügyfélszolgálati Főosztály (ÜF)

MNL Országos Levéltára (OL)

Az MNL vármegyei tagintézményei:

Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Vármegyei Levéltára (MNL BAVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára (MNL BKVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Békés Vármegyei Levéltára (MNL BÉVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára (MNL BAZVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltára (MNL CSCSVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Vármegyei Levéltára (MNL FVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára (MNL GYMSVL Győr)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára (MNL GYMSVL Sopron)

Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára (MNL HBVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Heves Vármegyei Levéltára (MNL HVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltára (MNL JNSZVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltára (MNL KEVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Vármegyei Levéltára (MNL NVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Vármegyei Levéltára (MNL PVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Vármegyei Levéltára (MNL SVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára (MNL SZSZBVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Tolna Vármegyei Levéltára (MNL TVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Vas Vármegyei Levéltára (MNL VAVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Vármegyei Levéltára (MNL VEVL)

Magyar Nemzeti Levéltár Zala Vármegyei Levéltára (MNL ZVL)

1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy

A Magyar Nemzeti Levéltár Gazdasági Szervezete az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, az államháztartásról szóló törvény végrehajtására vonatkozó 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet, az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Kormányrendelet, valamint az MNL belső szabályzataiban foglaltak alapján látta el tevékenységét 2023. évben.

A Gazdasági Szervezet, mint igazgatási és gazdálkodási feladatokat ellátó központ funkcionális szervezeti egységként tervezi és irányítja az MNL stratégiai jelentőségű kiemelt feladatainak megvalósításához szükséges erőforrások biztosításának és elosztásának folyamatát, részt vesz a végrehajtás módjának meghatározásában, és együttműködik az MNL más szervezeti egységeivel a döntések végrehajtásában.

A gazdasági főigazgató-helyettes vezetésével végzi az irányítási, tervezési, gazdálkodási, finanszírozási, beszerzési, közbeszerzési, üzemeltetési, beruházási, felújítási, tűz-, vagyron- és munkavédelmi, adatszolgáltatási és beszámolási feladatait.

A Gazdasági Szervezet vezetésében 2023. év folyamán nem történt változás. Az MNL kötelezettségvállalásait maradéktalanul teljesítette. Az intézmény adó- és beszámolási kötelezettségeinek határidőre eleget tett, felelős, takarékos és szigorú előirányzat gazdálkodásával 2023. év folyamán is nagy hangsúlyt fektetett a racionális gazdálkodás folytatására.

A Gazdasági Szervezet a 2022. március 28. napján kiadmányozott ügyrend előírásai szerint működik. A feladatok ellátását 2023. évben is befolyásolta a 2022. január 01. napjától kötelezően alkalmazandóan a Magyar Államkincstár által bevezetett Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszer (KKVTR), valamint a Számlavezető Rendszer (SzR) új kincstári rendszerek használata. Mindkét rendszer a Forrás.Net programmal együtt – a bevezetésnél felmerült nehézségek megszűnését követően – támogatást biztosít a gazdasági tevékenység szabályszerű, átlátható és határidőre történő ellátásához. A bevezetéssel jelentkező rendszerhibák jelentős többlet terhet jelentettek 2022. évben a gazdasági szervezet és a tagintézmények gazdasági ügyintézői részére. A hibák nagyobb részét 2023-ra javították, bár a változások és módosulások folyamatos koordinációt várnak el.

A Gazdasági Szervezet a kialakult gyakorlatnak megfelelően továbbra is a tagintézmények bevonásával, a tagintézmények igazgatóival és gazdasági ügyintézőivel együttműködve látja el feladatait. A tagintézményekben a gazdasági ügyintéző helyettesítésére a létszámhelyzet és más munkakört betöltő munkatársak iskolai végzettsége miatt – az előző évekhez hasonlóan – továbbra sincs lehetőség. A létszámhelyzet több tagintézménynél nem teszi lehetővé a pénztár-helyettes, és/vagy pénztárellenőr kijelölését.

A GriffSoft Informatikai Zrt. által fejlesztett Forrás.Net integrált ügyviteli rendszer bevezetése 2018. évben kezdődött meg. 2019. január 1. napjától használja az MNL a programot, így az intézmény 2023. évben is a Forrás.Net integrált ügyviteli rendszeren keresztül látta el számviteli kötelezettségeit.

A munkatársak fluktuációja, a számviteli és adó szabályozások módosulása, illetve a Magyar Államkincstár által bevezetett költségvetési rendszerek használata miatt 2023. évben is folyamatosan biztosítani kellett a gazdasági feladatokat ellátó munkatársak továbbképzését, helyszíni támogatását a GriffSoft Zrt. munkatársainak bevonásával.

A Gazdasági Szervezet munkatársai 2023. év folyamán a vonatkozó jogszabályok előírásainak betartásával és betartatásával végezték napi feladataikat. A Pénzügyi Osztály és a Számviteli Osztály a tervezéssel, az előirányzat-gazdálkodással, a könyvvizeléssel, a pénzkezeléssel kapcsolatos feladatok naprakész vezetése mellett a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségeket is rendszeresen teljesítette. A Vagyongazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság ellátta az Országos Levéltár és a Központi Szervezeti Egységek, részben a tagintézmények sokrétű üzemeltetési, fenntartási feladatait. Koordinálta, lebonyolította az MNL beruházási tevékenységét. A Közbeszerzési csoport az MNL minden szervezeti egységére kiterjedő közbeszerzési kötelezettség alá tartozó beszerzéseket elvégezte.

Közbeszerzési eljárások

- 2023. év folyamán 94 db közbeszerzési eljárást bonyolítottunk le.
- 2023. évben lezárult eljárások:
 - ❖ Kbt. 81. § uniós nyílt eljárás: 2 db
 - ❖ Kbt. 112. § nemzeti nyílt eljárás: 4 db, melyből 1 db eredménytelenül zárult.
 - ❖ Kbt. 105. § (2) b) írásbeli konzultáció: 1 db
 - ❖ Kbt. 105. § (2) c) versenyű rányitás: 3 db
 - ❖ Kbt. 105 § (1) a) KM megrendelés: 84 db
- 2024. évre 2 db Kbt. 81. § uniós nyílt eljárás húzódott át.

2. Kiadási előirányzatok alakulása

adatok E Ft-ban

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Módosított előirányzat		
	2022	2023	2022	2023	2023/2022
Személyi juttatások	2 535 154	3 759 975	4 122 950	4 632 871	112%
Munkaadókat terhelő járulékok	396 882	497 747	581 851	678 034	116%
Dologi kiadások	336 029	1 056 129	1 533 054	1 884 963	124%
Egyéb működési célú kiadások	0	0	70 101	514 820	nem releváns
Finanszírozási kiadások	0	0	147 082	0	nem releváns
Felhalmozási kiadások	326 060	326 060	1 759 328	642 566	36%
Összesen:	3 594 125	5 589 911	8 214 366	8 353 254	101%

3. Bevételi előirányzatok alakulása

adatok E Ft-ban

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Módosított előirányzat		
	2022	2023	2022	2023	2023/2022
Intézményi saját bevétel	50 000	50 000	114 972	186 979	163%

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Módosított előirányzat		
	2022	2023	2022	2023	2023/2022
Finanszírozási kiadások	3 544 125	5 639 911	6 781 267	7 264 814	107%
Egyéb támogatások (működési és felhalmozási)	0	0	185 163	92 171	50%
Átvett pénzeszközök	0	0	73 923	49 626	67%
Előző évi maradvány igénybevétele	0	0	1 059 041	759 664	72%
Összesen:	3 594 125	5 589 911	8 214 366	8 353 254	101%

4. Humánerőforrás

A bérek szinten tartását szolgálta a minimálbér és garantált bérminimum emelkedése is. A 982 693 Ft pótelőirányzat összegét a PM/145/2023. számú intézkedése, valamint a legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 573/2022. (XII.23.) Kormányrendelet biztosította az MNL részére. A 2023. november havi elszámolási kötelezettséget követően 315 346 Ft támogatás visszafizetésére volt kötelezett az intézmény.

A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2023. évi bérkompenzációjának támogatására a PM/2381-2/2023. számú intézkedése, valamint a 515/2022. (XII.13.) Kormányrendeletben foglaltak biztosítottak egyszeri jelleggel 275 268 Ft támogatási forrást az MNL részére. 2023. november havi elszámolási kötelezettséggel igazoltuk a pótelőirányzat teljes mértékű felhasználását. Az MNL költségvetésének legnagyobb tételét 2023. évben is a személyi jellegű kiadások jelentették. 2023. évben 24 db álláshelyet hirdettünk meg a KOZSZOLGALLAS portálon, valamint a KarrierM felületén. 2023. évben 6 vármegyei igazgatói pályázat került kiírásra.

Az MNL 2023. évben is részt vett az országos Közfoglalkoztatási Programban, ez elősegítette a levéltári iratok digitalizálásának felgyorsulását, kiegészítő humánerőforrás, pénzügyi forrás bevonását. A közfoglalkoztatott munkatársak által elvégzett feladatok jelentősen hozzájárultak az MNL munkatervében megfogalmazott feladatok végrehajtásához.

A 2023. évi költségvetést két közfoglalkoztatási program érintette:

2022. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – 2022. március 1. napjától 2023. február 28. napjáig tartott.
2023. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – 2023. március 1. napjától 2023. augusztus 31. napjáig került meghirdetésre. A lezárt időszakban átlagosan 15 főt foglalkoztattunk, ami 80%-os foglalkoztatási szintnek felel meg.
2023. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – 2023. szeptember 1. napjától 2024. február 29. napjáig került meghirdetésre.

MNL 2023. évi átlagos statisztikai létszáma az OSAP havi statisztikai jelentések alapján: 661 fő

MNL 2023. évi átlagos munkajogi létszáma az OSAP havi statisztikai jelentések alapján: 683 fő

Az MNL állományában a 2023. évben átlagosan 22 fő megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztattunk, 4 fő megváltozott munkaképességű munkavállaló lépett be és 4 fő

megváltozott munkaképességű munkavállaló lépett ki az év folyamán. Az MNL munkáltató a foglalkoztatottak 2023. évi átlagos statisztikai állományi létszáma miatt további 10 fő megváltozott munkaképességű munkavállaló alkalmazásával érte volna el a kötelező foglalkoztatási szintet a rehabilitációs hozzájárulás mentesség elérése tekintetében.

Az MNL-ben nagy hangsúlyt fektetünk a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazására, integrálására. Számos munkaterületen, munkakörben kínálunk munkalehetőséget a teljesen önálló munkavégzés biztosításával (segédlevéltáros, portás, reprográfus, ügyviteli alkalmazott, teremőr stb.).

A Kézenfogva Alapítvánnyal évek óta szoros együttműködésben dolgozunk a nyílt munkaerő piacon állást kereső megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatását segítve. Állásajánlataink, hirdetéseink megosztásával, továbbításával, állásbörzéken történő részvételünkkel is segítjük az álláskeresőket elhelyezkedését. Munkaköreinket, a munkaköri feladatokat amennyiben lehetséges, mozgásában korlátozott munkavállalóink támogatására távmunkavégzésre alkalmas munkavégzésre alakítottuk át több esetben és folyamatosan keressük a további lehetőséget az igények és lehetőségek figyelembevételével. A szervezeti egységek vezetői és munkavállalói közösen alakították ki az akadálymentes kommunikáció és munkavégzés feltételeit. Jelenleg is folyamatban van 2 fő megváltozott munkaképességű munkavállaló felvétele segédlevéltáros munkakörben, részmunkaidőben és távmunkavégzésben történő alkalmazás biztosításával.

5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)

5.1. Épületek, raktárak

A 2023. évben megvalósult felújítási munkálatok:

A Bács-Kiskun Vármegyei Levéltár Bajai fióklevéltára villámvédelmi rendszerének kiépítése megvalósult. Bruttó bekerülési értéke: 2,7 M Ft.

A Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára Mosonmagyaróvár, Erkel Ferenc u. 3. szám alatti fióktelep felújítása előkészületi munkálatainak keretében elkészültek a tűzvédelmi hatósági előírásoknak megfelelő tervek, a villamoshálózat felújításának tervei, továbbá a Magyar Posta ingatlanrészétől elkülönülő, az irattároló terek sajátos szükségleteinek megfelelő, energiahatékonysági szempontok érvényesítésére is alkalmas fűtési rendszer kiviteli tervei. A megvalósítás első üteméhez biztosított póttámogatás felhasználásával megkezdődhettek a felújítási munkálatok. 2023. évben az épület felújítására, a felújítás előkészületeire bruttó 98,3 M Ft-ot fordítottunk, amelyből 80 millió forintot póttámogatás finanszírozott.

A Nógrád Vármegyei Levéltár salgótarjáni központi épületének támfalkerítése omlásveszély miatt sürgős felújításra szorult. Bruttó bekerülési értéke: 6,4 M Ft.

A Veszprém Vármegyei Levéltár veszprémi központi épületének tetőszerkezete a héjazat megbomlása okán több helyen károsodott. A károsodások feltárásához szükséges bontási munkálatokat követően, a tető szerkezeti javításának előkészületeként, faanyagvédelmi és tartószerkezeti szakértői tanulmányok készültek. Bruttó bekerülési értéke: 3,4 M Ft.

A Zala Vármegyei Levéltár Zalaegerszeg, Balatoni út 2727/5 hrsz. alatti raktárbázisának lapostető burkolata elhasználódott, beázások jelentkeztek, ezért halaszthatatlanná vált annak felújítása. Bruttó bekerülési értéke: 6,9 M Ft.

A Baranya Vármegyei Levéltár Pécs, Nyírfa u. 3. szám alatti telephelyén a tető részleges felújítása megvalósult. Bruttó bekerülési értéke: 8,4 M Ft.

Az MNL Budapest, III. kerületi Lángliliom utcai raktárbázisában, IV. és V. raktárblokkok világításának energiatakarékos fényforrásokkal történő felújításához a fényforrások beszerzése történt meg. A felszerelésük a 2024. évben valósul meg. (Az anyagbeszerzés bruttó bekerülési értéke: 13,1 M Ft.)

A Lángliliom utcai telephelyen elvégeztettük az aggregátor terheléses tesztjét is, valamint a tűzvédelmi főkapcsoló is bevizsgálásra, javításra került. Bruttó bekerülési értéke: 2,4 M Ft.

A Budapest, Lángliliom utcai nyúlványtelek jogi rendezése folytatódott, az állam javára történő megvásárlásának pénzügyi rendezése áthúzódik a 2024. évre. (Baja és Pécs infrastrukturális fejlesztései az ágazati beruházási koncepcióhoz tett javaslatok megvalósulásának függvényében felülvizsgálandóak.)

Az MNL dolgozóinak 2023. évi kötelező munka- és tűzvédelmi oktatása megtörtént.

5.2. Informatikai fejlesztések

Kliens oldali infrastruktúra

2023-ban a tervezettnél kevesebb kliens oldali eszköz beszerzésére kerülhetett sor, így a számítógépes eszközpark átlagéletkora kismértékben nőtt. A vármegyei tagintézmények központi menedzsment infrastruktúra alá történő bevonása ugyanakkor 80%-ban megtörtént. Egyedül még azon tagintézményeknél nem valósulhatott meg a bevezetés, ahol a telephelyek elavult távközlési vonalaihoz kapcsolódóan nem áll megfelelő sáv szélesség rendelkezésre ahhoz, hogy a helyben üzemeltetett eszközök folyamatosan kommunikáljanak a központi egységekkel. A kapcsolódó távközlési konszolidáció megvalósulásának függvényében a többi telephely bevonása is megtörténhet.

Távközlés és hálózati infrastruktúra

A Magyar Nemzeti Levéltár telephelyein működtetett hálózati eszközeinek egy része 2022. decemberében elérte élettartama végét, egy másik részéről pedig 2023. májusában járt le a gyártói támogatás. A folyamatos és zavartalan működés biztosítása érdekében 2023. első negyedévében terv készült a hálózati eszközök cseréjével kapcsolatosan, aminek alapján az év második felében elkezdődött a cserélendő eszközök beszerzése. A tervek szerint az eszközök teljes cseréje 2024. 2. félévének végére fog tudni megvalósulni.

A telephelyekkel kapcsolatos vezetékes távközlési vonalak konszolidációja kapcsán 2023 év végén megtörtént a nyílt közbeszerzési eljárás kiírása, amelynek eredménye 2024. január végére várható. Az eljárás sikeressége esetén, a szerződés szerint vállalt kiépítési időket betartva, 2024. májusára minden telephelyen megtörténhet a távközlési hálózat modernizációja, magasabb sáv szélességű magasabb rendelkezésre állású bekötések biztosításával.

Szoftveres fejlesztések

2023 év elején beszerzésre került akadémiai kedvezményrel az MNL teljes személyi állományát érintve a Microsoft 365 A1 for devices licenc csomag. Ez 2029. februárjáig hozzáférést biztosít az irodai programcsomaghoz és az ahhoz kapcsolódó online szolgáltatásokhoz, beleértve a modern levelezőrendszert is. Ennek a rendszernek a bevezetése és testreszabása 2023 egyik legjelentősebb fejlesztése volt, amely kapcsán az MNL elavult levelező rendszerének cseréje 2023 novemberében megtörtént. Ehhez kapcsolódóan a zárt felhős szolgáltatások használata szintén ezzel egyidőben teljesskörűen megkezdődhetett.

E-levéltári rendszer

Az MNL digitalizált anyagainak jelentős része az E-levéltári rendszerben található meg. Ez a rendszer 2013-ban lett kialakítva, és infrastruktúráját tekintve szinte minden hardveres és szoftveres komponense elavult. A nemzeti adatvagyron részét képező digitalizált anyagok biztonságos tárolása kapcsán kiemelt fontosságú lenne e rendszer naprakésszé tétele. Tekintettel azonban arra, hogy ez a rendszer a NISZ infrastruktúráján található meg, és az üzemeltetéséért és a naprakész állapotban tartásáért is a NISZ felelős. Az MNL oldaláról kiemelt kockázatnak látjuk az E-Levéltári rendszer elavult hardveres és szoftveres környezetét.

Munkaállomások, notebookok és szerverek

A megvalósult beszerzések eredményeként az MNL kliens és szerver oldali eszközállománya (asztali számítógép, notebook, fizikai szerver, tablet) a következőképpen alakult:

Tagintézmény	Összes számítógép	Cserélendő számítógépek		2023. évi tervezett beszerzés	2023. teljesült beszerzés
	2023. dec.	2023. dec.	Aránya 2023. dec.	darab	darab
Bács-Kiskun	45	18	40%	3	0
Baranya	54	38	70%	5	0
Békés	41	30	73%	7	0
Borsod-Abaúj-Zemplén	48	23	48%	4	0
Csongrád-Csanád	86	72	84%	8	0
Fejér	38	21	55%	4	2
Győr	23	14	61%	3	0
Hajdú-Bihar	68	49	72%	7	0
Heves	57	31	54%	4	0
Jász-Nagykun-Szolnok	27	19	70%	5	0
Komárom-Esztergom	34	27	79%	4	0
Nógrád	58	42	72%	8	0
OL és központi szervezeti	903	445	49%	47	16
Pest	45	21	47%	4	1
Somogy	39	33	85%	7	0
Sopron	32	15	47%	3	3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	36	15	42%	6	0
Tolna	28	12	43%	4	0
Vas	47	38	81%	7	1
Veszprém	53	41	77%	6	3
Zala	35	24	69%	4	0
Összesen:	1797	1028	57%	150	26

(Cserélendő számítógépnek tekintjük a hat évnél idősebb asztali, illetve mobil munkaállomásokat. A határok megállapításánál a Poszeidon és a Scope programok erőforrás igényét vettük figyelembe. Az XP-t futtató számítógépek azon számítógépek, amelyek hardveres elavultságuk okán nem képesek frissebb operációs rendszer futtatására a 2014. áprilisában lejárt támogatású, MS Windows XP-nél, illetve olyan szoftvert

szükséges futtatni rajtuk, amik frissebb operációs rendszert nem támogatnak. Ezek az alkalmazások virtuális infrastruktúrán, a külső környezettől elszigetelve futnak.)

Intézményi központi infrastruktúra

	2022. tény	2023. tervek	2023. tény
MNL központi rendszer adattároló (bruttó/nettó tárkapacitás)	1912/1546	2375/1900 TB	1912/1546
MNL központi rendszerben tárolt adatmennyiség	525	800 TB	857
MNL központi rendszerbe telepített fizikai szerverek száma	17	20	12
MNL központi rendszerbe telepített virtualizált szerverek száma	101	110	108

Hálózatok

	2022. tény	2023. tervek	2023. tény
VPN-be bevont telephelyek száma	46	47	46
Hálózati eszközök száma	366	450	500

Digitalizáló eszközök

	2022. tény	2023. tervek	2023. tény
dokumentumszkennerek	171	171	175
könyvszkennerek	10	10	10
mikrofilmszkennerek	8	8	8
filmszkennerek	9	9	10
egyedi felvételező munkaállomás	1	1	1
audió digitalizáló munkaállomás	2	2	2

III. Szakmai tevékenység

1. Az illetékességi terület felügyelete

Az MNL a hatályos jogszabályok, valamint az MNL Szervezeti és Működési Szabályzata előírásait és a közigazgatási-intézményi rendszer sajátosságait figyelembe véve hajtották végre az illetékességi területükön a 2023. évi iratkezelés-felügyeleti munkájukat. A korábbi évekhez hasonlóan az elsőrendű cél valamennyi tagintézmény és szervezeti egység esetében az illetékességi körbe tartozó szervek iratkezelési szabályzatai és irattári tervei – az iratképzők általi – megfelelő szintű aktualizálásának (különös tekintettel az elektronikus iratkezelésre) elbírálása és jóváhagyása, valamint az említett és az illetékes levéltár által jóváhagyott szabályzat alapján az iratkezelés és irattárak rendszeres időközű, tervezett ellenőrzése volt. A stratégiai célok mellett a napi rutint jelentette a beküldött selejtezési jegyzőkönyvek felülvizsgálata, a még kint lévő maradandó értékű iratanyag felmérése, illetve ezek levéltári átadás-átvételének szakszerű előkészítése, továbbá a cégbíróságoktól kapott vég- és felszámolási értesítések kezelése.

Az MNL KVIFO a tervezett 57 ellenőrzésből végül 64 ellenőrzést folytatott le, ezen belül két alkalom utóellenőrzés volt. Az ellenőrzési tapasztalatok alapján elmondható, hogy az idén ellenőrzött 64 szerv irattárai rendben voltak, az iratok mindenhol visszakereshetők, tételszámozást viszont még mindig nem mindenki használ, ennek szükségességére a figyelmet felhívtuk. Továbbá a szervek az ellenőrzések alkalmával tájékoztatást kaptak az MNL hatósági jogköeiről is, különösen a köziratvédelemmel összefüggésben. Ugyanakkor az ellenőrzések során az is megállapítást nyert, hogy a kultúra referenciába tartozó szervek többsége nem kapcsolódott be elektronikus ügyintézésbe. Amennyiben használnak iratkezelési szoftvert, kizárólag iktatásra, esetleg az iratok nem e-hiteles szkennelt képét feltöltik, de akadt olyan intézmény is, mely csak 2025.01.01-től fogja elhagyni a papíralapú iktatást. Ennek oka a DMÜ által szervezett Poszeidon EKEIDR iratkezelő szoftver kötelező jellegű bevezetése. Az illetékes központi szervezeti egységünk (KVIFO) a vármegyei tagintézmények felé ellátott koordinációs feladatait az év elején indított MNL/KVIFO/5091-12/2023. iktatószámú ügyiratban tartotta nyilván, átlagosan havonta két/három megkeresés volt e-mailben, telefonon, illetve teams egyeztetés formájában, nem számítva ebbe bele a MIR sablonok kapcsán tett vármegyei fejlesztési javaslatokat. A KVIFO munkatársai az alapfeladatokon túl oktatóként részt vettek az MNL külső-belső képzésein (ELTE, NKE, 450 órás, 10 órás iratkezelési képzés), továbbá szakmailag összeállítottak egy 30 órás modern iratkezelési akkreditált képzést, mely 2024-től 5 éven keresztül kötelező jelleggel meghirdetésre kerül a levéltáros társadalom számára. Elkészült a scope szervnyilvántartás részének módszertani útmutatója és megindult a Magyar Állam Szervei projekt keretében 100 szerv áttekintése, javítása, amely 2024-ben folytatódik.

A hatósági területen 2023-ban összesen 15 főszám került kiosztásra, ebből három esetben tájékoztatás nyújtása történt kereskedők, rendőrség és levéltáros kollégák részére, egy - folyamatban lévő - esetben pedig tájékoztatást kérünk a NAIH-tól. Hét olyan ügy volt, amelyben az irat közirati minőségének megállapításával összefüggő hatósági eljárás indult az Ltv. 7/A. §-a alapján. Egy esetben egy facebookon lévő csoportban bukkantak fel köziratok, amelyek megvásárlásra kerültek. Egy esetben kérelemre indult az eljárás, a többi esetben hivatalból. A legtöbb eljárás megindításnak oka az volt, hogy árveréseken vélelmezhetően köziratokat kínáltak eladásra. Minden esetben megállapítottuk az illetékes levéltár szakértőként történő bevonásával, hogy a vizsgált irat elszármazott közirat. Három esetben vételi ajánlatot tettünk az eladó részére, aki azt elfogadta. Ezen három ügyben a köziratokat eredetben átadtuk az illetékes levéltár részére. Négy esetben a köziratról készített elektronikus másolatot küldtük meg az illetékes levéltár részére, és az irat,

valamint tulajdonosa adatait az Ltv. 7/C. §-a alapján nyilvántartásba vettük. 2023-ban többjelzés is történt az ellenőrzést végző illetékes levéltár részéről, azonban a jogszabályban foglalt előfeltételek minden esetben hiányoztak, ezért az Ltv. 11/A. §-a szerinti, köziratok védelmére irányuló hatósági eljárást nem indítottunk, az Ltv. 9/B. §-a alapján köziratvédelmi bírságot nem szabtuk ki.

2023. évben is az iratkezelés-felügyeletet érintő jogszabályok kigyűjtésre kerültek az MNL honlapján havonta frissülő jogszabálykövető táblázatba. (<https://mnl.gov.hu/mnl/szki/jogszabalykovetes>). 2023-ban az iratkezelés felügyeleti munkát végző kollégák tájékoztatása céljából 12 alkalommal került publikálásra a frissített jogszabálykövető táblázat, az ifo.jogszabalykovetes@mnl.gov.hu központi e-mail címről. Az osztály kialakított gyakorlata szerint, ha a hónapban nem volt érdemleges jogszabályváltozás, az egymást követő hónapokban kihirdetett jogszabályokról összevontan kaptak hírlevélben tájékoztatást a kollégák. Ezekben a levelekben kiemelésre kerültek a legfontosabb jogszabályváltozások.

Az MNL-re vonatkozó iratkezelés-felügyeletet érintő fontosabb változások 2023-ban:

A 618/2022. (XII. 29.) Korm. rendelet a központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokkal összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról, a Digitális Magyarország Ügynökség Zártkörűen Működő Részvénytársaság közigazgatási munkát segítő feladatellátását határozza meg. Az 1/2023. (I.12.) MvM utasítás a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok Egységes Iratkezelési Szabályzatáról rendelkezik, mely az MNL egyetértésével került bevezetésre. A szabályzat az előző évihez képes kisebb módosításokat tartalmaz, melyek a megyék vármegyékké történő átnevezésével, valamint az iratkezelési szoftver fejlesztésével függ össze. Az irattári tervben új tételszám nem keletkezett, őrzési idő nem módosult, ugyanakkor nőtt azon iratok köre, melyeket tisztán elektronikusan képesek a kormányhivatalok kezelni. A 103/2023. (III. 30.) Korm. rendelet a Digitális Jólét Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság által ellátott feladatok Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség általi átvételéről és a társaság megszüntetéséről, valamint az ezzel kapcsolatos eljárási kérdések rendezését írja elő. A 227/2023. (VI. 8.) Korm. rendelet a minősített elektronikus aláírást és a minősített elektronikus bélyegzőt létrehozó eszközök megfelelőségének tanúsítását végző szervezetek kijelölésére eljárásrendet határoz meg. Az eszközök megfelelőségértékelési tevékenységét ellátó szervezetek kijelölésére vonatkozóan a hatósági eljárást a Digitális Magyarország Ügynökség Zártkörűen Működő Részvénytársaság folytatja le. Az 1253/2023. (VI. 28.) Korm. határozat a központi közigazgatási szervek – a 335/2005 (XII.29.) Korm. rendelet 1. mellékletében és 3. mellékletében felsorolt szervek, valamint a kormányhivatalok – iratanyagának digitalizálással történő hiteles elektronikus dokumentumként megőrzése egységesen, továbbra is a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság által fejlesztett központitárhely-szolgáltatás igénybevételével történik. A 306/2023. (VII. 11.) Korm. rendelet a 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendeletet módosította, amely szerint a közfeladatot ellátó szerv ügyintézőjének már az iktatás időpontjában az ügyirathoz tartozó ügykört meg kell határozni, amely az iratkezelés folyamán változhat. Irattári tételszámot a továbbiakban is legkésőbb az ügy lezárásakor szükséges meghatározni. A 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet 3. mellékletében felsorolt közfeladatot ellátó szervek részére a 4. mellékletben meghatározott irattározási szolgáltatásokat a Nemzeti Dokumentumkezelő Nonprofit Zrt. mint központi szolgáltató nyújtja. 2024. január 1-jei hatállyal a 3. mellékletben felsorolt szervek a központi szolgáltatóval egyedi szolgáltatási szerződés megkötésére kötelezettek – nem a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszter köt szerződést –, a szolgáltatás költségei saját költségvetési területekre (irattározási feladatokra tervezett előirányzat) teljesítik (a Belügyminisztériumi fejezeti költségvetés mentesül a szolgáltatási díj terhe alól). A köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős miniszter csak az egyedi szolgáltatási megállapodás

megkötéséhez szakmai útmutató készítéséért, a szolgáltatási díjszabás zsinórmértékének meghatározásáért, az érintett szervek részére a dokumentumok tárgyév január 15-ig megküldéséért, valamint az egyedi szolgáltatási megállapodások követelmények szerinti teljesítésének ellenőrzéséért felelős. A jogszabály módosítja a közfeladatot ellátó szerv iktatási rendszerének év közben történő megváltoztathatóságának feltételeit. A korábban hatályos feltételek fenntartása mellett az iktatási rendszer megváltoztatható év közben, ha a változtatást az EKEIDR bevezetéséhez kapcsolatos feladatok indokolják. A 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet 3. mellékletében felsorolt közfeladatot ellátó szervezeteknek 2024. március 1-ig szükséges az egyedi szolgáltatási szerződéseket megkötni. A jogszabály a 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. és 3. mellékletében felsorolt névváltozáson átesett minisztériumok megnevezését a hatályos megnevezésekre módosítja (8. Energiaügyi Minisztérium, 8a. Építési és Közlekedési Minisztérium). A 2023. évi LIV. törvény Magyarország minisztériumainak felsorolásáról szóló 2022. évi II. törvényt módosította az Európai Unió Ügyek Minisztériumának létrehozásával. A 2023-ban megjelent GFM rendeletek közül 14 került kiemelésre, amely kijelölte, vagy módosította az egyes közfeladatot ellátó szervek tulajdonosi joggyakorlását. A jogszabálykövetés elektronikus címről a jogszabályfigyelési havi értesítéseken kívül két egyéb tárgyú – elsősorban koordinációs tevékenységhez kötött – tájékoztatás került kiküldésre az MNL-es kollégáknak. A Hivatalos Értesítőből az MNL SZKI Iratkezelés-felügyeleti Osztályán nyilvántartott aktív szervezetekhez kapcsolódó dokumentumok–Alapító Okirat, SzMSz, Iratkezelési Szabályzat hat alkalommal került kiküldésre a kollégáknak a levéltári nyilvántartó rendszerbe való feltöltés céljából.

Az MNL Országos Levéltárán (MNL OL) belül a Gazdasági Levéltári Osztály (GLO) végzi az illetékességi területből fakadó iratkezelés ellenőrzéseket és iratátvételeket. Jelenleg 108 gazdasági szerv tartozik ehhez, a szervjegyzék azonban a gazdasági területen zajló átalakulások és a jogszabályi keretek változása miatt (lásd az Ltv. közfeladatot ellátó szervek definíciója) felülvizsgálatra, illetve folyamatos aktualizálásra szorul. Az MNL GLO az év folyamán 21 alkalommal, összesen 598,06 ifm terjedelemben vett át maradandó értékű iratot állandó megőrzésre. A beszállítások csak részben voltak előre tervezettek, jelentős a száma azoknak a beszállításoknak, melyek váratlanul, selejtezéshez és az iratőrző raktárainak megszűnése miatt sürgető iratértékelési munkával egybekötött feladathoz vagy iratmentéshez kapcsolódott. Különösen fontos kiemelni azokat az előre nem látható iratátvételeket, melyek olyan felszámolás alá került nagymúltú vállalatokhoz kapcsolódnak, mint a Dunai Vasmű, a Tungstram vagy a Kiszepesi Textilgyár. Az átvett iratok közül ki kell emelnünk a hosszas előkészületi munkát igénylő és nagy múltú Tungstram (Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.) 19. század végétől keletkeztetett iratait, valamint a Dunai Vasmű páratlan forrásértékkel rendelkező iratait. Mindkét vállalat esetében jelentős mennyiségű gyártörténeti iratot sikerült átvenni, melyek a korszak ipartörténetének megkerülhetetlen forrásai. Mindhárom felszámolási eljárás során az MNL OL-en belül példás összefogás történt, a referensek és kezelők több hetet töltöttek el (ottalvással is, pl. ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt. „f.a.”) az egyes helyszíneken az iratok megmentése érdekében. Az összefogás és szolidaritás tetten érhető a Tungstram Operations Kft. „f.a.” esetében is, ahol a kiszállások összesített alkalma eléri az 52 alkalmat (napot), mindez a Dunai Vasmű esetében 11 nap, a Kiszepesi Textilgyár esetében pedig összesen 18 alkalom külső helyszíni munkavégzést, tárgyalást, egyeztetést jelentett. A Dunai Vasmű valamennyi új állagának és egy meglévő állagának (XXIX-F-2-a) iratai a raktárkapacitás-hiány miatt az MNL Fejér Vármegyei Levéltárába került beszállításra. A beszállításban a felszámolás alatt álló társaság munkatársai mellett az MNL OL több kollégája is segített, valamint a helyszínen aktív segítséget nyújtottak a vármegyei tagintézmény munkatársai is. A Dunai Vasmű iratainak válogatásában köszönet illeti a két alkalommal (2 nap) 4-5 fő segítséget nyújtó vármegyei kollektívát,

akik a vasmű érdekeltségi vállalatainak iratait, valamint a sajtófigyelés tárgyköreit készítették elő beszállításra. Több esetben az iratok beszállítását személyes, külső helyszíni vagy online egyeztetés előzte meg és ez a tendencia várhatóan folytatódik 2024-ben is, azonban látni kell, hogy a beszállítások száma 2024-ben csökken a szűkös raktárkapacitások miatt. Az MNL vezetői példás erőfeszítéseket tettek olyan egykori óriás vállalatnak számító cég iratainak felkutatása érdekében, mint amilyen az Állami Nyomda volt, azonban az iratoknak 2023-ban sem sikerült nyomára bukkanni. Feltehetően iratpusztulás történt a Compack Csomagolóipari Vállalat (Douwe Egberts) és a Villamos Erőműveket Tervező és Szerelő Vállalat (VERTESZ) esetében is. Az ellenőrzések szakmai színvonala, presztízse érezhetően emelkedett, mely a következő adatokban érhető tetten: jogszabályi megalapozottság, formanyomtatványokban szereplő adatok sokrétűsége, részletessége, amely miatt egy-egy társaság iratkezeléséről és irattárról részletesebb információ kapható, mint korábban. Néhány esetben szükséges volt utólagos ellenőrzést végezni, tekintettel arra, hogy egyes társaságok adatszolgáltatásaikat késve tudták kivitelezni. Ennek fő oka az volt, hogy a társaságok érintett alkalmazottai home office-ban dolgoztak vagy a társaságnál az utóbbi időszakban jelentős mértékű személycserék történtek. Egyes állami gazdálkodó szervek (MVM Energia Zrt., MVM Informatika Zrt., MVM Paksi Atomerőmű Zrt.) korábban arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem látnak el közfeladatot. A kérdéseket a társaságokkal az együttműködés biztosítása érdekében nem forszíroztuk, mindazonáltal 2024-ben a kérdést óvatosan fel kell vetni, különösen a társaságok részéről 2025. január 1-jével bevezetendő Poszeidon szakrendszer kapcsán. Elektronikus iktatórendszerek alkalmazása során sokszor tapasztaltuk, hogy nem használják az irattári tételszámokat; a központi irattárakat bértároló cégekhez szervezik ki. Az ellenőrzés fő szempontját a köziratok kezelése kritériumainak fokozatosan történő megfelelés és a maradandó értékű iratok hosszútávú megőrzése, fennmaradása képezték. Az MNL OL GLO illetékességi és gyűjtőterületi munkáját jelentősen meghatározta a társaságokkal folytatott intenzív kommunikáció, az iratkezelési-irattárolási kérdésekkel és a vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos tájékoztatás, valamint a beszállításokat megelőző iratelőkészítési munkák. Az illetékességünkbe tartozó szervek többségénél nem biztosított a maradandó értékű iratok levéltári átadásra előkészítésének szakszerű lebonyolítása. Ez utóbbi megállapítás fokozottan igaz a felszámot, végelszámolt gazdasági társaságok esetében. Jogszabályi kötelezettségeinket abban az esetben tudjuk maradéktalanul teljesíteni, amennyiben munkatársaink a külső helyszínen maguk végzik el a maradandó értékű iratok kiválogatását, valamint a dobozolást és az állományvédelmi feladatokat. Az osztály külső munkája nagyban kiegészült a szerveknél végzett rendszerezési feladatokkal annak érdekében, hogy a beszállítást követően már nem vagy a minimális mértékig kelljen az iratokat rendezni, továbbá, hogy az átvett iratanyag a scopeArchiv követelményeknek megfelelően gyarapítható legyen. Az MNL OL GLO munkatársai összesen 203 alkalommal vettek részt kiszálláson a maradandó értékű iratok kiválasztása és levéltári átadásra előkészítése érdekében vagy tárgyalásokon, egyeztetéseken. Ugyancsak több szervvel folytattunk egyeztető tárgylást iratkezelési szabályzatuk-irattári tervük szakszerű kialakítása és a GDPR követelményekhez igazítása érdekében. Az egyeztetéseket követően a társaságok különböző tárgyú állásfoglalásokat kértek tőlünk adatvédelem, iratkezelési szabályzatok, irattári tervek készítése, iratselejtezés lebonyolítása, jogszabályi értelmezés kérdésében. 2023-ban számos új szerv került felvételre a Szervnyilvántartásba (Magyar Bankholding Zrt., MVM Next Energiakereskedelmi Zrt., MVM Balance Zrt., MVM XPert Zrt., MVM ERBE Energetikai Zrt., mely utóbbit az osztály korábbi vezetése törölt státuszra állította, azonban 2023-ban indokolt volt az aktív státusz visszaállítása).

A **vármegyei tagintézmények** a megelőző évekhez hasonlóan 2023-ban is messze kiemelkedően a legnagyobb számban az önkormányzatok (285 szerv), a megyei kormányhivatalok egységeit (266

szerv), valamint az alap-, közép- és felsőfokú tanintézeteket és intézményeket (248 szerv) ellenőrizték. Emellett a jogszolgáltatási (75) és rendvédelmi (48) szervek kaptak még nagyobb hangsúlyt, míg a többi szervtípusba tartozó iratképzők lényegesen kisebb aránnyal szerepeltek az ellenőrzési spektrumban. Ez az arány – vagy aránytalanság – valójában nem természetellenes, hiszen pontosan leképezi az egyes tagintézmények illetékességébe tartozó iratképző szervek struktúráját. A pandémia nyomán kialakult online ellenőrzési forma már csak elvétve fordult elő az év folyamán. A tagintézmények egy része a kialakult szokásoknak és személyi állománynak, valamint technikai feltételeknek megfelelően tematikai, míg mások területi alapon végezték az iratképző szervek ellenőrzését. Valamennyi tagintézményről elmondható, hogy a jogszabályi keretek között végezték feladatukat, melynek során az ellenőrzött iratképző szervek konstruktív módon segítettek őket, az együttműködés hiányából, megtagadásából fakadóan panasz nem keletkezett. A tagintézmények többsége a honlapján ad részletes tájékoztatást az ellenőrzési folyamat mibenlétéről, itt a megfelelő űrlapok, a kitöltendő adatlap is megtalálható, vagy linkkel elérhető, így az iratképző szervek készülhetnek a vizsgálatra, több adatot előre beszerezhetnek, előkészíthetik, pontosíthatják a megfelelő szabályzatokat, mindezzel gyorsítva és hatékonyabbá téve az ellenőrzés folyamatát. A jövőben terveink szerint egységesítjük és naprakésszé tesszük az itt lévő információkat. 2023-ban a munka hatékonyabb végzése érdekében több levéltárban is külön munkacsoportok alakultak az iratkezelés ellenőrzésére, amelyek munkája a szűkebb értelemben vett ellenőrzési munkán túl kiterjedt a témával kapcsolatos belső továbbképzésre is. Az éves ellenőrzési program minden esetben a szervjegyzéknek, szervnyilvántartásnak az MNL-ben rendszeresített Elektronikus Levéltári Nyilvántartó Programban, a scopeArchivban lévő adatainak aktualizálásával kezdődött. Ennek során a levéltárak többsége ellenőrizte a szervek státuszának (aktív, megszűnt, törölt) esetleges megváltozását, továbbá figyelemmel kísérve a közigazgatási-intézményi szervezetirendszer folyamatos átalakulását, javították a szakrendszerben az ebből fakadó névváltozásokat, összevonásokat és egyéb követhető adatváltozásokat, végül mindemellett megvizsgálták az esetleges illetékességbeli változásokat is. Ez a munka lényegében egész évben folyamatosan zajlott, hiszen az egyedi iratképző szervek, általában intézmények alakulásáról, megszűnéséről, vagy csak névbeli változásáról – bejelentési kötelezettség híján – a levéltárak sok esetben a szervellenőrzés során vagy közvetlenül előtte értesülnek. A tagintézmények általában egy előzetes levélben is tájékoztatták az iratképző szervezetet a tárgyévi ellenőrzési programba való felvételről, majd egy másik levélben a tervezett ellenőrzés konkrét időpontjáról. Ezzel együtt a levéltárak a honlapra kitett vagy elektronikus úton az ellenőrizendő szervezetekhez egyedileg eljuttatott ellenőrzési jegyzőkönyvet előzetesen kitöltették a szervezetekkel, ezt bekérték és ebből „felkészülve” indult a terepi munka. Ennek megfelelően volt lehetőség a szervek részéről is a felkészülésre, a kisebb hiányosságok pótlására, hiszen a levéltárak részéről nem kifejezett cél a rajtaütésszerű ellenőrzés és ugyanígy nem elsődleges cél a szankcionálás sem, sokkal inkább a jogszabályszerű működésre való „békés” rávezetés. Az államigazgatási és önkormányzati szervek iratkezelésének ellenőrzése során a levéltáros kollégák sok esetben változatlanul sikeresen kooperáltak a vármegyei kormányhivatal illetékes szervezeti egységével, melynek során nemcsak a kormányhivatali munkatárs vett részt a levéltár ellenőrző munkájában, hanem vica versa, a levéltárosok is a kormányhivatal saját hatáskörű ellenőrzéseiben is. Természetesen az is előfordult, hogy a hatékonyság jegyében egyszerre, egy kiszállással oldotta meg mindkét szerv a saját ellenőrzését.

Több tagintézmény is törekszik arra, hogy az új vagy átalakult hivatalok, intézmények iratkezelését, akár soron kívül is ellenőrizni szükséges, egyrészt már az első pillanattól kezdve kialakítva azt a partneri viszonyt, ami emberi oldalról elengedhetetlenül szükséges a munka sikeres végzéséhez, másrészt szakmai tanácsadással segítették „pályára állítani” az új iratképző szervezeteket és azok esetleg

még e téren kellő gyakorlattal nem rendelkező vezetőit, munkatársait. A szinte permanensen átalakuló államigazgatásban szerencsére a legtöbb esetben, az iratkezelésben gyakorlott vezetők és irattárosok irányítják ezt a szakágat, így a hozzáértésben nincs törés. A legjobb minőségű iratkezelés a tapasztalatok szerint a kormányhivatali szerveknél, a területi államigazgatásban, a rendvédelmi szerveknél és az igazságszolgáltatásban folyik, ami nem is csoda, hiszen ezen szervek munkájának tárgya nagyobb részt maga az irat. Ugyanitt figyelhető meg leginkább az a pozitív tendencia, hogy – különösen az épületeiket megújító kormányhivatali és jogszolgáltatási szervek – korszerű, gördülő állványos irattárakat alakítanak ki, ügyelve a klimatikus viszonyokra, valamint a biztonságtechnikára (tűz- és betörésvédelem) is.

Az iratkezelés a tagintézmények szinte egyöntetű megállapítása szerint az oktatási intézményekben áll – a korábbi évekhez szintén hasonlóan – a leggyengébb lábakon, ahol a fentiekkel szemben az iratkezelés és -képzés a szakmai feladatok törtrészét teszi ki, mivel nem ez képezi a munka tárgyát. Akkreditált iktatóprogramot vagy nem használnak, vagy ha időnként előfordul, akkor sem használják ki a programban rejlő lehetőségeket. Irattári jeleket vagy egyáltalán irattári tervet több helyütt még mindig nem használnak. Ebben a szférában – igaz egyre ritkábban, de – még mindig előfordul, hogy nincs iratkezelési szabályzat, vagy az régi, érvénytelen, az illetékes levéltár által nem jóváhagyott. A közoktatás és szakképzés irányítását végző államigazgatási szervek iratkezelése nem megoldott sem az iratkezelési szabályzat, sem pedig az irattári terv oldaláról. Ezen szervek közül nem egy például az iskolák részére jogszabállyal kiadott irattári tervet használja, ami viszont egyáltalán nem felel meg ezen szervek igényeinek. Az ellenőrzési tapasztalatok tükrében megállapítható, hogy kihasználva az iskolák állami fenntartását és a tanügyi igazgatás központosított jellegét, sürgős beavatkozásra lenne szükség az iratkezelési gyakorlat javítására megfelelő központi jogszabályalkotással, ami átláthatóbbá és nem utolsó sorban szakszerűbbé, egyúttal korszerűbbé tenné a szakterület iratkezelését.

Még mindig vegyesnek mondható kép fogadta a levéltárosokat az önkormányzatoknál, különösen a kisebb, közös (községi) önkormányzati hivataloknál, legfőképpen a kirendeltségeknél. Az elektronikus iratkezelés az ASP szakrendszeren keresztül még nem teljes, inkább csak az iktatás fázisa mondható annak. Előfordul, hogy a papíralapú iratok felcsatolása elmarad, illetve az elektronikusan érkező iratokat inkább kinyomtatják és úgy kezelik tovább. Ahhoz képest, amilyen mennyiségű és értékű irat az önkormányzati hivataloknál képződik, relatíve a személyi, tárgyi és elhelyezési feltételek összességében még mindig itt a legrosszabbak, de ugyanakkor az is elmondható, hogy a jellemzően uniós pályázatokból megújult hivatali épületek közül nem egy esetben itt is vannak már gyarapodó számú pozitív példák. Java részt ezen a szinten érzékelhető, hogy milyen sok múlik az adott község- vagy hivatalvezető felkészültségén, talpraesettségén, a „gondos gazda” szemléletén. Annak ellenére azonban, hogy az önkormányzatok egyre nagyobb része igyekszik gondot fordítani a hivatalaik iratkezelésének javítására és ennek keretében az épület felújítások során törekszenek a megfelelő kapacitású és minőségű irattárak kialakítására, ez a folyamat a jelekből ítélve csak hosszabb időtávban érheti el a kormányhivatalok iratkezelésének minőségét. A 2022 szeptemberében megkapott köziratvédelmi hatósági eljárás alkalmazhatóságával abban bízunk, hogy a rosszabb tárolási körülményekkel rendelkező iratképző szervek hangsúlyt fektetnek a probléma megoldására. A jobb módú, pl. Balaton-parti KÖH-ök esetében megfigyelhető, hogy iratkezelésük bizonyos fázisait vállalkozóra bízzák.

A községi (közös) önkormányzati hivataloknál fennálló problémák egy része időlegesen ugyan akceptálható, de hosszabb időtávlatban nem elfogadható. A papíralapú iratok kezelésénél változatlanul az egyik legneuralgikusabb pont a selejtezés kérdése. Az önkormányzati hivataloknál

– de igaz ez más iratképzőkre is – a legtöbb esetben a krónikus helyhiány a szakszerű selejtezéssel orvosolható volna, esetenként ki lehetne váltani a nem megfelelő, vagy egyenesen alkalmatlan tároló helyeket, ráadásul ezzel együtt a nem selejtezhető évkörök átadhatóvá válnának a levéltárak számára, ami szintén az irattárak zsúfoltságát enyhíthetné. Az iratképző szervek leginkább a munkaerőhiányra hivatkoznak. A selejtezés – amely kétségkívül a legbonyolultabb, legnagyobb tapasztalatot és szaktudást igénylő, felelősségteljes munka – elmaradása legtöbbször sokkal inkább hibás munka prioritizálás, szervezetlenség vagy egyenesen gondatlanság eredménye. Szerencsére súlyos iratkárosodásról hiányokról a legritkább esetben adtak számot az év folyamán a levéltárak, kényszerselejtezés is csak kevés (16) esetben fordult elő. Ugyanennél a szervtípusnál okozza a legtöbb gondot a hivatalvezetők még mindig gyakori fluktuációja, minekutána viszonylag ritka esetnek számít egy közös (közös) önkormányzati hivatal esetében, hogy az ötévenkénti ellenőrzés során kétszer egymás után ugyanazt a személyt találjuk.

Szisztematikusan és kiváló minőségben a rendvédelmi szervek és az ügyészségek selejteznek, emellett a bíróságok és az államigazgatási, kormányhivatali szervek küldik rendszeresebben az iratselejtezési jegyzőkönyveiket elbírálásra a területileg illetékes megyei levéltárakhoz. Érzékelve a problémát, 2020-ban változtatott is a jogalkotó a selejtezések jogi hátterén, igyekezve rákényszeríteni a szerveket a gyakoribb selejtezésre. 2021-ben 3044, 2022-ben 3115, míg 2023-ban 2835 selejtezési jegyzőkönyvet bíráltak el a megyei tagintézmények. Az ingadozó adatokból az látszik, hogy nem történt érdemi változás ezen a téren a jogszabályváltozás hatására sem. Minőségi változás abban az értelemben viszont konstataálható, hogy különösen az államigazgatási, kormányhivatali iratképzők – akiknek egyébként is kötelező lenne – egyre nagyobb arányban, egyre „bátrabban” küldik a Poszeidon rendszeren keresztül a selejtezési jegyzőkönyveiket, így mód nyílik azok tisztán elektronikus nyomvonalú kezelésére.

A vármegyei tagintézmények számára biztosított új gépkocsik jelentősen javították az ellenőrző munkát, hiszen e járművek nélkülözhetetlenek a távolabb lévő településeken működő közfeladatot ellátó szervek iratkezelés ellenőrzésének (költség)hatékony, zökkenőmentes lebonyolításához.

Külön problémahalmazt képez az elektronikus iratok kérdése. Elektronikus irat címen sok helyütt jellemzően még mindig csak az iktatóprogram által képzett elektronikus iktatókönyv képződik, amelynek helyi tárolása, megőrzése a kisebb iratképzőknél ad hoc jellegű, nem kiforrott, még ha szabályszerű is. Különösen a nem hierarchikus felépítésű, vagyis az önkormányzati és egyes intézménytípusokra jellemző, miszerint az elmentett adatbázisok offline eszközökön, jellemzően optikai meghajtókon tárolódnak, ami ma már egyáltalán nem tekinthető biztonságos őrzési módnak. Az akkreditált iktatóprogramok megjelenése és elterjedése előtti korszakban keletkezett, általában házilag barkácsolt iktatóprogramok adatbázis termékei még nagyobb veszélyben vannak.

A kisebb, jellemzően intézményi iratképzők a külső cégek szerverhotel szolgáltatását nem tudják megfizetni vagy nem is tudnak ilyen jellegű szolgáltatásokról. Az ellenőrzések során ezen anyagok MS Excel – vagy más hasonló – programba való átalakítását javasolták a kollégák, amely már inkább kezelhetőbbek, talán könnyebben konvertálhatók lesznek a későbbiek során. Az elektronikus formában tárolt iratok közlevéltári átvételének eljárásrendjéről és műszaki követelményeiről szóló 34/2016. (XI. 30.) EMMI rendeletben foglaltak gyakorlati alkalmazása számos kérdést indukált az iratképzők részéről, amelyre a levéltáros kollégák igyekeztek legjobb tudásuk szerint választ adni. Ebből fakadóan a közeljövőben mindenképpen szükséges lesz nemcsak az irattárosok szakmai felkészítése, de a levéltáros kollégák ez irányú folyamatos továbbképzése is. Az ellenőrzések nem egy esetben iratátvételekkel is párosultak. Ezek az átvételek időnként az iratmentés fogalmába

tartoztak, de ettől függetlenül ilyenkor legtöbbször iskolai anyakönyvek, különböző jegyzőkönyvek és esetleg kataszteri térképek kerültek levéltári őrizetébe.

Az összesített adatokat az alábbi táblázat mutatja.

Levéltár megnevezése (illetékeségbe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma. (terv/tény) (Ebből utóellenőrzés száma: U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok (terv/tény)	Cégbíróságról érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Jóváhagyott kényszerselejte zések száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyisége (ifm / db; GB / MB)
MNL SZKI KVIFO (322)	57/64 (U: 2)	központi közigazgatás: 10/10; önkormányzat: 3/3; Közttestület: 4/4; gazdasági társaság: 14/17; köznev.int.: 1/1; rendvédelmi szervek: 4/5; jogszolg.: 3/3; szakmai kamarák: 6/5; . Szoc. és eü: 7/8; egyéb: 4/6	0	258	196	6	8 szerv 146,52 ifm
MNL OL GLO (108)	20/14	gazdasági társaság: 20/14	0	75	47	0	21 szerv 598,06 ifm
MNL Központ összesen (430)	77/78	központi közigazgatás: 10/10; önkormányzat: 3/3; Közttestület: 4/4; gazdasági társaság: 34/31; köznev.int.: 1/1; rendvédelmi szervek: 4/5; jogszolg.: 3/3; szakmai kamarák: 6/5; . Szoc. és eü: 7/8; egyéb: 4/6	0	333	243	6	29 szerv: 744,58 ifm
MNL BKVL (287)	43/47	központi közig.: 0; területi közig.: önk.: 1/5; területi közig.: kormányhiv.: 5/5 közttestület: 1/1; gazdasági társaság: 1/1; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 22/22; szakmai kamarák: 3/3; szakképzési centrum és tanker. közp.: 6/6; egyéb: 4/4.	1039	178	16	0	23 szerv 37,72 ifm
MNL BaVL (374)	35/41	központi közig.: 2/4; területi közig.: önk.: 20/21; területi közig.: kormányhiv.: 2/3; gazdasági társaság: 1/1; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 2/6; rendvédelmi: 2/1; jogszolgáltatási: 4/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 0/2; egyéb: 2/3.	455	85	11	0	1 szerv 0,128 ifm
MNL BéVL (415)	35/55	területi közig.: önk.: 5/5; területi közig.: kormányhiv.: 19/19; gazdasági társaság: 2/0; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 0/21 rendvédelmi: 4/4; jogszolgáltatási: 2/3; szakmai kamarák: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 3/3; egyéb: 0/0.	306	140	16	0	46 szerv 593,58 ifm

Levéltár megnevezése (illetékességbe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma. (terv/tény) (Ebből utóellenőrzés száma: U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok (terv/tény)	Cégbíróságról érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Jóváhagyott kényszerselejte zések száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyisége (ifm / db; GB / MB)
MNL BAZVL (587)	14/24 (U: 3)	területi közig.: önk.: 10/14; területi közig.: kormányhiv.: 2/7; köztestület: 0/0; gazdasági társaság: 1/0; köznevelési int.: 0/1; rendvédelmi: 1/1; egyéb szervek: 0/1.	1397	164	29	0	47 szerv 147,3 ifm
MNL CSVL (561)	71/45	területi közig.: önk.: 15/9; területi közig.: kormányhiv.: 6/4; köztestület: 2/1; alapítvány: 0/0; gazdasági társaság: 15/12; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 15/7; rendvédelmi: 6/4; jogszolgáltatási: 9/6; kamarák: 0/0; szoc. és eü. int.: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 0/0; egyéb: 3/1.	400	135	11	0	4 szerv 13,22 ifm
MNL FVL (318)	82/84 (U: 2)	területi közig.: önk.: 29/30; területi közig.: kormányhiv.: 11/10; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 28/33; rendvédelmi: 3/3; jogszolgáltatási: 8/8; egyéb: 1/0.	1083	248	24	0	4 szerv 2,74 ifm
MNL GYMSVGY L (266)	28/64 (U: 1)	területi közig.: önk.: 4/8; területi közig.: kormányhiv.: 24/56; köznevelési int.: 0/0; rendvédelmi: 0/0; jogszolgáltatási: 0/0; szoc. és eü. int.: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 0/0; egyéb: 0/0.	442	246	8	1	5 szerv 186,27 ifm
MNL GYMSVSL (206)	30/27	területi közig.: önk.: 10/6; területi közig.: kormányhiv.: 7/7; köztestület: 0/1; alapítvány: 0/0; gazd. társaság: 2/0; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 5/9; rendvédelmi: 1/1; jogszolgáltatási: 0/0; szoc. és eü. int.: 1/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 2/2; egyéb: 2/2.	197	47	3	0	12 szerv 85,67 ifm
MNL HBVL (805)	64/61 (U: 2)	központi közig.: 3/3; területi közig.: önk.: 14/19; területi közig.: kormányhiv.: 15/14; köztestület: 1/0; gazdasági társaság: 2/2; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 9/6; rendvédelmi: 4/4; jogszolgáltatási:	880	212	31	2	6 szerv 29,48 ifm

Levéltár megnevezése (illetékességbe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma. (terv/tény) (Ebből utóellenőrzés száma: U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok (terv/tény)	Cégbíróságról érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Jóváhagyott kényszerselejte zések száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyisége (ifm / db; GB / MB)
		4/5; kamarák: 3/3; szoc. és eü. int.: 2/1; szakképzési centrum és tanker. közp.: 4/3; egyéb: 3/1.					
MNL HVL (423)	53/53 (U: 2)	területi közig.: önk.: 16/18; területi közig.: kormányhiv.: 3/3; alapítvány: 1/0; gazdasági társaság: 4/4; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 16/16; rendvédelmi: 0/0; jogszolgáltatási: 8/8; kamarák: 1/0; szoc. és eü. int.: 0/0; egyéb: 4/4.	597	166	50	0	38 szerv 24,55 ifm
MNL JNSZVL (470)	42/48	területi közig.: önk.: 5/10; területi közig.: kormányhiv.: 11/12; közttestület: 0/0; alapítvány: 0/0; gazdasági társaság: 2/2; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 6/6; rendvédelmi: 8/8; jogszolgáltatási: 1/1; szoc. és eü. int.: 5/5; szakképzési centrum és tanker. közp.: 0/0; egyéb: 4/4.	423	152	19	3	26 szerv 271,25 ifm 24 db tekercs + 3db tábla + 1 db térkép + 31 db fénykép
MNL KEVL (335)	58/58	területi közig.: önk.: 13/14; területi közig.: kormányhiv.: 3/1; közttestület: 5/4; alapítvány: 2/2; gazdasági társaság: 9/9; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 4/5; rendvédelmi: 4/4; jogszolgáltatási: 9/9; kamarák: 5/5; szoc. és eü. int.: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 2/2; egyéb: 0/3.	553	41	14	0	7 szerv 239,25 ifm
MNL NVL (321)	17/28	területi közig.: önk.: 0/0; területi közig.: kormányhiv.: 5/27; közttestület: 1/1; gazdasági társaság: 0/0; köznevelési int.: 0/0; rendvédelmi: 0/0; jogszolgáltatási: 0/0; szoc. és eü. int.: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 0/0; egyéb: 0/0.	202	91	15	2	25 szerv 232,66 ifm
MNL PVL (970)	78/80	területi közig.: önk.: 11/18; területi közig.: kormányhiv.: 10/19; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 17/11; rendvédelmi: 12/7; jogszolgáltatási: 18/16; szoc. és eü. int.: 2/5;	1848	158	77	3	10 szerv 97,32 ifm

Levéltár megnevezése (illetékeségbe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma. (terv/tény) (Ebből utóellenőrzés száma: U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok (terv/tény)	Cégbíróságról érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Jóváhagyott kényszerselejte zések száma	Illetékeségi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyisége (ifm / db; GB / MB)
		szakképzési centrum és tanker. közp.: 0/0; egyéb: 8/4.					
MNL SVL (366)	95/56 (U: 2)	területi közig.: önk.: 38/21; területi közig.: kormányhiv.: 14/5; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 29/26; rendvédelmi: 6/2; jogszolgáltatási: 3/1; kamarák: 1/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 4/1; egyéb: 1/0.	443	173	28	0	108 szerv 59,57 ifm
MNL SZSZBVL (542)	60/82 (O: 4)	központi közig.: 2/2; területi közig.: önk.: 30/37; területi közig.: kormányhiv.: 4/6; gazd. társ.: 0/0; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 14/18; rendvédelmi: 4/4; jogszolgáltatási: 1/5; kamarák: 1/1; szoc. és eü. int.: 2/1; szakképzési centrum és tanker. közp.: 2/2; egyéb: 1/5.	1126	153	23	0	1 szerv 1,54 ifm
MNL TVL (306)	51/57	központi közig.: 0/0; területi közig.: önk.: 8/10; területi közig.: kormányhiv.: 14/13; gazdasági társaság: 0/1; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 4/9; rendvédelmi: 3/3; jogszolgáltatási: 5/4; kamarák: 2/2; szoc. és eü. int.: 5/6; szakképzési centrum és tanker. közp.: 2/2; egyéb: 7/7.	202	107	21	3	27 szerv 70,29 ifm
MNL VaVL (360)	39/48 (U: 4)	központi közig.: 2/2; területi közig.: önk.: 4/4; területi közig.: kormányhiv.: 27/36; gazdasági társaság: 1/1; kamarák: 0/0; szoc. és eü. int.: 1/1; szakképzési centrum és tanker. közp.: 1/1; egyéb: 3/3.	158	138	8	1	12 szerv 201,63 ifm; 4 szerv 188,12 MB
MNL VeVL (285)	66/65 (U: 5)	területi közig.: önk.: 20/19; területi közig.: kormányhiv.: 10/9; köztisztület: 4/4; gazdasági társaság: 2/2; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 9/9; rendvédelmi: 2/2; jogszolgáltatási: 9/9; kamarák: 2/2; szoc. és eü. int.: 1/1; egyéb: 7/8.	295	111	26	1	20 szerv 75,5 ifm

Levéltár megnevezése (illetékességbe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma. (terv/tény) (Ebből utóellenőrzés száma: U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok (terv/tény)	Cégbíróságról érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Jóváhagyott kényszerselejte zések száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmennyisége (ifm / db; GB / MB)
MNL ZVL (382)	47/70	központi közig.: 0/0; területi közig.: önk.: 14/17; területi közig.: kormányhiv.: 14/10; köztestület: 0/0; alapítvány: 0/0; gazd. társaság: 0/0; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 19/43; rendvédelmi: 0/0; jogszolgáltatási: 0/0; kamara: 0/0; szoc. és eü. int.: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp. 0/0; egyéb: 0/0.	230	90	24	0	10 szerv 39 ifm
MNL vármegyei levéltárak összesen (8579):	1008/1093 (U: 21; O: 4)	központi közig.: 9/11; területi közig.: önk.: 267/285; területi közig.: kormányhiv.: 206/266; köztestület: 14/12; alapítvány: 3/2 ; gazdasági társaság: 42/35; alap-, közép- és felsőfokú köznev. int.: 199/248; rendvédelmi: 60/48; jogszolgáltatási: 81/75; kamarák: 18/16; szoc. és eü. int.: 19/20; kutatóközpont: 0/0; szakképzési centrum és tanker. közp.: 26/24; egyéb: 50/50.	12276	2835	454	16	432 szerv 2408,37 ifm +24 db tekercs + 3db tábla + 1 db térkép + 31 db fénykép; 4 szerv 188,12 MB
MNL összesen (9009)	1085/1171 (u: 23; O:4)	központi közigazgatás:19/21, területi közigazgatás önk.: 270/288, közig.: kormányhiv.: 206/26, köztestület: 18/16, alapítvány, egyesület: 3/2, gazdasági társaság: 76/66, alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 200/249, rendvédelmi szervek: 64/53, jogszolgáltatási szervek: 84/78, szakmai kamarák és karok: 24/21, szociális és egészségügyi intézmények:26/28, kutatóközpont: 0/0, szakképzési centrum és tankerületi központ:24/24, egyéb szervek (kulturális szervek): 54/56	12276	3168	697	22	papíralapú: 461 szerv: 5561,32 ifm, Elektronikus: 0 szerv: 0 GB

A táblázat számszerűen foglalja össze az illetékességi terület felügyelete során végzett munkálatokat

2. Állománygyarapodás

2.1. Gyarapodás

A 2023-as évben az MNL-ben letétbe helyezés nem volt, a beérkezett levéltári anyagok 100 % más-más jogcímen beérkezett gyarapodás volt. Az illetékesség jogcímen került be a legtöbb iratanyag, amely a gyarapodások 64%-át teszi ki. Ezt követi az ajándék 20 %-kal, illetve 14%-kal a reprodukció, majd végül 2 %-kal a vásárlás következik. A nem papír alapú adathordozók esetében a 2023-ban állományba vett digitális felvételek 98%-a reprodukció, 1%-a ajándékozás és 1%-a vásárlás jogcímen került az MNL-be.

A legtöbb gyarapodás idén is az Országos Levéltárban volt, míg a vármegyék közül a Békés Vármegyei Levéltár és a Komárom Esztergom Vármegyei Levéltár emelkedik ki. Emellett 5 db vármegye esetében a 2023-as évben nem történt gyarapodás. Az alábbi táblázatokban a levéltár hivatalos nyilvántartásából származó adatok találhatók.

Papíralapú adathordozók

Tagintézmény	Ifm-ben nyilvántartott iratanyag		Darabszámban nyilvántartott iratanyag	
	Leírási egységek száma	ifm	Leírási egységek száma	db
MNL BKVL	31	25,3	1	2
MNL BAVL	7	0,49	0	0
MNL BÉVL	104	598,99	0	0
MNL BAZVL	113	109,88	1	65
MNL CSCSVL	0	0	0	0
MNL FVL	4	2,74	0	0
MNL GyMSVLGyL	0	0	0	0
MNL GyMSVLSL	39	101,31	0	0
MNL HBVL	0	0	0	0
MNL HVL	0	0	0	0
MNL JNSzVL	0	0	0	0
MNL KEVL	13	239,16	0	0
MNL NVL	36	34,56	0	0
MNL PVL	31	91,29	0	0
MNL SVL	127	61,28	0	0
MNL SZSZBVL	12	3,53	0	0
MNL TVL	21	46,93	1	81
MNL VAVL	25	41,49	0	0
MNL VEVL	44	72,5	0	0
MNL ZVL	25	39,78	7	362
MNL OL 1945e	3	2,45	0	0
MNL OL 1945u	139	3201,58	0	0
MNL OL GLO	73	676,44	0	0
MNL OL MGYO	30	4,07	21	27
MNL ENYF	0	0	0	0
Összesen	877	5353,77	31	537

Nem papír alapú adathordozók

A nem papír alapú adathordozók esetében gyarapodás csak az Országos Levéltár Magánlevéltárak és Gyűjtemények Osztályán és az MNL Elektronikus Nyilvántartások Főosztályán történt, digitális tartalom formájában.

Biztonsági másolatok:

Tagintézmény	Digitális másolatok (biztonsági)			
	Leírási egységek száma	Fájlok száma	Felvételek száma	Méret MB
MNL OL MGYO	167	1534418	1622640	424049,97
MNL ENYF	22	513537	513537	2898404,14
Összesen	189	2047955	2136177	3322454,11

Használati másolatok:

Tagintézmény	Digitális másolatok (használati)			
	Leírási egységek száma	Fájlok száma	Felvételek száma	Méret MB
ENYF	22	896580	896580	516885,83
MNL szinten összesen	22	896580	896580	516885,83

Mikrofilmgyarapodás a 2023-as évben nem volt.

2.2. Fogyatékok

A fogyatékok közül a selejtezés tette ki a legnagyobb mennyiséget, 2023-ban ez összesen 122,53 ifm-nyi anyagot jelentett. Visszaadás jogcím esetében 7,99 ifm-nyi, míg illetékességből történő átadás esetében 0,06 ifm-nyi fogyatékról beszélhetünk.

A Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeinek jelentős része továbbra is raktárkapacitási problémákkal küzd, mely évről-évre alátámasztja az intézményekben zajló selejtezési munkák létjogosultságát.

2023-ban vármegyei levéltárakban került sor selejtezésekre. Jogszabályi előírások alapján levéltári anyagot nagyobb terjedelemben három vármegyei levéltár vont selejtezési eljárás alá: az MNL Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Zala vármegyei levéltárai. A selejtezések elsősorban az 1945 után keletkezett iratanyagot, s ezen belül is a tanácsai, vállalati és jogszolgáltatási szervek, egy tagintézmény esetében pedig annak saját iratanyagát érintették.

Az alábbi táblázat kizárólag azokat a szervezeti egységeket tartalmazza, ahol volt fogyatékok. Abban az esetben, ha egy szervezeti egységnél több fogyatékok is történt, akkor újabb sor került beszúrásra.

Tagintézmény	Leírás	Ifm	Jogcím
MNL SVL	HU-MNL-SVL-XXIX.6. É. M. Épületasztalos-ipari és Faipari Vállalat Kaposvári Üzeme	0,85	Selejtezés
MNL SVL	HU-MNL-SVL-XXV.72. Barcsi Városi Ügyészség iratai	2,95	Selejtezés
MNL SVL	HU-MNL-SVL-XXV.71. Somogy Megyei Főügyészség iratai	92,95	Selejtezés

Tagintézmény	Leírás	Ifm	Jogcím
MNL SZSZBVL	HU-MNL-SzSzBVL-X.206. Társadalmi Egyesületek Szövetsége Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete iratai	0,49	Selejtezés
MNL VAVL	HU-MNL-VaVL-XII.2. Dömölki Apátság iratai	0,13	Visszaadás
MNL VAVL	HU-MNL-VaVL-XI. Dömölki Bencés Apátság gazdasági iratai	0,18	Visszaadás
MNL VAVL	HU-MNL-VaVL-XII.3. Kőszegi Bencés Rendház iratai	0,12	Visszaadás
MNL VAVL	HU-MNL-VaVL-VIII.52. Kőszegi Bencés Rendi Gimnázium levéltára	7,56	Visszaadás
MNL ZVL	HU-MNL-ZVL-XIV.60. Árvay István ügyvéd iratai	0,06	Illetékesség
	HU-MNL-ZVL-XXIII.910.e. Zalaszentlászlói Községi Közös Tanács Külön kezelt iratai	0,05	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXIII.910.c. Zalaszentlászlói Községi Közös Tanács Szakigazgatási iratai	0,05	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXIII.896.d. Zalacsányi Községi Közös Tanács Szakigazgatási iratai	0,05	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXIII.915.c. Zalatárnoki Községi Közös Tanács Szakigazgatási iratai	0,05	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXIII.905.d. Zalaszentbalázsi Községi Közös Tanács Külön kezelt iratai	0,11	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXIII.905.c. Zalaszentbalázsi Községi Közös Tanács Szakigazgatási iratai	0,33	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXIII.900.e. Zalakarosi Nagyközségi Közös Tanács Szakigazgatási iratai	0,72	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-XXV.3.b. Nagykanizsai Városi Bíróság Büntetőpereinek iratai	12,24	Selejtezés
	HU-MNL-ZVL-VII.10.e. Zalaegerszegi Kir. Járásbíróság Telekkönyvi hatóság iratai	12,54	Selejtezés
Összesen		130,58	

2.3. Bértárolt iratok

Az MNL-ben a bértárolt iratok mennyisége a 2022-es évhez képest 1,56 ifm-rel, 14723,52 ifm-ről 14.721,96 ifm-re csökkent. A tárolást továbbra is 11 tagintézmény végzi, melyek közül a Nógrád Vármegyei Levéltárban található a legnagyobb mennyiségű anyag (10.000 ifm), illetve 700 ifm felett van a Heves Vármegyei Levéltár, Baranya Vármegyei Levéltár és Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltár.

3. Állományvédelem és reprográfia

3.1. Általános tevékenység – Vármegyei levéltárak

Az általános (megelőző) állományvédelem terén az OL-ban folytattuk a korábban kialakított raktári monitorozást és a mérési adatok (hőmérséklet, páratartalom) feldolgozását/nyilvántartását. A raktári paraméterek monitorozása adatgyűjtős műszerekkel folyamatosan történik. A műhelyek részben az éves terv alapján végezték munkájukat, részben terven kívüli munkákra került sor.

A reprográfiai (mikrofilmes, fényképész és digitalizáló) tevékenység zökkenőmentes elvégzésének alapvető feltétele a gépi berendezések és tárgyi eszközök folyamatos karbantartása, javítása, az alkatrészek pótlása, beszerzése. 2023. évben lehetőségünk volt a Canon FSU-201 síkágvas eszközök általános karbantartására (zsanér és üveglap csere), OM1600 és OS14000 Zeutschel szkennerek karbantartására, Rowe tervszkenner üveglapjának cseréjére. 2023. év végén beszereztünk egy új típusú költséghatékony A3 dokumentumszkennert, melytől az elavult síkágvas eszközpark és munkafolyamatok megújítását várjuk a jövőben.

A második félévben beszerzésre került egy Scanpro típusú multifunkciós filmszkenner, mellyel microfiche állományok digitalizálást végeztük. 2023. év végén további fotótechnikai kiegészítőket és a színkezelés és színhelyes fotózás javítására szánt kalibráló táblát szereztünk be.

Kiemelt és fontos feladat volt az 1895-1980 közötti állami anyakönyvek digitalizálásának folytatása. 2023. évben megtörtént a vármegyei levéltárakban őrzött digitális másolatok összegyűjtése és rendezése, valamint behasonlítása a mikrofilmen levő másolatokkal. Az év második felében dedikált források érkeztek az állami anyakönyves feladatokhoz, így megindulhatott a digitalizáláshoz szükséges robotszkennerek beszerzési eljárása is.

2023. évben, a mozgófilmdigitalizálás eredményeire támaszkodva megtörtént a gyűjteményekben fellelhető további audiovizuális állományok adatainak felmérése és a 2024. évi terveink között szerepel a veszélyeztetett adathordozók digitalizálásának megkezdése.

2023. évben, a korábbi egyeztetéseknek megfelelően szerződünk a Nemzeti Választási Irodával és megkezdjük az 1990-es önkormányzati választások adatainak rögzítését. A feladat teljesítése várhatóan 2024. június 30-ig tart.

Folytatódott továbbá az MNL Poszeidon elektronikus íratkezelési rendszerébe korábban elkészített és implementált tömeges digitalizálás munkafolyamat felülvizsgálata, módosítása és tesztje. A tervek szerint 2024. évben megtörténik a folyamat éles tesztjeinek lezárása is.

A szakmai terület együttműködött az ELTE Digitális Örökség Nemzeti Laboratóriumával, melyben a DTO kiemelten az OCR szakterületen végezte feladatait.

2023. évben folytatódott az együttműködés az MTVA Archívumával is, melynek keretében 1 500 000 felvételenyi mikrofilmet és egyéb speciális adathordozót digitalizáltunk a megrendelő számára.

2023. évben került sor, az Informatikai Osztállyal együttműködésben, az obuda_digit tárolók felülvizsgálatára, valamint migrációjának megtervezésére. 2023. évben megkezdődött és az obuda_digit5 kivételével befejeződött a tárolók migrálása. Ennek eredményeként biztonságosabb hardverköörülményeket tudunk biztosítani az átmeneti tárolókon tárolt tartalmak számára.

Tartalomfejlesztési feladatok keretében folytatódott az úgynevezett nagysorozatos mikrofilmeken található felekezeti anyakönyvek feldolgozása, valamint a rekordok javítása, a digitális képek összerendelése az AOL karbantartó felületén keresztül. 2023. évben az A sorozatos anyakönyvi rekordok javításának egy jelentős részét valósítottuk meg.

A 2023-as év raktározási és állományvédelmi körülményeket jelentősen befolyásoló kiemelt beruházásai

MNL Baranya Vármegyei Levéltára

A Király utcai részleg épületének a tetőzetén kellett karbantartási és javítási munkákat eszközölni, amivel a beázásokat tudták minimalizálni. A Nyírfa utcai részleg tetőszigetelése több helyen megsérült, ezért a raktárak beáztak, a lapostető javítása elengedhetetlen volt. A tetőjavítást követően a beázás miatt korábban kiürített épületrészek birtokbavételéhez gombaölő és penészgátló festés, valamint az elrozsdásodott polcok cseréje szükséges.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára

A Miskolci Egyetemen az előzetes tervekkel szemben sem az építkezés befejezése, sem az épület átadása nem történt meg, utóbbinak idejét 2024. február 29-ére halasztották. Ennek következtében 2022. év óta mintegy 1000 folyóméternyi könyvanyagot tárolnak az Alsószolcai Fiókleveletárban, amelyet a Miskolci Egyetem könyvtárának felújítása idejére ideiglenesen fogadtak be.

MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára

A Mosonmagyaróvári Fiókleveletár 2022 őszén új helyre, az Erkel Ferenc utca 3. szám alá költözött, majd 2023 decemberében megindult az épület felújítása.

MNL Tolna Vármegyei Levéltára

A Tudásközpontnak, a levéltár új épületének átadása, az MNL vagyonkezelésébe adása ellenére sem valósult meg a tagintézménynek az új helyre való átköltözése. A költöztetési dátum folyamatosan tolódot: júliusról szeptemberre, majd év végére, és végül már 2024. március-április fordulójára. Azonban folytatták az iratanyag szállításra való előkészítését: rossz raktári tárolóegységek, dobozok cseréje, kötetek átkötése, raktártopográfia ellenőrzése.

MNL Zala Vármegyei Levéltára

MNL központi forrásból megvalósult a Balatoni úti raktárbázis nagyobb épületének tetőszigetelés rekonstrukciója. A Széchenyi téri épületen korábban végzett homlokzati vakolatjavítás, festés, falszigetelés, valamint nyílászáró csere és javítás garanciális javítása is megtörtént.

3.2. Raktárak állapota

Országos Levéltár

- Bécsi kapu tér: A levéltári célra tervezett Bécsi kapu téri épület megépülte után közel 100 évvel is jól szolgálja rendeltetését. A raktári tároló rendszer kialakítása ma is megfelelő. Épületgépészetileg azonban az épület elavult, elhasználódott, az átfogó felújítás hosszú időn át nem történt meg. Az ablakok a legtöbb raktárban felújításra szorulnak, az ablakszárnyak közül nem mindegyik nyitható-zárható megfelelően. A fűtési rendszer elavult, nem kellően szabályozható és nem biztonságos. A nem megfelelő szigetelés miatt a külső esőcsatorna felől is előfordul beázás. A falakon beázások, helyenként erős salétromosodás nyomai láthatók. Három raktárat (11-es, 16-os, Törvénytár) is érint az évnél több időszakában is a tartósan 60 %-nál magasabb páratartalom, melyet páramentesítők használatával próbálunk csökkenteni.
- Daróczi út: A raktárak és a munkaszobák egy légterűek, és habár a nyílászárók árnyékolása megoldott, a fűtési szezonban és nyáron is itt mérhetőek a legmelegebb hőmérsékleti adatok, a levegő ezzel együtt sokszor túl száraz.
- Óbuda: A pincehatás kedvező, ingadozásoktól mentes klimatikus körülményeket biztosít az itt őrzött dokumentumok számára, azonban a legalsó szinten lévő XIV.-es, és XV.-ös raktárakban már augusztustól tartósan túl magas a páratartalom (60 % feletti). A páratartalom szabályozására az épületgépészeti megoldások sem jelentenek megoldást egyelőre, a raktár túl nagy légtere miatt. A raktári falakon egyes helyeken repedések láthatók, amelyeket szakértők talajmechanikai okokra vezetnek vissza, de intézkedést kívánó akut kockázatot jelenleg nem látnak. A raktárak jól berendezettek és felszereltek.

MNL Baranya Vármegyei Levéltára

A tagintézmény évek óta súlyos és sürgősen megoldandó elhelyezési problémákkal küzd, amire szükségesnek látszik megoldást találni. 2023-ban is kiterjedt tárgyalásokat és számos egyeztetést folytattak a raktárkapacitás bővítése, illetve új raktárépület építése érdekében az érintett intézményekkel. A Pécsi

Tudományegyetem főépítészével közösen kialakított tervdokumentációt prezentáltak a PTE Rektori Hivatalában az egyetem vezetése és a parlamenti képviselő előtt.

A jelenlegi raktárakban vasajtók vannak, ezek nem tűzszakasz határoló ajtók. Betörés- és (a Király utcai épületben) tűzvédelmi jelzőberendezéssel rendelkeznek. Szennyvíz- és gázvezeték nem vezet keresztül, csak a központi fűtés vízcsövei. Megfelelően áramtalaníthatók, porral oltó készülékkel ellátottak. Az állványzat rögzített Dexion Salgó elemekből áll. Pára- és hőmérsékletmérő műszerekkel ellátottak. Tűrészhatáron túli adatok gyakran fordulnak elő, az évszakok közötti ingadozások meghaladják a megengedett mértéket. A klimatikus adatok alapján (többek között) a 2022. évi raktárminősítés során egyes raktárrészek alkalmatlan minősítést kaptak. A raktári utcákban szakaszosan be- és kikapcsolható fénycsövek fényerőssége a megengedett határértéken belül van. A Rét utcai K-i raktár tetején 32 m hosszán egy 20 cm-es bádoglemez hiányzik, ami meggátolná az esővíz bejutását.

MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára

A tárgyévben átvett Kecskemét, Lórántffy utcai objektum csak távlatilag orvosolhatja iratelhelyezési problémáikat, mert az épület jelen műszaki állapotában semmilyen hasznosítási célra nem alkalmas. A tagintézmény legégetőbb, krónikus problémáját a szabad raktárkapacitások hiánya jelenti. A tárgyév végén szabadon felhasználható állványzattal alig rendelkezett, amely névlegesen 150 polcfolyóméternyi befogadó kapacitást jelentett.

Ingatlanok közül a leghátrányosabb helyzetben a Kiskunhalasi Fióklevéltár van: az egykori polgárházból kialakított, hozzátoldással bővített levéltárépület eleve korszerűtlen architektúrájú, az elmaradt felújítások miatt állapota leromlott, raktárai rossz megvilágításúak és penészedésre rendkívül hajlamosak. Falazata, belső terei szigetelést és átfogó renoválást igényelnének. A Kiskunfélegyházi Fióklevéltár túltelített, emiatt kénytelenek voltunk iratokat dolgozói irodában és kutatóteremben is elhelyezni. Az épület építészeti adottságai folytán a plafon rendszeresen átázik, amelyet vakolathullás kísér. A Bajai Fióklevéltár 2020 nyarán új épületbe költözött, azonban az alagsori raktárak helyzete kritikus, ahol a penészfertőzés intenzív terjedésének csak fűtéssel és a páramentesítő készülékek folyamatos használatával lehet elejét venni. Kecskeméten a Klapka utcai központ az iratanyag elhelyezésére alkalmas, de túltelített: itt 360 ifm mennyiségű iratanyag kényszerből a betonpadozaton lett eltárolva. Az MNL vagyionkezelésébe került továbbá a Lórántffy Zsuzsanna u. 1. szám alatti ingatlan is, mely számottevő, de pillanatnyilag csupán potenciálisan mérhető raktárbővítést hozhat, mivel az ingatlan állapota erősen lepusztult, így az csak egy teljeskörű átépítést, vagy újjáépítést követően fogadhat iratokat. Ideiglenes jelleggel használják a megyeszékhelyen a Katona József tér 8. szám alatti ingatlan egy részét, ahol 3 folyókilométernyi iratanyagot őriznek, közel sem ideális körülmények között.

MNL Békés Vármegyei Levéltára

A Gyula Petőfi tér 2. épület levéltári célra történt birtokba vétele 1982-ben és 1995-ben történt. A raktárak száma 32. A raktárak fűtése egyedi gázkonvektorokkal biztosítható, amelyek jó része javítás, illetve csere után a téli időszakban már gyújtólángon üzemelt. Azonban 2023-ban az energiatakarékosság miatt a raktárakban a fűtést nem kapcsolták be. 2020-ban az épület Rőfös udvar felőli oldalon kicserélték a nyílászárókat, majd 2022-ben a Petőfi tér felőli homlokzaton is megtörtént a nyílászárók cseréje. A Békési Fióklevéltár épületét 2010-ben adták át, tűzjelző- és riasztóberendezéssel. Az épületek felújítása fűtés és légkondicionálás nélkül készült el. Az átadás óta a fűtő- és klímaberendezés mindkét csarnokraktárban kiépült. 2013-ban az MNL állományvédelmi szakemberei javaslatára az I–II. raktárban 8, illetve 11 db szellőzőablakot építettek be. Az I. raktárban a falak néhol enyhén salétromosak. A raktárakban őrzött iratok tisztántartásáról mechanikus tisztítással gondoskodnak, azaz folyamatosan zajlik az iratok, kötetek áttörlése.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára

A miskolci központ raktárának falai több helyen salétromosak, nyílászárói régiiek, rosszul záródnak. A raktári helyiségek fűthetők, biztonsági szempontból megfelelőek (vasrácsok vannak felszerelve). A fényvédelmet sötétítő függönyök biztosítják. Az Alsózsolcai Fióklevéltár 2008-as építésű raktára könnyűszerkezetes épület, amibe klímaberendezés van beépítve, azonban anyagi okok miatt a klíma nem üzemel. A Sátoraljaújhelyi Fióklevéltár raktárai a polgármesteri hivatal épületében, különböző helyiségekben kapnak helyet. A 2018. évi nyílászáró-csere a földszinti, részben fűtetlen raktárblokkban kedvezően alakította az épület hőháztartását, ugyanakkor az ablakok szigetelése rontotta a természetes légcserét. A megváltozott hőmérsékleti viszonyok miatt állományvédelmi okokból a belső udvar felé végzett rendszeres szellőztetéssel kerülik el az iratok hősokkját. A részlegek közül a miskolci és az alsózsolcai raktárak kapacitása közel maximálisan kihasznált, nagyobb mennyiségű iratátvitelre jelenleg egyedül Sátoraljaújhelyen van lehetőség.

MNL Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltára

A legutóbbi raktárminősítés alapján raktáraink többsége elfogadható és megfelelő minősítést kapott. Egyetlen, Szentesen lévő raktárukat minősítették alkalmatlannak.

Szegeden komoly változásokat hozott, hogy 2022 novemberétől több lépcsőben, mintegy egy éven keresztül kiürítették a levéltár Dóm téri központját. A negyedik emeleti raktárban őrzött mintegy 1500 ífm iratanyag Kálvária térre költöztetése 2023 júliusában valósult meg. A költözés a levéltár legrégebbi iratanyagát érintette elsősorban, nagydobozok tömkelegével és rengeteg hatalmas méretű segédkönyvvel. Csongrádon a levéltár három, majd egyenlő alapterületű raktárral rendelkezik. A raktári épületek állapota összességében megfelelő, azonban a III. raktárban évek óta észlelik a beázás nyomait. Több eseti javítás történt már, de a visszatérő probléma végleges megoldására nem került sor. A raktárakban kialakított galéria járófelülete farostlemezzel borított, így az alsó szint csak mesterséges, a felső szint természetes és mesterséges megvilágítással is rendelkezik, illetve ennek köszönhetően az alsó szintek csak az ajtón, míg a felső szintek ablakon keresztül szellőztethetőek. Az ablakok tájolása K és NY. A levéltári anyagot a közvetlen napfénytől sötétítő függönnyel (raktárak ablakai), és szalagfüggönnyel (rendezőraktár) védik. Hódmezővásárhelyen a levéltár raktárát 1992-ben adták át. Azóta az épületen számottevő karbantartás nem történt. A sürgősebb javításokat az elmúlt időben elvégezték. Az ablakokon relaxák vannak, amelyek védik az iratokat a napsugárzás káros hatásaitól. Az ideális páratartalmat sötétítéssel, illetve lehetőség szerint szellőztetéssel biztosítják. A raktár klimatizálása, a páratartalom optimális szinten tartásának biztosítása sürgős feladat lenne.

A makói levéltár raktárainak bruttó alapterülete 705,25 m². Az „A” és „B” pavilonokban felújították a fűtési és világítási rendszereket, a nyílászárók cseréje, valamint a féltető belépők elkészítése azonban elmaradt. Az új, „C” pavilon mindenben megfelel a maradandó értékű iratok optimális megőrzésének. Szentesen a raktárak többsége megfelelő, köszönhetően a 2006-ban befejeződött általános felújításnak. Az eltelt 17 év viszont már nyomot hagyott helyiségeinken, ezért kb. 870 m² falfelületen aktuális lenne egy festés, javítás. A pincében több helyen megjelent a salétrom. A leromlott állapotú városközi raktárból az iratok áttelepítése folyamatban van. Raktárklimatizálás sehol nincs. A szellőztetés utcára, udvarra, folyosóra egyaránt történik.

MNL Fejér Vármegyei Levéltára

A levéltár épületechnikai, raktártechnikai értelemben modern, jól felszerelt intézmény, műszaki szempontból megfelelő állapotban van, azonban a 2014-ben átadott épületben már jelentkeznek problémák. 2023-ban a legnagyobb problémát az I. számú raktár udvari födémén keletkezett repedés miatti beázás okozta, ami hosszabb távon a helyzet romlásához vezethet, szükséges a beázást kiváltó ok megszüntetése. 2023. november 12-én intézményünk előtt a víz fővezetékén csőtörés történt, aminek következtében a beáramló víz miatt a pince burkolata megsüllyedt. A kár rendezése a károkozó

biztosítójával folyamatban van. Novemberben az egyik keringetőszivattyú elromlott, átmenetileg a klímaberendezés szivattyújával pótoltuk, hogy az épületben legyen fűtés. Az új szivattyú beszerzése folyamatban van, az engedélyezés már megtörtént.

MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára

A levéltár három épületben helyezkedik el: a központ Győrben, a Liszt Ferenc utca 13.szám alatt; a külső raktár a Közös Közgyűjteményi Raktárban található (Győr, Vasvári Pál utca 1.); a Mosonmagyaróvári Fióklevéltár székhelye 2022. december elsejétől az Erkel Ferenc utca 3. szám alatt található. A győri 6435. hrsz. alatti épület (volt Mentőállomás) vagyongazdálkodásának átvétele folyamatban van és reményeink szerint a hely rendezni fogja mind a munkakörülményeket, mind az elégtelen iratraktári állapotokat. Az épület levéltári célokra történő felújítására szükség van.

A központi épületben található helyiségek állapota évtizedek óta folyamatosan romlik, az elmúlt években lezajlott raktárminősítések folyamatosan rossz, elégtelen eredményeket mutattak. A raktározási körülmények a tagintézmény egészét figyelembe véve kifejezetten rosszak, számos helyiségben kritikus a helyzet, veszélyeztetett állapotban vannak az iratok, a legdohosabb helyiségekben virulens penészgomba fertőzés tapasztalható. A raktárak többsége fűtetlen, a földszinti helyiségek esetében a falakon gyakran jelentkezik a felszivárgó talajnedvesség okozta vizesedés, foltosodás, salétromos kiválás, vakolathullás. A tárolóhelyiségek villamossági hálózata nagyon elavult, elhasználódott, cseréire érett. Az intézmény raktározási helyzete nemcsak állományvédelmi szempontból aggasztó, a rendelkezésre álló szabad raktári kapacitás feltételeit tekintve sem megfelelő. A közös közgyűjteményi raktár épületében a költségek csökkentése jegyében 2022/23 telén nem volt fűtés, így itt is rendszeresen 8-10 fokban dolgoztak a kollégák. Az új mosonmagyaróvári épület nagy potenciált rejt, szabad kapacitás is van, felújítása 2023 decemberében indult. Addigi tapasztalat, hogy a raktárak nagy hőingadozásnak vannak kitéve, az épület teljes energetikai korszerűsítésre szorul.

MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltára

A tagintézmény épületállománya erősen széttagolt, két épületben működik Sopron belvárosában (9400 Sopron, Fő tér 1. és Fő tér 5.); ugyancsak raktárral rendelkezik a Csatkai utca 9., valamint a Dorfmeister utca 1. alatt. Épületeit tekintve eltérő fizikai állapotú, infrastrukturális felszereltségű épületek ezek. A tagintézmény jelenleg is jelentős raktárproblémákkal küzd, széttagolt raktárai beteltek, egyes raktárainak a tulajdonviszonya rendezetlen, raktárhelyiségeinek fizikai állaga folyamatosan romlik, a földszinti raktárak falai vizesednek, a magas páratartalom miatt ezekben megkezdődött az iratanyag penészesedése, a falakon jól látható a salétrom kiválása. A raktárak többsége szükségmegoldásként elfogadható, kisebb hányada levéltári tárolásra alkalmatlan. Az éves páratartalom-ingadozás 50% körül van, a hőingadozás 12-14 C fok. Az ablakok tájolása É-D, az árnyékolás és a szellőztetés megoldott. Klímaberendezése nincs az intézménynek. A levéltár raktárai 2016-ra teljesen megteltek, az elmúlt öt évben kapacitásbővítésre nem került sor, így a szabad kapacitás jelenleg 0 ifm. A szakfelügyelői vizsgálat megállapítása szerint a levéltár ebből a szempontból országos összehasonlításban a legrosszabb kondíciókkal rendelkező intézmények közé tartozik.

A 2022-ben lefolytatott szakfelügyelői vizsgálat szerint a Fő tér 5. alatt található raktárak klimatikus viszonyai nem kedvezőek, a hőmérséklet és a páratartalom ingadozása erőteljes. A klimatikus körülményeken a fűtésrendszer kiépítésével, illetve légkondicionáló berendezés üzembe állításával lehetne javítani. Javasolt az ablakok felújítása, hőszigetelése. A Fő tér ún. Köjál, valamint Megye Alsó részében a felszivárgó talajvíz a fal vizesedését okozta, a vizesedés több raktárban is a salétrom kiválásához, valamint a vakolat mállásához, intenzív penészesedéshez vezetett.

A Fő tér 1. épületében található raktárak klimatikus viszonyai ugyancsak kedvezőtlenek, különösen a magas éves átlaghőmérséklet és a viszonylag alacsony páratartalom miatt. A szakfelügyelői megállapítás szerint a klimatikus körülményeken csak légkondicionáló berendezés üzembe állításával lehetne javítani.

Az elmúlt ciklus alatt történt árnyékolás ellenére továbbra is magas a nyári átlaghőmérséklet. Mivel a raktárak egyben munkaszobaként is funkcionálnak, fűtési szezonban a raktárakban ideális hőmérséklet feletti értékre kell felfűteni a helyiségeket. A dolgozók munkaállomásait nemcsak az iratanyag védelme, hanem a dolgozók egészsége védelmében is a raktáron kívül kellene elhelyezni.

A Csatkai Endre u. 9. raktárára vonatkozólag a tulajdonjogi viszony tisztázására ugyancsak égető szükség lenne, hisz amíg ez nem történik meg, az épület tekintetében nem reménykedhetnek a raktár alapozási hibáinak orvoslásában. Az oldalfalakon többhelyen mutatkozik erőteljes vakolatleválás és salétromosodás a felszivárgó talajnedvesség hatására. A raktár klimatikus viszonyai kedvezőtlenek, a páratartalom és annak ingadozása viszonylag magas. A falazat felszivárgó talajnedvesség elleni szigetelését szükséges lenne mielőbb elvégezni.

MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára

A levéltár jelenleg 7 helyen (3 kutatóhely, 4 külső raktár – több mint 50 raktárhelyiség), szétszórva működik. Az épületek meglehetősen elavultak, raktárai a 2022. évi minősítés során a szükségmegoldásnak elfogadható és az alkalmatlan minősítést kapták, vagyis nem felelnek meg az állományvédelmi előírásoknak és zsúfoltak is (a 2014 nyarán megvásárolt Angyalföld téri raktár is megtelt a 2015. év végére). A Központ üzemeltetése gazdaságtalan, fűtési költsége jelentős; a beázások, a csőtörések (hálózati, szenny-, eső-) és a dugulások állandó gondot jelentenek; továbbá a villamos hálózat is régi, ráadásul központi áramtalanítása sem lehetséges. A Kossuth utcai Kutató 7 szinten őriz iratokat, de ennek raktárai sem rendelkeznek tűz- és füstjelzővel. A Hajdúböszörményi Fióklevéltár a város tulajdonában van, 2020-ban a tetőn a tetőfedő anyag cseréje – az MNL költségvetéséből.

MNL Heves Vármegyei Levéltára

Raktári férőhely alig van, a jelzett nagyobb mennyiségű iratanyagok átvételét már most sem tudják lebonyolítani. Az „A” és „B” épületrész tetőszerkezete és cserepei rossz állapotban vannak, javításuk – a beázások megelőzése végett – egyre sürgetőbb. Az „A” épület jobb oldali sarka megrepedt, a járda megsüllyedt, a víz az alap alá folyik. Nem történt meg a raktárhelyiségek belső szigetelése, emiatt a raktárhelyiségek falán továbbra is felfedezhetőek a korábbi vizesedések nyomai.

MNL Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltára

Mindkét épületben szellőzőberendezés van, mely csak fűtésre és levegőcserére/szűrésre alkalmas. A páratartalom szabályozására 8 db Trotec TTK 95E típusú készüléket használnak. Az új raktárépület emeleti részén a járólappal a lépcső előtt felpúposodott, javítása szükséges. Az új raktár szárnyas ajtó cseréje szorulnak, szigetelésük nem megfelelő. A jobb szellőztethetőség és a rágcsálómentesség érdekében szúnyogháló ajtók beszerelése szükséges. A TESTO készülékek kalibrálása szükséges (utolsó kalibrálás részben 2014/15, részben 2020). TESTO 635 hordozható, 1 db típusú mérőműszer kalibrálása is mindenképpen szükséges lenne a pontos környezeti értékek méréséhez, különösképpen helyszíni bejárásnál. A régi raktárépület szárnyas bejárati ajtószárnyának rögzítője eltört, javításra szorul.

MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltára

A levéltárban az őrzési körülmények továbbra is csak részben felelnek meg az állományvédelmi előírásoknak, a raktárak közül egyre magasabb azoknak a száma, melyek szükségraktárként funkcionálnak (a Vörösmarty utca 14. számú épületben az összes raktár ezt a minősítést kapta). A 2023. évi raktárrendezés és a folyamatos selejtezések ellenére a szabad férőhely kapacitás évről-évre csökken, éppen ezért az illetékességi területükön átvételre váró jelentős mennyiségű iratanyag miatt szükségessé vált egy új levéltári épület 6-8 éven belüli birtokba vétele. Az elmúlt évekhez hasonlóan néhány raktárban továbbra is nagy a hő- és a páratartalom ingadozása. A 2022. évi szakfelügleleti ellenőrzés során mindössze 1 raktár kapott megfelelő, 18 pedig elfogadható minősítést. A 7 szükségraktárként funkcionáló raktár állapotában pozitív irányú elmozdulás 2023-ban sem történt.

MNL Nógrád Vármegyei Levéltára

A salgótarjáni központban található négy raktárban történik folyamatos hőmérséklet/páratartalom mérés. A raktárak állapota, melyekben jelenleg iratanyagot helyeztünk el, megfelelő. A klímával ellátott raktárban az év vége felé, mikor a klíma nem működött, tapasztalták a hőmérséklet nagyobb csökkenését. A balassagyarmati raktáraikban az átlagoshoz közeli értékeket mérnek, ott elsősorban a helyszűke a probléma. A Bátortereny-Tiribesi Fióklevéltárak épületei nem alkalmasak maradandó értékű iratanyag tárolására (fűtés, világítás hiánya), így ott méréseket sem végeznek. Döntően adatszolgáltatáshoz szükséges munkaügyi, illetve selejtezési határidővel ellátott, bértárolt iratanyag van ott.

MNL Pest Vármegyei Levéltára

A Thermocontrol Kft. által 2016-ban kiépített épületfelügyeleti rendszer fejlesztést igényel. Az MNL Állományvédelmi Osztályának segítségével elkezdték egy új mérési rendszer kiépítését. Az ablaktokok felújításra, szigetelésre szorulnak, mivel számos helyen hosszú ideig tartó vagy intenzív eső hullásakor a csapadékvízet bevezetik. A raktárak modern szigetelt vasbeton épületben nyertek elhelyezést, fém polcrendszerrel felszereltek, műgyanta padlóval ellátottak, liftekkel megközelíthetők.

MNL Somogy Vármegyei Levéltára

A levéltár iratanyaga 2017-ben egy helyre költözött, azóta a Bartók Béla utcai komplexumban végzik a munkájukat. A költözés végén is látható volt, hogy a meglévő raktárkapacitás véges, és a 2021. év végére eljutottak oda, hogy raktárak jó része betelt, és csak nagyobb anyagmozgatással és selejtezéssel tudnak helyet felszabadítani.

A Bartók Béla utcai ingatlan három épületből áll. Az A épület az 1950-es években épült, a B épület az 1920-as években. A C épület a kivitelezés II. üteme során készült el, összekötve a két korábbi épületet. A raktárak fűthetők, temperálhatók, klimatikus viszonyaik a C épület raktárainak kivételével jók. Folyamatosan figyelik klimatikus adataikat. A két régi (A és B) épület levéltári iratok tárolására alkalmas, a hőmérsékleti és a páratartalmi adataikról készült mérések is ezt támasztják alá. A C emeleti részen a páratartalmi adatok a késő tavaszi időszaktól kezdve egész nyáron a határérték közelében és néha azon is túl voltak, a C földszinti raktárban pedig szinte az év összes hónapjában a határérték felett. Szellőztetéssel sem tudnak ezen jelentősen javítani, hiszen e raktárak nem rendelkeznek mesterséges szellőztető berendezéssel, és a raktárak végén lévő kisméretű nyílászárók sem alkalmasak erre. A C földszinten 60-65% körüli páratartalmi adatok a jellemzőek. 2018-ban a C raktár szigetelési problémája megoldódott, valamint 2023-ban kaptak két páratlanító eszközt is, ami javított a helyzeten. A megőrzött tornatermi épület csatornája már nem vezeti el megfelelően a vizet, az épület ázik. Amennyiben a tornaterem nem kerül a közeljövőben lebontásra, állagmegóvása érdekében mindenképpen új csatornával kell ellátni.

MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára

A levéltár két településen öt épületben őriz iratokat, ezek közül csak a Nyíregyháza, Széchenyi u. 4. sz. alatti főépületben lévő raktárak kaptak megfelelő raktár minősítést. A központi épületben a pinceraktár fala salétromos. A Nyíregyháza, Széchenyi u. 25. sz. alatti raktár a romos udvari melléképület kivételével elfogadható. A HM által ideiglenes használatra átadott közmű nélküli laktanyai épületben négy hónap alatt felépítettek 1554 polcfolyóméternyi Salgó-állványt, ahol elhelyeztek több mint 1300 ifm-nyi iratot. 2024 tavaszán az állványépítést folytatják. A két Nyírtelek-Varjúlaposon lévő raktárépület csak szükségraktár, ezt a szakfelügyeleti vélemény is megerősíti. A jelentős kapacitáshiány enyhítésére, valamint a csak szükségraktárként elfogadható raktárak kiváltására a megoldás egy új raktárépület kialakítása vagy a laktanya területén lévő épületek felújítása lenne.

MNL Tolna Vármegyei Levéltára

2023-ban folytatták az iratanyag szállításra való előkészítését: rossz raktári tárolóegységek, dobozok cseréje, kötetek átkötése, raktártopográfia ellenőrzése.

MNL Vas Vármegyei Levéltára

A 2001-ben átadott új szombathelyi központi épület korszerű, állapota megfelelő. Raktárminősítés szerinti besorolása: 6 raktár megfelelő, 1 raktár elfogadható. Az új épülethez kapcsolódó régi, műemléki épületrész esetében középtávú feladatként tervezendő a nyílászárók felújítása, hőszigetelt ablakok beépítése. Raktárminősítés szerinti besorolása: 2 raktárcsoport megfelelő, 1 raktárcsoport elfogadható.

MNL Veszprém Vármegyei Levéltára

A raktárak állapota kielégítő, a két feudális raktárban nem működik a klíma. A 2022. évi raktárminősítéskor megfelelő minősítést kaptak raktárak, amely minősítés rosszabb lett az 5 évvel ezelőtthez képest. 2021 decemberében észlelt beázás – a 3. emelet egyik raktárában – javítása folyamatban van.

MNL Zala Vármegyei Levéltára

A levéltár központi épületében található 1-8. számú raktárhelyiségek közös jellemzője, hogy a helyiségek mindegyike földszinti raktár, melyekhez sem szellőztető rendszer, sem klímaberendezés nem tartozik. A helyiségek falai szárazak, a padlózat linóleummal borított. Fűtése szabályozható társasházi központi fűtés. A raktárak ablakain sötétítő függöny, illetve fényvédő fémspaletta van. A központi épület délnyugati szárnyában található raktárcsoport számos, egymásba nyíló kisebb helyiségből áll. A helyiségek a földszinten helyezkednek el, javarészt szárazak, bár helyenként salétromosodás tapasztalható, de az érintett falrészekkel az iratanyag nem érintkezik. A Balatoni úti A és B épület raktárcsoport falai szárazak, a padlózat aljzatbetonnal borított. Fényvédő reluxával felszerelt ablakok, az ajtók fémből készültek.

A tárgyév végén némi elmozdulás történt az első ízben 2017-ben megfogalmazott levéltárfejlesztési tervben. A Zalaegerszeg, Mártírok útja 5-7. sz. alatti városi tulajdonban álló ingatlan állami tulajdonba adási folyamata kimozdult a több éves holtpontról. Egyrészt Zalaegerszeg MJV közgyűlése a december 14-i ülésén 2024. december 31-ig újra meghosszabbította az átadási szándékát tükröző határozatát, másrészt elindult a 2019-ben látványtervi és költségvetési becslés szintjére jutott beruházási programterv tovább gondolása, konkretizálása.

3.3. Kiemelt restaurátori, kötetzeti munkák, valamint reprográfiai feladatok

Országos Levéltár

Jelentősebb munkák a tervezett munkák mellett 2023-ban:

Az idei évben 3 intézményen belüli és 4 intézményen kívüli kiállítás valósult meg. A külső intézmények, melyeknek kölcsönöztünk:

- ❖ Gelej község önkormányzata (Heves megye): Gelej 700
- ❖ Neumann János Egyetem, (Kecskemét),
- ❖ Magyar Nemzeti Múzeum: Magyar mennyasszony
- ❖ BTM Kiscelli Múzeum: Lajta Béla 150

Az intézményen belüli kiállításokra 23 iratot, az intézményen kívüliekre 16 iratot készítettünk elő.

Számos alkalommal adtunk szakvéleményt különböző témákban (iratok, térképek állományvédelmi felmérése, tervezett raktár véleményezése stb.).

41 alkalommal vettünk részt iratellenőrzéseken az OL saját telephelyein, valamint külső helyszíneken.

MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltár

Restaurálás: Archivart Könyvrestaurátor Műhely

- MNL BKVL V.201.a. Kiskunhalas Város Tanácsa iratai. Tanácsülési jegyzőkönyvek. X. kötet, 1777-1782. (446 p.)
- MNL BKVL V.201.a. Kiskunhalas Város Tanácsa iratai. Tanácsülési jegyzőkönyvek. XI. kötet, 1782-1786. (391 p.)

MNL Békés Vármegyei Levéltár

Restaurálás: saját műhelyben

- XV. 8. 477. József főherceg laktanya tervrajza (2 db)
- XV. 5. d. 2. Előleges színijelentés! Van szerencsém
- XV. 5. d. 3. Bayard és Wanderbursch kitűnő operettje
- XV. 5. d. 4. Lányi Szidóniajutalomjátéka
- XV. 5.d. 220. Erkel Ferenc Színkör [előadásai]
- XV. 5. d. 219. Erkel Ferenc Színkör [előadásai]

Kötészet: Saját műhelyükben 11 kötetet kötöttek újra, összesen 3779 oldalt javítottak.

Digitalizálás: A megyei munkásórság fondjának digitalizálását folytatták, több mint 40 ezer oldalt szkenneltek be az anyagból.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltár

Restaurálás: saját műhelyben

- IV. 1501. e. Miskolc Város Tanácsának iratai. (150 fólió)
- IV. 392. a. Gönci Császári Királyi Járásbíróság iratai. Polgári és büntetőperes iratok. (1895 fólió)

Digitalizálás: 2023-ban két együttműködés keretében folytattak tömeges digitalizálást, amely a Kassai Állami Levéltár számára abaúji iratokat, a sárospataki Református Tudományos Gyűjteménnyel való megegyezés értelmében pedig a Barkóczy család iratait érintette.

MNL Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltár

Restaurálás: saját műhelyben

- V.1.m. Makó Város Tanácsának iratai, 1682–1848. Adószedői és esküdtbírói és egyéb számadások. 122-123. k.
- XV.2. Szeged város tervtárának gyűjteménye (1 db Lechner Ödön-tervrajz restaurálása)

MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára

Digitalizálás: Folytatódott (és 2024. év elején várhatóan befejeződik) az egyik kiemelt jelentőségű iratanyag, a Győri Tankerületi Főigazgatóság fondjában található 1808–1848. évi gimnáziumi értesítők sorozatának digitalizálása a szombathelyi regionális digitalizáló műhelyben. Terveik között szerepel a 21. századi munkához ma már elengedhetetlen digitalizáló munkaállomás beszerzése (akár az Interreg pályázaton keresztül).

MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltára

Digitalizálás: NKA pályázat keretében a következő digitalizálást elősegítő számítástechnikai eszközöket szereztek be: 1 db EPSON A3 scanner, 1 db HP 400 asztali számítógép, 2 db 64 GB pendrive, 1 db 1 TB külső merevlemez, 2 db 2 TB külső merevlemez.

MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár

Digitalizálás: A saját iratanyaguk mellett több 15 000 oldalt digitalizáltak az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltárának: Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei községeknek a levéltárból hiányzó állami anyakönyveinek első példányát.

MNL Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltár

Restaurálás: saját műhelyben

- HU-MNL-JNSZVL-X.239. Hadigondozottak Közalapítványa 1992-2008 (1 db irat)
- HU-MNL JNSZVL-V.800. Jászapáti város tanácsának iratai (5 db irat)
- HU-MNL-JNSZVL-V.473. Szolnok Város közigazgatási iratai (3 db tervrajz)
- HU-MNL-JNSZVL-V.542.a. Túrkeve várostanácsának iratai. Közigazgatási iratok (6 db tervrajz)
- HU-MNL-JNSZVL-XV.1.c-K.45. Szolnok kataszteri térképszelvények (10 db térkép)

MNL Somogy Vármegyei Levéltár

Restaurálás: MNL Állományvédelmi Osztályának restauráló műhelyében

- IV.1.b. Somogy Vármegye Nemesi Közgyűlése és Albizottsága iratai. Közgyűlési indexek. 1759-1772, 1800-1802 (2 kötet)

MNL Vas Vármegyei Levéltár

Restaurálás: saját műhelyben

- HU-MNL-VaVL-IV.1.a (3 db tervrajz)
- HU-MNL-VaVL-XV.1.a Vas Vármegyei Levéltár térképeinek gyűjteménye. Törzsgyűjtemény: T 303,306, 308, 310-311, 313-320, 323-332, 336-338, 341, 348,352-353, 355, 357, 360, 362-363, 365, 375, 429, 434, 442,489, 510-512, 565-566, 571-572 (61 db térkép)
- HU-MNL-VaL-XV.50. Plakátgyűjtemény (2 db plakát)

Digitalizálás: Regionális iratdigitalizáló műhelyük jelentős mennyiségű iratanyag szkennelését végezte el, tagintézményükön kívül a szomszédos Zala Vármegyei Levéltár és Győr-Moson-Sopron Vármegyei Győri Levéltára igényeit is kiszolgálva.

Dobozolás

Az állományvédelem fontos részét képezi az iratanyag folyamatos átadozása. A rendezések során szinte mindenütt cserélik a régi, elhasználódott, savas tárolóeszközöket savmentes dobozokra, illetve savmentes palliumokba helyezik az iratokat. Az MNL intézményeiben az év során átadozásra került:

- az OL-ben 4489 raktári egység, amely 523 ifm;
- a vármegyei tagintézményekben összesen 4994 raktári egység, amely 593,04 ifm;
- tehát MNL-ben összesen: 9483 raktári egység, amely 1015,04 ifm.

3.4. Restaurálás, konzerválás

Az MNL 4 tagintézményében van restaurátor műhely, 6 tagintézményben könyvkötő műhely, 2 helyen (MNL OL, MNL BAZVL) pedig mindkettő. A tervet a tagintézmények/műhelyek teljesítették, több dokumentumfajta esetében túlteljesítés történt. A munkák kevés kivételtől eltekintve a tagintézmények saját műhelyeiben készültek.

Megnevezés	Országos Levéltár	Vármegyei tagintézmények	Összesen	Terv
oklevél, kódexlap, címereslevél	2 címereslevél	- oklevél - címereslevél	2 címereslevél	22 címereslevél
irat, nyomtatvány, könyvlap	7 000 folio	6 db irat 0,36 ifm 2045 folio	9045 folio 6 db irat 0,36 ifm	6321 folio 5 kötet 3,58 ifm

Megnevezés	Országos Levéltár	Vármegyei tagintézmények	Összesen	Terv
		2 kötet	2 kötet	
tervrajz, térkép	141 tervdrajz 29 térkép	15 tervdrajz 71 térkép	156 tervdrajz 100 térkép	9 tervdrajz 27 térkép
pecsét, plakát, képeslap, családfa, rajz, fotó, üvegnegatív	1 darab pecsét	7 plakát	1 pecsét 7 plakát	2 pecsét 4 album 9 doboz fotó

3.5. Könyvkötészeti munkák

Megnevezés	Országos Levéltár	Vármegyei tagintézmények	Összesen	terv
lapjavítás	3 007 darab	9930 darab	12 937 darab	12 304 darab
könyvkötés javítása, új könyvkötés	93 darab új kötés	101 könyvkötés javítás 61 új könyvkötés	101 könyvkötés javítás 154 új kötés	16 kötésjavítás 81 új kötés
palliumvágás	41 800	64 149 pallium	105 949	-
téka készítése	-	5 téka	5 téka	-
védőtök, tasak, mappa készítése	11 mappa 10 tok	16 mappa 3 tok	27 mappa 13 tok	-
védődoboz	11 doboz	1 doboz	12 doboz	-

3.6. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmezés, digitalizálás)

A mikrofilmezés az utóbbi években háttérbe szorult, viszont a digitális felvételek száma megnőtt. Tervezett biztonsági (állományvédelmi) és kutatói megrendelésre végzett reprográfiai munkák, biztonsági másolatok készítése (digitalizálás, fotózás, mikrofilmezés, felvételek/másolatok száma) az alábbiak szerint alakult:

A. Mikrofilmezés: Sem az MNL tagintézményeiben, sem az INIG DTO reprográfiai műhelyeiben mikrofilmezés sem megrendelésre, sem állományvédelmi céllal nem történt. Az OL mikrofilmes eszközök karbantartása sok év kihasználatlanság után 2021. évben történt meg, azonban mikrofilmezést egyelőre nem tervezünk rajta.

B. Egyedi digitalizálás (fotózás): Az INIG DTO fotóműhelyeiben 14 620 egyedi beállítású/szerkesztésű felvétel készült kutatói megrendelésekre, továbbá címereslevelekről, oklevelekről, pecsétékről, bemutatott iratokról, valamint kiállításokhoz, publikációkhoz, ezen kívül események dokumentálásaként.

Megnevezés	Országos Levéltár	Vármegyei tagintézmények	Összesen
egyedi digitalizálás (fotózás)	14 620	4841	19 461

Tömeges digitalizálás (szkennelés): Az INIG DTO digitalizáló műhelyeiben 560 777 felvétel készült saját munkaerővel, kötetekről, színes iratokról, térképekről, tervrajzokról, tervmunkában (és részben terven felül), projektek keretében. A tagintézmények közül Borsod, Csanád-Csongrád, Fejér, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár, Tolna, Vas és Veszprém végzett tömeges digitalizálást, ebből kiemelten sokat, Hajdú-Bihar és Veszprém. A digitalizálás főként projektmunkákkal összefüggésben valósult meg.

Megnevezés	Országos Levéltár	Vármegyei tagintézmények	Összesen
tömeges digitalizálás (szkennelés)	560 777	392 863	953 640

Mikrofilm-digitalizálás: Az INIG DTO műhelyében összesen 3 032 527 felvétel készült. A vármegyei tagintézményeknél, eszköz híján, nincs mikrofilm-digitalizálás.

Megnevezés	Országos Levéltár	Vármegyei tagintézmények	Összesen
mikrofilm digitalizálás	3 032 527	0	3 032 527

4. A levéltári anyag nyilvántartása

4.1. Elektronikus levéltári nyilvántartás

2023-ban is kiemelt szakmai feladat volt az MNL egységes elektronikus nyilvántartási rendszere (scopeArchiv) használatának kiterjesztése. A munkatársak munkáját folyamatleírások, útmutatók segítették, a hatékony munkavégzést több belső képzés is támogatta.

A törzskönyvi adatok pótlása néhány kivételt leszámítva megtörtént, 2024-es évre ezek ellenőrzése, hibák kiszűrése maradt. Több tagintézmény ezzel párhuzamosan javította a korábbi évek **naplóbejegyzéseit**, felülvizsgálta a meglévő **raktári nyilvántartásokat**, illetve **kiegészítő rendezést** is végzett. Az alapadatok felülvizsgálata és ellenőrzése során törekedtek a kutatók minél magasabb színvonalú tájékoztatását biztosító adatmezők (Szervtörténet, Rendezés rendszere, Megőrzés története, Tartalmazza, Publikációk) – lehetőségek szerint – hiánytalan kitöltésére és a raktári nyilvántartások segédletfájlként való rögzítésére.

A törzskönyv aktualizálása bizonyos fondszerkesztési munkákkal is járt együtt. Így sok helyen rögzítésre kerültek a már megszüntetett törzsegységek, a fondszerkesztési ajánlás alapján kijelölt fondcsoportok létrehozását is megkezdtük. Folytatódott az egyállagos fondokon belül az állagok megszüntetése.

2023-ban minden szervezeti egység iratanyagára vonatkozóan **bevezetésre került az online kikérés**, amely további pontosításokat, adatpótlásokat eredményezett a nyilvántartásban. Az online kikérés bevezetése sikeresnek mondható, minden szervezeti egység el tudta látni az ezzel kapcsolatos feladatokat.

Az elvégzett feladatok táblázatosan összefoglalva

Elvégzett feladat megnevezése	Feladatot végző szervezeti egységek száma
Törzskönyvi adatok pótlása, javítása	23 (95%)
Naplók adatainak pótlása, javítása	6 (25%)
Online kikéréshez szükséges javítások	4 (16%)
Szervnyilvántartás pontosítása	4 (16%)
Raktári jegyzékek pótlása/Raktári nyilvántartás javítása	12 (50%)
Rendezés/virtuális rendezés	3 (12%)

4.1.a. Törzskönyvi nyilvántartás

Az elvégzett munkáról a tagintézmények, illetve az OL szervezeti egységei jelentést készítettek, melyek alapján az ENYF folyamatosan monitorozta a törzskönyvi adatokat, és szükség esetén írásban, személyesen vagy videókonferencia segítségével beavatkozott a folyamatba.

Az elvégzett munka az alábbi táblázatban olvasható

Tagintézmény	Törzsegység száma	Összes javított törzsegység száma	%	2023. évben javított törzsegységek száma
BKVL	4635	4635	100,00%	22
BaVL	3469	3469	100,00%	6
BéVL	4931	4931	100,00%	1037
BAZVL	5869	5869	100,00%	2710

Tagintézmény	Törzsegység száma	Összes javított törzsegység száma	%	2023. évben javított törzsegységek száma
CsCsVL	5336	5336	100,00%	2209
FVL	4710	4601	100,00%	74
GyMSVGyL	2263	1650	73%	616
GyMSVSL	3216	2734	85%	1077
HBVL	6870	6870	100,00%	4409
HVL	3272	3272	100,00%	1171
JNSzVL	3253	3253	100,00%	1767
KEVL	2183	2183	100,00%	982
NVL	5056	5056	100,00%	1606
PVL	7975	5465	69%	3658
SVL	5834	5834	100,00%	834
SzSzBVL	4948	4948	100,00%	3392
TVL	5074	5074	100,00%	74
VaVL	5570	5486	98%	2717
VeVL	5847	5847	100,00%	3370
ZVL	6227	6227	100,00%	18
OL 1945U	2129	2129	100,00%	146
OL GLO	4769	4769	100,00%	118
OL 1945E	3631	3631	100,00%	124
OL MGYO	5015	5015	100,00%	1913

A Vas Vármegyei Levéltárban már csak 2% hátralék maradt, illetve további három vármegyei levéltár végez még törzskönyvi javítási feladatokat a 2024-es évben.

A 100%-ra jelentett tagintézmények közül BéVL, CsCsVL, HBVL, SzSzBVL és VeVL esetén még kisebb-nagyobb javítások szükségesek.

Raktári nyilvántartással való ellátottság

A törzskönyvi javítás során az adott leírási egység adatlapján feltüntették, hogy az adott törzsegység milyen típusú raktári nyilvántartással rendelkezik.

A következő táblázatban a papíralapú raktári jegyzékek szerepelnek

Tagintézmény	Aktív TE száma	Nincs raktári jegyzék		Ideiglenes raktári jegyzék		Papír alapú raktári jegyzék	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
BKVL	3592	660	1606,76	478	2895,95	1079	3151,82

Tagintézmény	Aktív TE száma	Nincs raktári jegyzék		Ideiglenes raktári jegyzék		Papír alapú raktári jegyzék	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
BaVL	2949	98	1247,52	17	1296,7	270	2956,16
BéVL	4234	122	595,52	0	0	144	497,98
BAZVL	4881	0	0	3	6,02	635	2044,52
CsCsVL	4566	923	4486,83	77	290,78	3553	10184,59
FVL	3785	20	589,61	0	0	23	407,75
GyMSVGyL	1704	58	116,62	46	739,69	561	2789,16
GyMSVSL	2729	2	0,78	8	72,8	1021	2595,36
HBVL	5662	10	10,23	145	2891,2	3086	4530,99
HVL	2745	41	205,86	11	3,82	124	156,94
JNSzVL	2567	94	427,53	0	0	0	0
KEVL	1696	85	200,44	500	2630,8	1067	6094,06
NVL	4009	35	72,31	109	974,94	3277	7308,39
PVL	6466	343	1642,06	237	1354,32	293	556,07
SVL	5026	67	249,87	172	533,29	1123	2927,55
SzSzbVL	4236	2	0,84	1033	2299,85	2862	3792,35
TVL	4435	9	20,22	3	11,96	2217	8830,73
VaVL	4163	4	2,61	2	51,07	14	348,92
VeVL	4699	663	1232,64	106	799,33	1816	4039,8
ZVL	5331	0	0	123	567,35	893	4274,36
1945U	1866	44	220,91	325	2940,56	777	8932,33
GLO	4189	17	379,05	5	191,48	333	10337,8
1945E	2936	25	697,58	0	0	1315	8265,67
MGYO	3648	26	29,07	93	342,48	760	1784,68
Összesen	92114	3271	14034,86	3317	20894,39	27220	96807,98

A következő táblázatban az elektronikus nyilvántartás irányába mutató kategóriák olvashatók. A segédletfájlként feltöltve azt jelenti, hogy a papíralapú raktári jegyzékek digitalizáltan elérhetők a szakrendszeren keresztül, online a kutatók számára. A scopeArchivban kategória esetében pedig a raktári nyilvántartás a leírási egységek összességéként a szakrendszerben van létrehozva, tehát nem különálló jegyzékként.

Százalékos adatokat sajnos a „nincs adat” oszlop léte miatt még nem lehetséges számolni, mivel a törzsegységek 5%, az összterjedelem 3,8%-a esetében a szakrendszer adott mezőjében nem szerepel egyelőre adat.

Tagintézmény	aktív TE száma	segédletfájlként feltöltve		scopeArchivban		nincs adat	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
BKVL	3592	1375	3623,57	0	0	0	0
BaVL	2949	2558	9186,95	6	180,14	0	0
BéVL	4234	3959	8808,39	9	107,94	0	0
BAZVL	4881	4043	11093,56	177	514,65	23	25,08
CsCsVL	4566	7	10,41	3	126,98	3	28,24
FVL	3785	3533	8677,7	209	127,69	0	0
GyMSVGyL	1704	588	1060,86	3	9,25	448	2366,93
GyMSVSL	2729	1623	2971,3	64	52,82	11	13,69

Tagintézmény	aktív TE száma	segédletfájlként feltöltve		scopeArchivban		nincs adat	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
HBVL	5662	2333	2432,03	88	182,91	0	0
HVL	2745	2340	7347,37	41	11,95	188	672,65
JNSzVL	2567	2471	7538,93	2	122,54	0	0
KEVL	1696	35	174,54	2	42,10	7	160,14
NVL	4009	0	0	579	805,87	9	16,83
PVL	6466	3715	10986,83	271	253,5	1607	5656,35
SVL	5026	3398	13125,46	81	189,41	185	514,22
SzSzBVL	4236	290	1217,43	4	120,52	45	165,56
TVL	4435	2150	4485,26	48	108,62	8	25,37
VaVL	4163	4009	8015,17	1	0,13	131	1209,43
VeVL	4699	1861	7893,78	114	341,59	69	296,58
ZVL	5331	4307	6324,19	123	567,35	0	0
1945U	1866	489	7160,52	225	2550,04	18	189,42
GLO	4189	2562	20983,36	1232	7034,6	40	423,65
1945E	2936	1446	13495,18	150	528,67	0	0
MGYO	3648	2	0,38	1018	1857,26	1749	158,41
Összesen	92114	46356	156613,17	4256	15794,43	4538	11922,55

4.1.b. Raktári nyilvántartás

Leírási egységek létrehozása a scopeArchivban

A létrehozott leírási egységek igen nagy részét még 2023-ban is az állami anyakönyvek másodpéldányainak nyilvántartása teszi ki, melyek 2021-ben készültek el egységesen a vármegyei levéltárakban, de a betöltésük 2022-2023-ra áthúzódott. A Magánlevéltárak és Gyűjtemények Osztálya egy több éve zajló feladat lezárásaként 2023 decemberében betöltötte a szakrendszerbe a Batthyány Missilest (P 1314), 90850 leírási egységet.

Jelenleg Baranya és Hajdú-Bihar Vármegye részt vesznek a Négyzetkataszter NKFIH projektben, melynek során az iratok feldolgozása közvetlenül a scopeArchivban történik, ezzel is bővítve az elektronikus raktári nyilvántartást.

2023-ban létrehozott leírási egységek tagintézményenként

Tagintézmény	Összes	Véglegesített	Folyamatban	Érintett törzsegyeségek száma
BKVL	46	63	1	42
BaVL	3167	3167	0	7
BéVL	206	206	0	206
BAZVL	1533	81	1452	82
CsCsVL	2278	2278	0	25
FVL	202	202	0	16
GyMSVGyL	1589	21	1568	27
GyMSVSL	1218	60	1158	66
HBVL	1321	1268	53	475
HVL	95	47	48	95

Tagintézmény	Összes	Véglegesített	Folyamatban	Érintett törzsegységek száma
JNSzVL	232	227	5	231
KEVL	104	102	2	101
NVL	30	30	0	30
PVL	588	567	21	517
SVL	774	618	156	70
SzSzBVL	65	63	2	63
TVL	2002	2002	0	11
VaVL	40	36	4	33
VeVL	56	50	6	53
ZVL	19	19	0	19
OL-1945eKO	5428	45	5383	6
OL-MGyO	104364	104000	364	53
Hungarika	1080	1045	35	2
OL-GLO	43	43	0	9
OL-1945uPKPO	1184	1184	0	9
OL-W szekció	17	15	2	8
Összesen	127681	117439	10260	2256

Már létező leírási egységek javítása

Még 2022-ben megtörtént a hibás raktári nyilvántartások törlése, folyamatban státuszra állítása, így 2023. évben nagyszámú rekord törlésére nem került sor. Az évben jórészt a törzskönyvi nyilvántartás javítását végezték a szervezeti egységek, ezért csak kivételes esetben került sor raktári nyilvántartás javítására. Szisztematikusan egyedül a korábban betöltött anyakönyvi másodpéldányok leírási egységeit kellett a munkatársaknak átnézniük, egy ENYF által készített útmutató alapján javítaniuk. A scopeArchivon belül ez 34.034 db törzsegység alatti, mélyebb szintű leírási egységet jelentett. A legfőbb feladat ezekkel kapcsolatban a védelmi idővel kapcsolatos információk elhelyezése, a használat korlátozásának beállítása. Emellett kisebb hibajavítások történtek a nyilvántartásban szereplő rekordokkal kapcsolatban.

4.2. Az elektronikus nyilvántartáson kívül elvégzett feladatok

4.2.a Papír alapú raktári nyilvántartások javítása

2023-ban a papír alapú raktári nyilvántartásokból legnagyobb számban segédletfájlok készültek, míg kisebb mennyiségben megkezdődött leírási egységgé történő átalakításuk. A segédletfájlok esetében ki kell emelni, hogy azok a legtöbb esetben dobozjegyzéknek, egyszerű áttekinthető jegyzéknek minősülnek, ebből adódóan nem tartalmaznak minden adatelemet, amely a hivatalos nyilvántartásba, leírási egységként történő betöltéshez szükséges volna. Ezekben a jegyzékekben általában alapadatok szerepelnek, vagyis a raktári elhelyezésre, iratanyag beazonosítására tartalmaznak alapszabványokat. Emellett a 2023-as évben már több esetben megtörtént a papír alapú raktári nyilvántartások leírási egységként történő átalakítása, amelyek már a nyilvántartási rendszer szabványi követelményeinek is megfelelnek.

A beküldött beszámoló tanúságai alapján a munkatársak legnagyobb számban a gyarapodási, törzskönyvi javítások során végezték a papír alapú raktári nyilvántartások javítását. Az adatokból látható, hogy a tavalyi évhez képest idén 33%-kal több törzsegység papír alapú raktári nyilvántartását javították ki a munkatársak.

Tagintézmény	Törzsegység (db)	Mennyiségi adat (ifm)	Mennyiségi adat (db)
BKVL	64	130,32	0
BaVL	72	363,85	0
BéVL	62	262,02	0
BAZVL	222	972,99	0
CSVL	2	12,53	3555
FVL	30	388,74	0
GyMSVLGyL	343	594,88	0
GyMSVLSL	98	477,75	0
HVL	0	0	0
HVL	10	22,65	0
JNSzVL	678	3094,2	1990
KEVL	55	176,36	0
SzSzBVL	225	351,13	0
TVL	15	67,63	0
VaVL	2441	4474,8	0
VeVL	226	694,54	0
ZVL	89	162,8	0
OL 1945e	127	1521,2	0
OL 1945u	197	4752,1	0
OL GLO	339	3541,6	0
OL MGYO	1	46,01	0
Összesen	5296	22108	5545

4.2.b. Elektronikus iratok, digitális (és egyéb adathordozón lévő) másolatok Preservica szakrendszerbe történő betöltése

A Preservica archiváló szakrendszer egyelőre kizárólag a központi szervezeti egységek számára elérhető, ezért csak ők tudták ezt a feladatot végezni. A Magánlevéltárak és Gyűjtemények Osztálya, illetve az Elektronikus Nyilvántartások Főosztálya töltött be 689.385 felvételt/fájlt, 3 472 655,78 MB méretben.

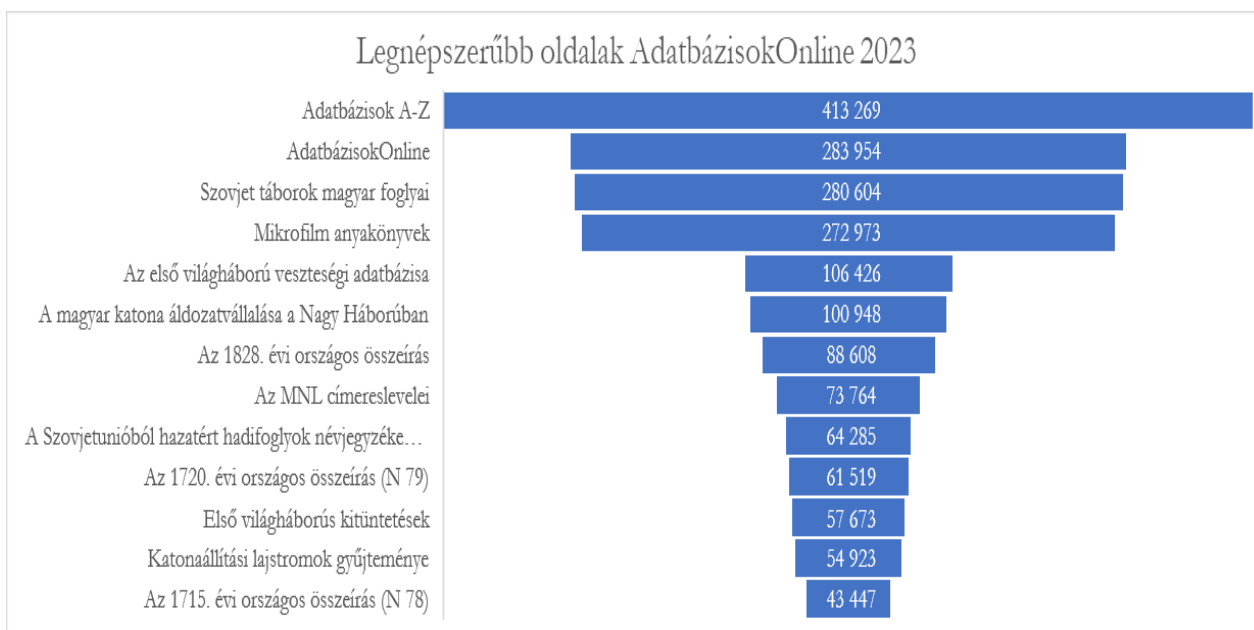
4.3. Segédletkészítés

4.3.a. Adatbázisok Online (AOL)

Az AdatbázisokOnline szolgáltatás mögött álló erős informatikai, fejlesztői és szakmai közösségnek köszönhetően a hozzáférhető tartalmak dinamikusan bővültek a 2023-as évben is. A szolgáltatás révén 4.413.879 oldalmegtekintést regisztráltunk (a többszöri oldalmegtekintések többször kerültek elszámolásra) és 174,183 felhasználót értünk el a teljes évben. A legnépszerűbb adatbázisok továbbra is döntően a családfakutatás témakörhöz kapcsolódnak:

Oldal megnevezése	Megtekintések 2023 (1+2)	Felhasználók 2023 (2)	Megtekintés felhasználónként 2023 (2)	Az oldalon eltöltött átlagos idő 2023 (2)
Adatbázisok A-Z	413 269	24,507	15.97	4m 43s

AdatbázisokOnline	283 954	45,781	4.63	1m 24s
Szovjet táborok magyar foglyai	280 604	18,404	13.89	4m 53s
Mikrofilm anyakönyvek	272 973	18,794	11.63	3m 18s
Az első világháború veszteségi adatbázisa	106 426	7,393	13.52	4m 06s
A magyar katona áldozatvállalása a Nagy Háborúban	100 948	6,985	14,04	2m 54s
Az 1828. évi országos összeírás	88 608	6,438	12.83	2m 55s
Az MNL címereslevelei	73 764	5,071	13.23	3m 40s
A Szovjetunióból hazatért hadifoglyok névjegyzéke (1946–1949)	64 285	5,975	9,11	2m 32s
Az 1720. évi országos összeírás (N 79)	61 519	4,089	13.38	4m 24s
Első világháborús kitüntetések	57 673	3,486	16.54	2m 35s
Katonaállítási lajstromok gyűjteménye	54 923	4,364	10.61	2m 14s
Az 1715. évi országos összeírás (N 78)	43 447	3,881	9.77	3m 01s
Egyéb 2023 (1)	210 873			

A 2022. évhez viszonyítva némi visszaesés látható annak ellenére, hogy jóval több adatbázist tettünk közzé (49 saját és különböző együttműködésekben adódóan más közgyűjtemények adatbázisait), mint a korábbi években. Ennek oka egyfelől, hogy az újonnan közzétett adatbázisok főleg a történelmi érdeklődésre tarthatnak számot, míg a korábbi években nagylétszámú társadalmi csoportokat aktivizált a második világháborús hadifogly adatbázis (2021: 444,243 felhasználó; 8,394,011 oldalmegtekintés) vagy az 1828. országos összeírás adatbázis. Másfelől a második félévben – főleg az év végén – közzétett adatbázisok még nem értek el a megfelelő célközönséghez (akár hírcsatornákon, vagy a közösségi médián keresztül). Harmadrészt, komolyabb energiabefektetést kell fordítani az AOL marketingjére-

kommunikációjára, illetve a tervezett fejlesztés során a felhasználókat a kutatásaikban még inkább támogató funkciókra.

Fejlesztések

- Kéziratfelismerés: kifejlesztésre került a sablonkészítő és annotáló alkalmazás.
- Névtér: a meglévő állomány adattisztítása után 2023-ban az új adatforrásokkal folytattuk a munkát. A tervezett állományok közül betöltöttük a GeoNames allCountry, a Geotaurusz és a Középkori Magyarország digitális atlasza („Engel”) állományait.

Elvégzett adattisztítási, adatbázis menedzsment feladatok

- Magyar Királyi Belügyminisztérium államrendészeti kartotékrendszere – Csendőrkartonok projektnél utómunkálatok: foglalkozásnevek, vallásnevek egységesítése, megjegyzés mező normalizálása, szegmentálása, összetartozó képek csoportosítása, személynévtér adatgazdagítás, földrajzi névtér adatgazdagítás (pilot fázisban);
- Párt-Állam-Párt adatbázis: Csendőrkarton-adatbázis felől összeköttetés létrehozása a Párt-Állam-Párt adatbázissal (<https://www.paap.hu>) automatizált eljárással;
- Objektumtár kivezetése a szolgáltatási rendszerből;
- Egyházi (mikrofilm) anyakönyvek adattisztítása, képekkel való összekapcsolása, kiegészítése, újra publikálása;
- Petőfi közössége adatbázisnál online kapcsolat létesítése a Petőfi Irodalmi Múzeum névterével;
- Az új és módosított karbantartó felületeknél bevezetésre került a közös autentikáció;
- Egyes (Királyi könyvek és Erdélyi királyi könyvek) egyedi sémával rendelkező adatbázisok típusémába való migrálását elvégeztük;
- Magyar Állam Szervei adattisztítás, publikációs felület fejlesztése.

Az AOL-on közzétett új publikációk

- Minisztertanácsi jegyzőkönyvek 1944-1965
- Egyházi (mikrofilm) anyakönyvek
- Állatorvostudományi Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Eötvös Loránd Tudományegyetem jogelődeinek testületi ülései
- Magyar Táncművészeti Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Moholy-Nagy Művészeti Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Semmelweis Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Szent István Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Testnevelési Egyetem jogelődeinek testületi ülései
- Magyar Képzőművészeti Egyetem jogelődeinek testületi ülései

- Pécsi Tudományegyetem jogelődjeinek testületi ülései
- Széchenyi István Egyetem jogelődjeinek testületi ülései
- MDP és MSZMP Budapesti Bizottságának iratai
- MSZMP Agitációs és Propaganda Bizottság
- MSZMP Agitációs és Propaganda Osztály
- Minisztertanácsi jegyzőkönyvek 1867-1944
- Magyar romák a második világháború idején
- Petőfi közössége
- Magyarországról deportált romák adatbázisa, 1944–1945
- Magyar roma katona és polgári áldozatok adatbázisa, 1939–1945
- Collectio Diplomatica Hungarica – Batthyány
- Magyar Királyi Belügyminisztérium államrendészeti kartotékrendszere – Csendőrkartonok
- Petőfi R32
- Magyarországi roma történelem évszázadai
- I. világháborús kitüntetések
- Második magyar hadsereg
- Veszprém Város Házjegyzéke (1907 - 1908)
- MKP Központi testületei (MKP vezető testületeinek napirendi jegyzékei)
- Roma kutatói gyűjtemények
- Petőfi 1848-49-es forradalom és szabadságharc nyomtatványai - H szekció
- Kaposvár város képviselő-testületi üléseinek napirendjegyzéke
- Somogy megyei tanácstestületek jegyzőkönyvei
- Zala megyei párttestületek jegyzőkönyvei
- Minisztertanácsi jegyzőkönyvek 1965-1979
- Zala megyei tanácstestületek jegyzőkönyvei
- Szovjet-országi magyar hadifoglyok (1920-1938)
- MDP Hadifogoly Iroda
- Csongrád megyei tanácstestületek jegyzőkönyvei
- Szabolcs-Szatmár megyei tanácstestületek jegyzőkönyvei
- Oszmán 2023-as frissítés [2. ütem 2019-2023 (OTKA K 132475, K 132609)]
- Zala vármegye és települései 1950 előtti testületeinek jegyzőkönyvei
- Győr-Moson-Sopron megyei párttestületek jegyzőkönyvei

Az AOL tesztkörnyezetében, éles publikációra előkészített adatbázisok

- Esztergom szabad királyi város közgyűlési jegyzőkönyvei (1701-1748)
- Esztergom vármegye nemesi közgyűlésének jegyzőkönyvei (1618-1757)
- Komárom-Esztergom megyei párttestületek jegyzőkönyvei (1948-1956)
- Pest Megye (Állam) Párttestületei Megyei, Városi, Járási, Községi testületeinek jegyzőkönyvei
- Pest Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsági üléseinek jegyzőkönyvei
- Nógrád megye párttestületei jegyzőkönyvei (1948-1989)
- Nógrád megye tanácsai megyei, járási, városi, községi testületeinek jegyzőkönyvei (1950-1990)
- Nógrád megye vármegyei, járási, városi, községi közgyűlésének jegyzőkönyvei (1597-1950)
- Nógrád megye járási, városi, községi közgyűlésének jegyzőkönyvei (1950-ig)

Az egyes tagintézmények és központi szervezeti egységek által kezelt adatbázisok részletesen

Tagintézmény	Elkészült adatbázis
CSCSVL	Hódmezővásárhelyi és Makói Városi Tanács Végrehajtó Bizottságainak 1950 és 1990 közötti üléseiről felvett jegyzőkönyvek témakatalógusa
SVL	Kaposvár város 1950 előtti közgyűlési, valamint a Somogy megyei, városi tanácsok 1950–1990 közötti tanácsi napirendjegyzekei adatbázisainak ellenőrzése, tesztelése
OL 1945e	HU-MNL-OL-E 158 – Conscriptioes portarum
OL 1945e	HU-MNL-OL-E 190 Archivum familiae Rákóczi
OL 1945e	HU-MNL-OL-E 254 Repraesentationes, supplicationes, informationes
OL 1945e	HU-MNL-OL-A 57 Libri Regii HU-MNL-OL-F 1 Libri Regii HU-MNL-OL-K 19 Királyi könyvek
OL 1945e	HU-MNL-OL-N 1 Archivum palatinale comitis Thomae de Nádasd HU-MNL-OL-N 2 Archivum locumtenentiale Joannis Kutassy
OL 1945e	HU-MNL-OL-K 184 Földművelésügyi Minisztérium, Általános iratok
OL 1945u	Minisztertanácsi jegyzőkönyvek 1944–1965, 1965-1979
OL 1945u	MDP Hadifogoly Iroda (HU-MNL-OL-M-KS 276-118)
OL 1945u	MKP Központi vezetőség, központi bizottság (HU-MNL-OL-M-KS 274-2)
OL 1945u	MKP Politikai Bizottság, MKP-SZDP közös politikai bizottsága (HU-MNL-OL-M-KS 274-3),
OL 1945u	MKP Titkárság (HU-MNL-OL-M-KS 274-4)
OL 1945u	MKP Szervező bizottság, MKP-SZDP közös szervező bizottsága (HU-MNL-OL-M-KS 274-5)
OL 1945u	MKP Pártbíróóság, központi ellenőrző bizottság (HU-MNL-OL-M-KS 274-6)
OL 1945u	MSZMP KB Agitációs és Propaganda Osztály, 1957–1967 (HU-MNL-OL-M-KS 288-22),
OL 1945u	MSZMP KB Agitációs és Propaganda Bizottság (HU-MNL-OL-M-KS 288-41),
OL MGYO	Kataszteri telekkönyvek
OL MGYO	1848-49-es forradalom és szabadságharc nyomtatványai

4.3.b. Nem az AOL-ban készített adatbázisok

Tagintézmény	Elkészült adatbázis
BéVL	Tematikai cédula adatbázis
CSCSVL (Szeged)	A második világháború Csongrád megyei áldozatainak kigyűjtése a települések halotti anyakönyveiből
CSCSVL (Csongrád)	Pecsétnyomók és bélyegzők adatbázisa
CSCSVL (Csongrád)	Plakátok adatbázisa
CSCSVL (Hódmezővásárhely)	Hódmezővásárhely Városi Tanács VB műszaki szakigazgatási szervének iratai. Mutatók adatbázisa, 1954–1990.
SVL	Műszaki iratok adatbázisai
SVL	Az útleveleliratok feldolgozása
SVL	Somssich-gimnázium névkönyveinek feltárása
SML	Műszaki adatbázis
VeVL	Veszprémi Térképvándor
OL 1945e	Külföldön élő magyarság adatbázisa
OL MGYO	Petőfi Sándor Községe: Petőfi Sándor 200 személyből álló kapcsolathálóját interaktív módon bemutató online felület

4.3.c. Tematikus segédlet

Tagintézmény	Elkészült segédlet
BKVL	HU-MNL-BKML-IV.1908.b, Kecskemét Város Tanácsának iratai. Közigazgatási iratok 1872-1928.
	HU-MNL-BKML-IV.1910.c, Kecskemét Város Polgármesteri Hivatalának iratai. Közigazgatási iratok 1929-1950.
	HU-MNL-BKML-VII.154., Dömötör Sándor-Dömötör László-Tolnai Lajos Közjegyzői Iroda (Kecskemét) iratai 1875-1949 (1955)
	HU-MNL-BKML-V.176.a, Kiskunfélegyháza Város Árvaszékének iratai. Árvaszéki jegyzőkönyvek 1873-1923
	HU-MNL-BKML-V.176.b., Kiskunfélegyháza Város Árvaszékének iratai. Árvaszéki iratok 1873-1944 (1949)
	HU-MNL-BKML-V.188., Kiskunfélegyháza város szabályrendeleteinek levéltári gyűjteménye 1878-1997
	HU-MNL-BKML-V.189., Kiskunfélegyházi egyesületek alapszabályainak levéltári gyűjteménye 1861-1950
	HU-MNL-BKML-VII.2.d., Kalocsai Törvényszék iratai. Párttörténeti Intézettől visszakapott iratok, 1919-1943
	HU-MNL-BKML-X.337., A Kiskunfélegyházi Önkéntes Tűzoltóegylet iratai 1889-1898
	HU-MNL-BKML-XXIII.2.d., Bács-Kiskun Megyei Tanács VB. Titkárságának iratai. Személyzeti Csoport iratai, 1950-1989
	HU-MNL-BKML-XXIII.11., Bács-Kiskun Megyei Tanács VB. Művelődési Osztályának iratai. Iskolák államosításának iratai, 1948-1950
HU-MNL-BKML-XXXV.1., Az MSZMP Bács-Kiskun Megyei Bizottsága Oktatási Bizottságának iratainak adatbázisa, 1967-1982	
BaVL	HU-MNL-BaML-VI.181. Pécsi Állami Földmérési Felügyelőség iratai, 1851-1949

Tagintézmény	Elkészült segédlet
	HU-MNL-BaML-VI.502. Baranya vármegye és Pécs város Tanfelügyelőségének iratai
	HU-MNL-BaML-XXIII.4. Baranya Megyei Tanács VB Igazgatási Osztálya iratai (1950–1990)
	HU-MNL-BaML-XXIII.101.a. Pécs Megyei Jogú Városi Tanácsának napirendi jegyzéke, 1971-1990
	HU-MNL-BaML-XXXV.9. MSZMP Pécs Városi Bizottsága káderlapjainak jegyzéke, 1957–1989
BAZVL	HU-MNL-BAZML-IV. 393. a. A Szikszói Császári és Királyi Járásbíróság iratai. Polgári és büntető peres iratok;
	HU-MNL-BAZML-IV.901.b. Borsod-Gömör (-Kishont) vármegye főispánjának iratai. Közigazgatási iratok.
	HU-MNL-BAZML-IV.902.a. Borsod Vármegye Törvényhatósági Bizottságának iratai. Közgyűlési jegyzőkönyvek.
	HU-MNL-BAZML-V.912. Miskolci járás főjegyzőjének iratai;
	HU-MNL-BAZML-IV.1906.b. Miskolc Város Polgármesteri Hivatalának iratai, Közigazgatási iratok.
	HU-MNL-BAZML-IV.1914. Miskolc város mérnöki hivatalának iratai
	HU-MNL-BAZML-IV.2407.b. Zemplén Vármegye Árvaszékének iratai, Általános iratok;
	HU-MNL-BAZML-VII.1.b. A Miskolci (Királyi) Törvényszék iratai. Polgári és büntetőperes
	HU-MNL-BAZML-VIII.702.a. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár iratai. Miskolci központ iratai
	HU-MNL-BAZML-VIII.55. A Miskolci Református Lévy József Gimnázium iratai
	HU-MNL-BAZML-XXIII.33.d. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács VB Sátorlajújhelyi Járási Hivatalának iratai. Műszaki Osztály iratai
	HU-MNL-BAZML-XXIII.33.i. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács VB Sátorlajújhelyi Járási Hivatalának iratai. Hatósági Osztály iratai
	HU-MNL-BAZML-XXIII.116. Miskolc Mj. Város Tanács VB Személyzeti és Oktatási Osztályának iratai
	HU-MNL-BAZML-XXIII.457.b. Szerencsi Járási Tanács VB Ipari, Kereskedelmi, Építésügyi és Közlekedési Osztályának iratai. Általános iratok
	HU-MNL-BAZML-XXIII.462. Szerencsi Járási Tanács VB Építési Csoportjának iratai
	HU-MNL-BAZML-XXIII.469. A Szerencsi Járási Tanács VB Műszaki (Ipari – Műszaki) Osztályának iratai
	HU-MNL-BAZML-XXIV.131. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal (PM Illetékkiszabási Hivatal, Illetékkiszabási és Forgalmi Hivatal) iratai
	HU-MNL-BAZML-XXV.54.c. A Miskolci Járásbíróság iratai. Polgári peres iratok
	HU-MNL-BAZML-XXV.60.c. A Miskolci Városi Bíróság iratai. Polgári peres iratok
	HU-MNL-BAZML-XXV.72.b. A Miskolci Városi (1983-ig Városi és Járási) Ügyészség iratai. Büntető ügyek iratai
	HU-MNL-BAZML-XXV.72.c. A Miskolci Városi (1983-ig Városi és Járási) Ügyészség iratai. Városi iratok

Tagintézmény	Elkészült segédlet
	HU-MNL-BAZML-XXXIII.1.a. Állami anyakönyvi másodpéldányok levéltári gyűjteménye. Abaúj, Borsod, Gömör, Kishont, Torna (vár)megye és Miskolc város anyakönyvi kerületei állami anyakönyvi másodpéldányainak gyűjteménye
	HU-MNL-BAZML-XXXIII.2.a. Zemplén megye állami anyakönyvi másodpéldányainak levéltári gyűjteménye, Anyakönyvi kötetek
CSCSVL (Csongrád)	HU-MNL-CSML-XV.12. Tervtár
CSCSVL (Csongrád)	HU-MNL-CSML-XV.24. Képeslapok gyűjteménye
CSCSVL (Makó)	HU-MNL-CSML-V.72.c.Makó Város Tanácsának Iratai (1914-1916; 1925-1927)
CSCSVL (Makó)	HU-MNL-CSML-V.77.a. Makó Város Polgármesteri Hivatalának iratai (1931-1950)
CSCSVL (Makó)	HU-MNL-CSML-V.78.b. Makó Város Árvaszékének iratai (1928-1932)
CSCSVL (Makó)	HU-MNL-CSML-V.84.a. Makó Város Mérnöki Hivatalának iratai (Mérnöki hivatalt érintő polgármesteri iratok (1881-1914)
CSCSVL	Népmozgások Csanád megyében (több fond)
JNSzVL	HU-MNL-JNSZVL-IV.408. Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye Árvaszékének (1906-1939) iratai
	HU-MNL-JNSZVL-IV., V., XXIII. fondfőcsoportok alapján: Térképtáron kívüli térképek jegyzéke.
	HU-MNL-JNSZVL-IX.230. Heves-Szolnok-Jászvidéki Tisza- és Belvízszabályozó Társulat (1858-1948)
KEVL	HU-MNL-KEML-XXIII.526.b. Esztergom Városi Tanács VB. Iratai Építési iratok 1989
	HU-MNL-KEML-XXXVII.231. Esztergom Város Polgármesteri Hivatalának építési iratai 1990-1991,
	HU-MNL-KEML-IV.403. Esztergom vármegye alispánjának irataihoz
	HU-MNL-KEML-VIII.51. Esztergomi Szentbenedekrendi Főgimnázium irataihoz, hivatalos levelezés 1788–1934
	HU-MNL-KEML-XV.18. Komárom vármegye Nemesi Közgyűlésének köz-és kisgyűlési jegyzőkönyveihez
	HU-MNL-KEML-XXXIII.2.b. Esztergom, Komárom, Komárom-Esztergom vármegyék és Komárom megye anyakönyvi kerületei állami anyakönyvi másodpéldányainak levéltári gyűjteménye – utólagos bejegyzések 1895-2014,
	HU-MNL KEVL XVII.1. Esztergomi járási községek nemzeti bizottságainak iratai
	HU-MNL KEVL XVII.2 Gesztesi járási községek nemzeti bizottságainak iratai
	HU-MNL KEVL XVII.3. Tatai Járás Nemzeti bizottság iratai
	HU-MNL KEVL XVII.4. Esztergom Városi Nemzeti Bizottság iratai
	HU-HU-MNL KEVL XVII.8. Kisbéri Nemzeti Bizottság iratai
	HU-MNL KEVL.XVII.10 Környei Nemzeti Bizottság iratai
	HU-MNL KEML XVII.12 Dorogi Nemzeti Bizottság iratai
HU-MNL KEML XVII.13 Nyergesújfalú Nemzeti Bizottság iratai	
TVL	HU-MNL-TML-XXV.6.c. a Tolna Megyei Bíróság Büntető perek

Tagintézmény	Elkészült segédlet
	HU-MNL-TML-IV.1.a. Tolna vármegye nemesei közgyűlésének iratai, jegyzőkönyvek HU-MNL-TML-VII.151 Dunaföldvári közjegyzők iratai HU-MNL-TML-VII.152. Paksi közjegyzők iratai, 1885-1897 HU-MNL-TML-VII.154. Bonyhádi közjegyzők iratai HU-MNL-TML-VII.156. Szekszárdi Közjegyzők iratai, Nagy János közjegyző iratai HU-MNL-TML IV.403. c. Tolna Vármegye Központi Választmányának iratai - Választói névjegyzékek: Gyönki választókerület
VaVL	HU-MNL-VaML-XXIII.532. Szombathely Város Tanácsa VB. Műszaki Osztály iratai, (1936) 1950–1990
VeVL	HU-MNL-VeML-V.340.a.bb. Hajmáskér község polgári kori iratai, lajstrom az elnöki iratokhoz 1925-1949 HU-MNL-VeML-V.355.b. Lajoskomárom nagyközség polgári kori iratai, lajstrom az építési iratokhoz 1947-1949 (-1950-1951), HU-MNL-VeML-V.173.b. Veszprém város polgármesterének iratai, Általános iratok 1939-1940,
OL 1945e	HU-MNL-OL-C 43 Magyar Királyi Helytartótanács, Acta secundum referentes HU-MNL-OL-C 90 Magyar Királyi Helytartótanács, Archivum secretum HU-MNL-OL-F 261 Organisierungs Landes Commision Kanzlei Schriften HU-MNL-OL-O 56 Kúriai Levéltár, Királyi Kúria, Személyzeti, ügyviteli vegyes iratok HU-MNL-OL-O 105 Bírósági Levéltárak, Erdélyi királyi tábla, Erdélyi királyi tábla iratai HU-MNL-OL-N 45 Regnicolaris levéltár, Archivum regni, Ladula H. Privilegia recte articuli – Series B: Törvény másodpéldányok, Series C: Királyi alapítólevelek, Series D: Kötetbe másolt törvények és privilégiumok
OL 1945u	HU-MNL-OL-XIX-A-1-j, Miniszterelnökség Általános iratok (1947–1948),

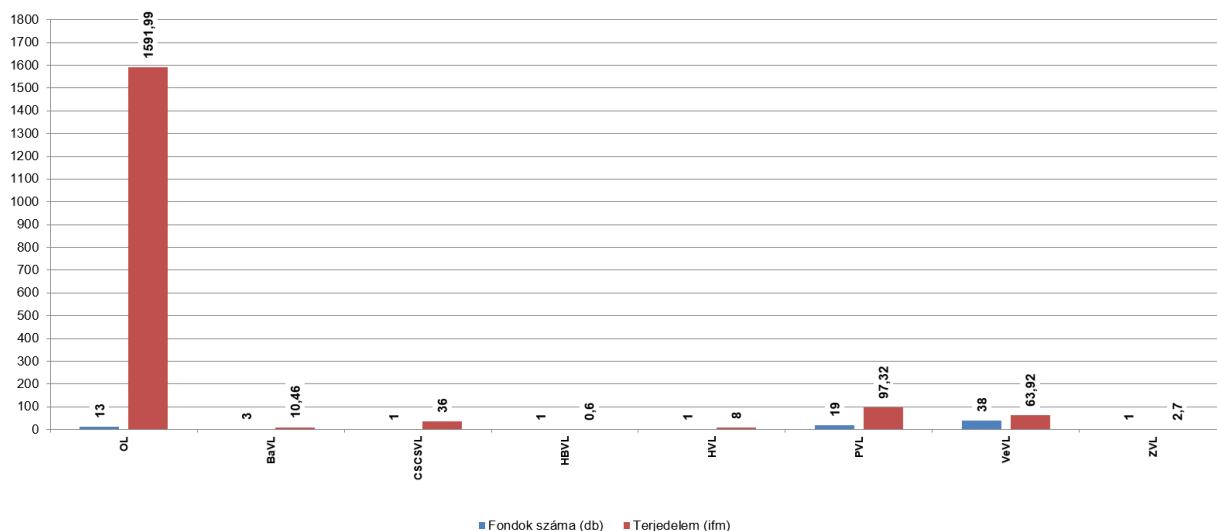
5. Rendszerezés, rendezés

5.1. Alapszintű rendezés

Évek óta megfigyelhető volt az MNL munkájában az alapszintű levéltári feldolgozó tevékenység csökkenése. Ennek okai a levéltári állomány rendezetlen iratanyagának fokozatos visszaszorulásában és az iratátvételi követelmények fegyelmezett végrehajtásában keresendők. Az általános tendencia a 2021-2022. tárgyévben átmenetileg megfordult és növekedésnek indult, a 2023-as év azonban enyhe mértékben csökkenő összteljesítményt hozott. Erre az évre 21 fond körében, 1548 iratfolyóméter volumenben terveztünk alapszintű feltáró munkát. A tárgyév alatt végül 77 fondot és 1811 iratfolyómétert sikerült alapszintre hozni, amely érték – még a korrekciók dacára is – szakmai szempontból kielégítőnek mondható. A fond és állag szintig terjedő rendezés döntő hányadát az Országos Levéltár, azon belül is a Gazdasági Levéltári Főosztály hajtotta végre, a központi kormánysszervek ágazati irányítási anyagainak rendszerezése, illetve korábbi beszállítások elmaradt nyilvántartásba vételei révén. Vármegyei szinten a legjelentősebb alapszintű levéltári iratfeldolgozó munka a Pest Vármegyei Levéltárban zajlott le, ahol a tanácsai szervek iratai álltak a fókuszpontban.

Az alapszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	13	1591,99	XIX., XXVI.
BaVL	3	10,46	VI., XIV.
CSCSVL	1	36	XXIII.
HBVL	1	0,6	XXIV.
HVL	1	8	XXXV.
PVL	19	97,32	V., XIV-XV., XXIII-XXV.
VeVL	38	63,92	VI., IX., XXIII-XXIV., XXIX-XXX., XXXV., XXXVII.
ZVL	1	2,7	IV.
Összesen:	77	1810,99	IV-VI., IX., XIV-XV., XIX., XXIII-XXVI., XXIX-XXX., XXXV., XXXVII.

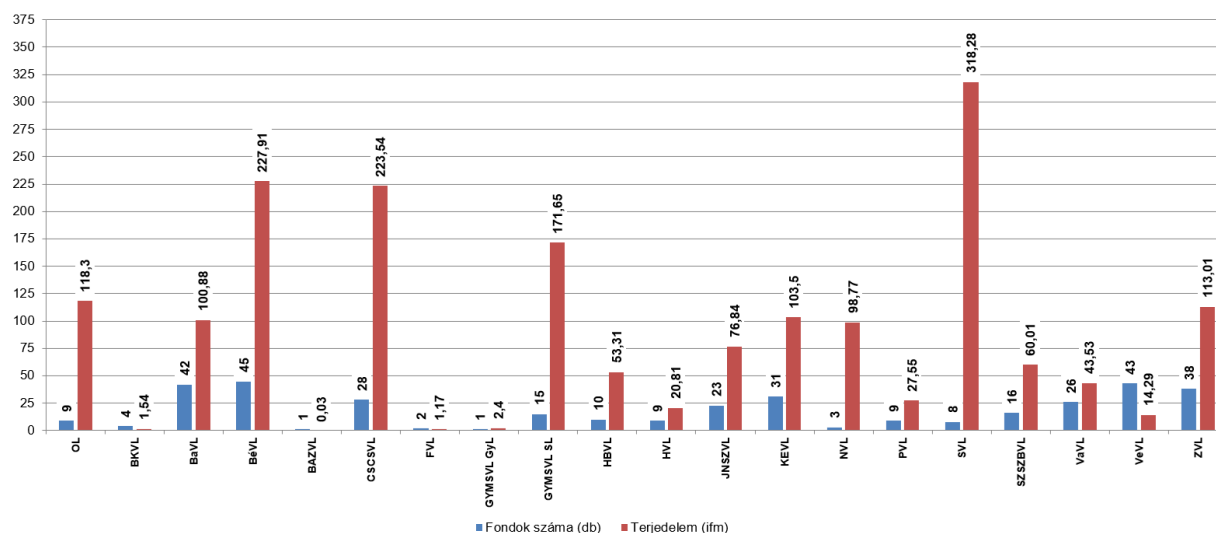
5.2. Középszintű rendezés

A levéltárak rendszerező tevékenységén belül hagyományosan a középszintű rendezés jut prioritáshoz, melynek érvényre juttatásában a levéltárszakmai követelmények mellett az ágazati jogszabály is ösztönzőleg hat. Középszintű rendezéssel 2023. folyamán majdnem minden szervezeti egység számolt, 303 fondot érintően, 2513 ifm terjedelemben. A teljesített kvantum végül alatta maradt az előirányzott szintnek (a prognosztizált mennyiség valamivel több, mint kétharmada készült el), azonban a tervezettnél lényegesen szélesebb körű levéltári állományt ölelt fel, 363 fondot érintve. A terv és végrehajtás sarokszámait közt húzódó különbséget döntő részben a tárgyévben végzett nyilvántartás-revíziós munkák indukálták, melyek csökkentették a rendszerezés révén szintre hozott iratanyag mennyiségét. További jelentős feladatok, mint az online kutatószolgálat intézményi körű ügyvitele, központi projektmunkák elvégzése is csak az erőforrások átcsoportosításával valósulhattak meg. Alapvetően a fentiekkel összefüggésben került sor a levéltári nyilvántartások tömeges pontosítására, továbbá a szignifikáns mennyiséget kitevő ellenőrző és raktári rendezésekre is. A tervtől való eltérés nemcsak a mennyiségi adatokban mutatkozik meg, hanem nyomon követhető a munka alá vett iratanyagok változásában, valamint a levéltári feldolgozó munka fókuszpontjának áthelyezésében is. Mindent egybevetve megállapítható, hogy összlevéltári tekintetben teljesültek a legfontosabb szakmai irányelvek a középszintű rendezés körében, a körülményeket figyelembe véve reális és megfelelő szinten zárult az év ebben a munkaágban. Mennyiség tekintetében a Somogy Vármegyei Levéltár áll a rendezési tabella élén. Intézményi perspektívában a feldolgozott anyag gerincét a tanácsok, valamint a jogszolgáltatási és vállalati relevanciájú fondok alkották. Említésre érdemes terjedelmet képviseltek a középszintű rendezési munkában a helyhatóságok 1950 előtti anyagai, az önkormányzatok fondjai, és a szakigazgatási szervek irategyüttesei is.

A középszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	9	118,3	XIX., XXVIII., P szekció
BKVL	4	1,54	XIII-XIV.
BaVL	42	100,88	IV., VI., VIII., X-XI., XIII-XIV., XXIII.
BéVL	45	227,91	VIII., X., XIII-XV., XXIII-XXV., XXIX-XXX., XXXIII., XXXVII.
BAZVL	1	0,03	XIII.
CSCSVL	28	223,54	VIII., XI., XIII-XV., XXIII-XXIV., XXIX-XXX., XXXVII.
FVL	2	1,17	X., XV.
GYMSVL GyL	1	2,4	VII.
GYMSVL SL	15	171,65	IV., VIII., X., XIII-XIV., XXIV-XXV., XXXVII.
HBVL	10	53,31	XXIII., XXXVII.
HVL	9	20,81	VIII., X., XXIX.
JNSZVL	23	76,84	IV., VIII-X., XIV., XXIII., XXIX-XXX.
KEVL	31	103,5	IV., VIII., X., XVII., XXIII-XXIV., XXIX., XXXVII.
NVL	3	98,77	XV., XXV., XXXV.
PVL	9	27,55	IV., VIII., XIV., XXIII-XXIV., XXXV.
SVL	8	318,28	XXIII-XXV., XXIX.
SZSZBVL	16	60,01	VIII-X., XIII-XV., XXIII.

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
VaVL	26	43,53	VII-VIII., X., XIII-XIV., XXIII-XXV., XXIX.
VeVL	43	14,29	V., X., XXIII-XXV.
ZVL	38	113,01	IV., VI-VII., XV., XXIII., XXV., XXIX.
Összesen:	363	1777,32	IV-XI., XIII-XV., XVII., XIX., XXIII-XXV., XXVIII-XXX., XXXIII., XXXV., XXXVII., P szekció

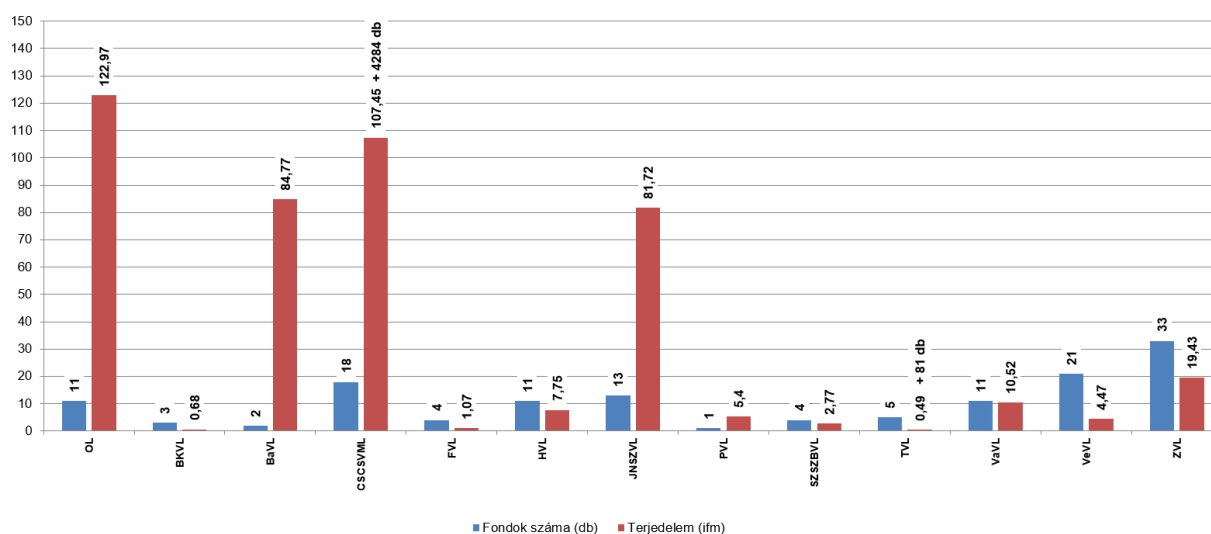
5.3. Darabszintű rendezés

Darabszintű rendezést 9 vármegyei tagintézmény és az Országos Levéltár tervezett 2023-ban, összesen 196 ifm terjedelemben és 1500 db egyedileg nyilvántartott dokumentum tekintetében. A végrehajtás ez évben is meghaladta a munkatervben foglalt mennyiséget. Ezen levéltári feldolgozó munka az MNL-ben összesen 137 fondot érintett és 449 ifm-t ölelt fel. A tárgyév során az Országos Levéltár többek között a Belügyminisztérium Egyesületi Főosztály, a Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltár Makó Város Polgármesteri Hivatal levéltári anyagának legmagasabb szintű rendszerezését végezte. A darabegységben kezelt iratok közül több mint 4000-et sikerült feldolgozni, melynek legjelentősebb részét a Csanád-Csongrád Vármegyei Levéltár fotógyűjteménye képezte. A darabszintű rendezés esetében a feudális kori és a gyűjteményes fondok mellett hangsúlyos szerepet kaptak a tanácsi, jogszolgáltatási és családi iratok is. A darabszintű rendezéseket az adatbázis-építések, illetve azzal összefüggésben a digitalizálási, továbbá ügyfélszolgálati célok is indukálták.

A darabszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	11	122,97	XIX., C, E, F, K O szekció
BKVL	3	0,68	V., XIII., XIV.
BaVL	2	84,77	VI., XIV.
CSCSVML	18	107,45 + 4284 db	IV., V., XV., XXIII., XXIX., XXX.
FVL	4	1,07	IV., VI., XIII.
HVL	11	7,75	V., VIII., XXIX.

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
JNSZVL	13	81,72	IV. X., XIV., XXIII., XXXVII.
PVL	1	5,40	XXIV.
SZSZBVL	4	2,77	XIV., XV., XXIII.
TVL	5	0,49 + 81 db	VIII., XIV., XV.
VaVL	11	10,52	VII., XIII-XV., XXIII.
VeVL	21	4,47	V., X., XIV., XXIV., XXX.
ZVL	33	19,43	IV., VI., VII., XI., XXIII-XXV., XXXV., XXXVII.
Összesen:	137	449,49 + 4365 db	IV-VIII., X., XI., XIII-XV., XIX., XXIII-XXV., XXIX., XXX., XXXV., XXXVII., C, E, F, K, O szekció

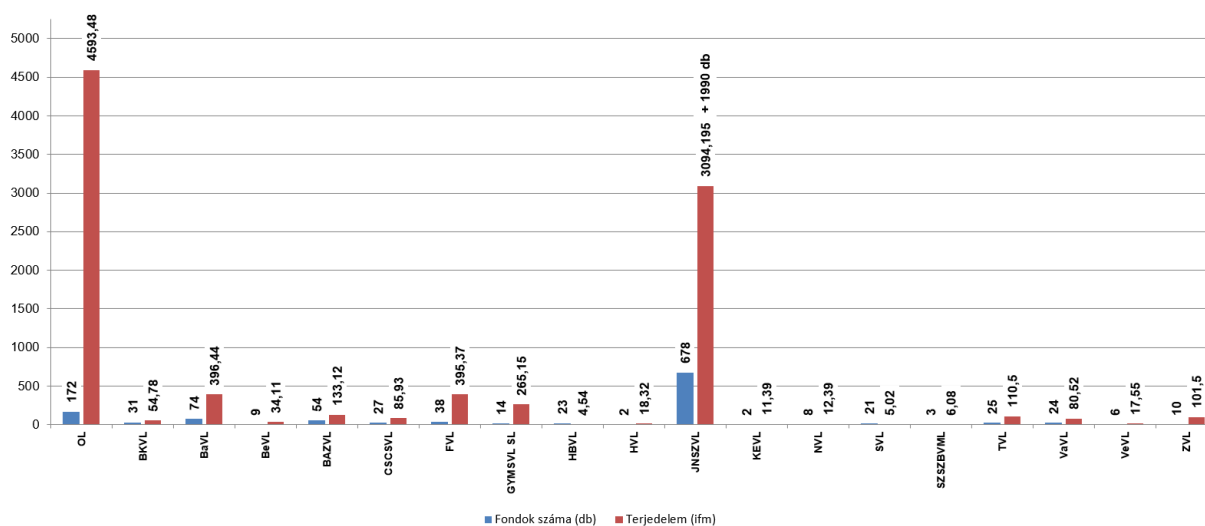
5.4. Ellenőrző rendezés

Ellenőrző rendezést 16 megyei tagintézmény és az Országos Levéltár tervezett, mintegy 10689 ifm terjedelemben és 518 fond vonatkozásában. Ezen levéltári feldolgozó munkafajta felölelte közel valamennyi fondfőcsoportot. Jellemzően a korábban már legalább középszinten rendezett, de valamilyen ok (költöztetés, sűrű használat, eleve nem szakszerű vagy időközben meghaladottá vált rendezési szisztéma) miatt keveredetté vált irategyütteseket kellett ellenőrizni, adott esetben a rendezettségét revideálni, vagy a megszűnő fondcsoportok miatt volt szükséges az ellenőrző munkát elvégezni. Mennyiséget tekintve az Országos Levéltár emelkedik ki a statisztikai adatsorok számsorai közül, mely tagintézmény önmagában elvégezte az ellenőrző rendezés közel felét. Rajta kívül a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltár jelentett le számottevő eredményt feldolgozó tevékenységeinek sorában. Az ellenőrző rendezés 2023-ban a tervben vállaltaktól némileg elmaradva, 1221 darab fondot és 9420 folyóméternyi iratanyagot érintett.

Az ellenőrző rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	172	4593,48	XVII-XX., XXVI., XXIX., XXXII., A, C, E, F, K, P, O, Z szekció

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ífm)	Érintett fondfőcsoportok
BKVL	31	54,78	IV., V., VIII., IX., X., XXIII., XXXIII.
BaVL	74	396,44	IV., V., VIII., X., XXIII.
BeVL	9	34,11	XI., XXX.
BAZVL	54	133,12	IV., VII., VIII., XI., XV., XVII., XXIII-XXV., XXIX., XXX., XXXVII.
CSCSVL	27	85,93	IV-VII., XXIII., XXIV.,
FVL	38	395,37	IV-VI., VIII., XIII., XXIV., XXXV.
GYMSVL SL	14	265,15	IV., VIII., XXV.
HBVL	23	4,54	VIII., XVI., XXIX., XXX.
HVL	2	18,32	XXIII., XXXVII.
JNSZVL	678	3094,195 + 1990 db	IV., VI., VIII-XII., XV., XVII., XXIII., XXIV., XXIX., XXX., XXXV., XXXVI.
KEVL	2	11,39	XI., XXIII.
NVL	8	12,39	XIV., XXXVII.
SVL	21	5,02	XIII., XIV., XXIX.
SZSZBVML	3	6,08	VII., XII., XXXV.
TVL	25	110,50	V., VIII., XXIII., XXX., XXXVII.
VaVL	24	80,52	XVII., XVIII., XXIII., XXXV.
VeVL	6	17,55	IV., V., XXIV.
ZVL	10	101,50	IV., VII., XXV.
Összesen:	1221	9420,385 + 1990 db	IV-XX., XXIII-XXVI., XXIX., XXX., XXXII., XXXIII., XXXV., XXXVII., A, C, E, F, K, P, O, Z szekció

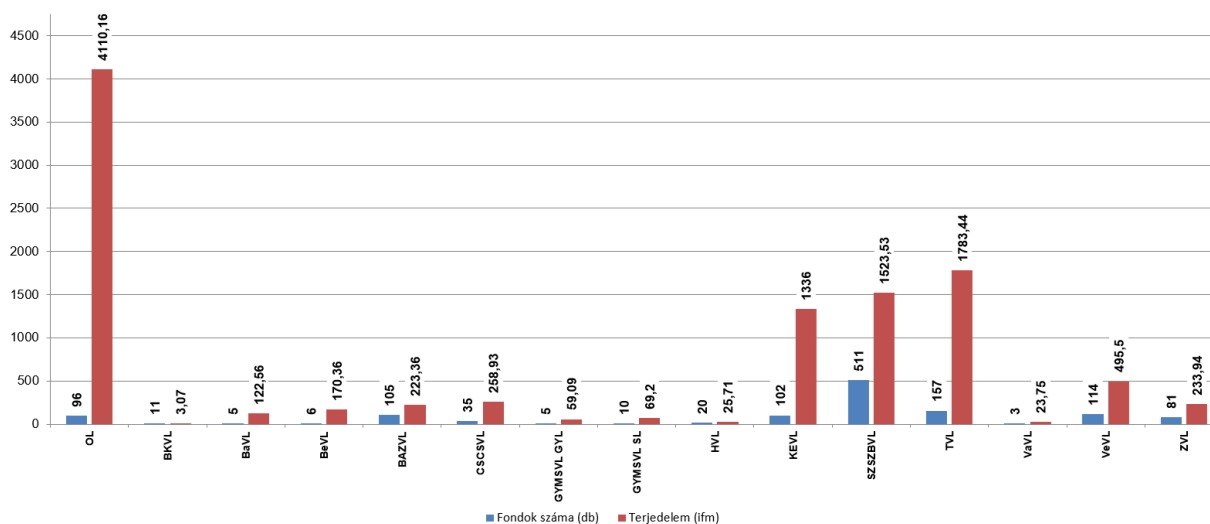

5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzetelés, átrendezés)

A munka legtöbb esetben raktáron belüli átrendezést, tömörítést kisebb mértékben mintaállványozást jelentett. Jelzetelést kevés helyen végeztek, elsősorban ott, ahol digitalizálásra történő előkészítés vagy darabszintű rendezés is történt. 2023. évre vonatkozóan MNL szinten ez a munkafeladat 1261 fondot fogott át, és 10439 ifm összterjedelmet eredményezett. A teljesített volumen döntő hányadát a mintaállványozási tevékenység adta.

A raktári rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

Tagintézmény	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	96	4110,16	XIX., XX., XXVI., XXIX., XXXII., Z szekció
BKVL	11	3,07	IV., V., X., XIII., XIV., XXIII.
BaVL	5	122,56	VII., XI., XXV., XXXIII.
BeVL	6	170,36	XXIX., XXXV.
BAZVL	105	223,36	IV., VII., VIII., XI., XIV., XV., XVII., XXIII., XXIV., XXX., XXXVII.
CSCSVL	35	258,93	VIII., X., XI., XIII., XIV., XXIII., XXIV., XXX., XXXIII., XXXVII.
GYMSVL GYL	5	59,09	XXIX.
GYMSVL SL	10	69,20	IV., X.
HVL	20	25,71	VIII., X., XI., XVII., XXIII-XXV., XXIX.
KEVL	102	1336	IV., VIII., X., XIII., XXIII-XXV., XXIX., XXX., XXXVII.
SZSZBVL	511	1523,53	XIV., XXIII., XXIX.
TVL	157	1783,44	IV., V., VIII., XIV., XV., XXIII-XXV., XXX., XXXVII.
VaVL	3	23,75	VII., XII., XXV.
VeVL	114	495,50	IV., V., VI., IX., X., XV., XXIII-XXV., XXIX., XXX., XXXV., XXXVII.
ZVL	81	233,94	IV., VI., VII., XI., XIII., XXIII-XXV., XXIX., XXXV., XXXVII.
Összesen:	1261	10438,60	IV-XV., XVII., XIX., XX., XXIII-XXVI., XXIX., XXX., XXXII., XXXIII., XXXV., XXXVII., Z szekció

6. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás

A levéltári kutatás, mint érték képviselője, a kutatáshoz kapcsolódó tudás átadása és a kutatási tevékenység támogatása kiemelt, stratégiai feladat.

2023. évben az MNL kutatószolgálatára sok ezer kutató és felhasználó elégedettségéhez járult hozzá nap, mint nap, ezzel erősítve az intézményről felépített pozitív és nyitott képet az állampolgároknál. A levéltár kutatószolgálatára erős támogatói erőforrás szerepet tölt be a hagyományos értékek és a jövő útját fémjelző elektronikus szolgáltatások kutatók, érdeklődők felé közvetítésében. Az MNL-től az érdeklődők sokoldalú segítséget kaphattak kutatásuk megkezdéséhez, lefolytatásához, valamint másolatmegrendeléseik és a kapcsolódó közlési engedélyek ügyintézéséhez. A jogszabályoknak való megfelelés – elsősorban az adatvédelmi kéréseket illetően – olyan felelősség és prioritás intézményünk számára, amely kiemelt pontosságot és figyelmet igényel a munkatársaktól és biztosítja a levéltár számára a jogszerű és etikus működést. A kutatások pontos, a folyamatleírásoknak megfelelő szakszerű nyilvántartása garantálja az intézmény számára az adatok átláthatóságát és lehetővé teszi az adatalapú döntéshozatalt.

Az MNL kutatószolgálatának munkatársai 2023. év folyamán országszerte azon dolgoztak, hogy a levéltár sok ezer kutatója és több százezer felhasználója – a megfelelő időben, a megfelelő módon és a megfelelő támogatással – eljusson éppen ahhoz az információhoz, amelyre szüksége van és amelyet a levéltár biztosít a kutatáshoz.

A levéltárban kutatni kívánók összetétele az utóbbi időszakban megváltozott, így az érdeklődő állampolgárok körülbelül 50%-a nehezen fogadja a kutatáshoz, illetve az ügyintézéshez kapcsolódó határidőket. Emellett megfigyelhető, hogy az érdeklődők és kutatók nagy része különleges bánásmódot igényel, amely jó kommunikációt, magas fokú empátiát és türelmet kíván a kutatószolgálat munkatársaitól. Az információs társadalom sajátosságai és a digitalizációval járó kihívások megosztják a generációkat, emiatt a front-office-ban dolgozó kollégáknak a kutatók részére a digitális kompetenciájuk alapján is többféle támogatást kell adniuk a szolgáltatások igénybeviteléhez.

Az elmúlt 10 évben az MNL online felületein közzétett tartalmak megsokszorozódtak, amely egyre inkább azt eredményezi, hogy a kutatás az online térben megy végbe. 2013-ban a hagyományos, kutatóteremben regisztrált kutatási esetek száma és az online felhasználók által indított munkamenetek száma még egyensúlyban volt (2013: MNL kutatóterem összes kutatási eset: 39 056; AdatbázisokOnline: összes munkamenet: 43 741). 2023-ra a munkamenetek és a felhasználók száma közel megtízszereződött, míg a kutatási esetek száma harmadára csökkent (2023: MNL kutatóterem összes kutatási eset 12 248; AdatbázisokOnline: összes munkamenet: 376 594, felhasználó: 174 183). Összességében szignifikáns növekedés figyelhető meg a kutatási esetszámokban, ez azt jelenti, hogy a levéltárak iránt nő az érdeklődés. Egyre inkább a kutatószolgálat fókuszába helyeződnek az online kutatók, felhasználók, akiknek a kutatását oktatóvideókkal és különböző csatornákon keresztül támogattuk.

Az AdatbázisokOnline gyűjteményen belül a legnépszerűbb gyűjtemény a Szovjetunióba elhurcoltak gyűjteménye, a Családtörténeti és az Első világháborús gyűjtemény, illetve az adatbázisok közül a Mikrofilm anyakönyvek, a Szovjet táborok magyar foglyai, a Szovjetunióból hazatért hadifoglyok névjegyzéke 1946-1949 és a Katonaállítási lajstromok adatbázisa, amelyhez kapcsolódóan számos esetben végeztünk részletes tájékoztatást az adatbázis használatával kapcsolatban.

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR KUTATÓI SZOLGÁLTATÁSOK RENDSZERE

2023

ONLINE KUTATÁS	KUTATÓTERMI KUTATÁS	ONLINE KUTATÓI FUNKCIÓK	MÁSOLATOK	TÁJÉKOZTATÁS
<ul style="list-style-type: none"> • Adatbázisok Online • Elektronikus Levéltári Portál • Hungaricana 	<ul style="list-style-type: none"> • eredeti anyag, mikrofilmés digitális másolat • országszerte, minden vármegyében és a fővárosban több helyszínen 	<ul style="list-style-type: none"> • beiratkozás • kérésleadás 	<ul style="list-style-type: none"> • saját célra – közlési célra • saját eszközzel – megrendelésre, digitalizáló műhely által készítve 	<ul style="list-style-type: none"> • személyesen, telefonon és e-mailben • helpdesk online beiratkozáshoz és kérésleadáshoz

6.1. Online szolgáltatások, online kutatói funkciók igénybevételének a támogatása

2023. elejétől teljes körűvé vált a Magyar Nemzeti Levéltár minden gyűjteményében az online kikérés és beiratkozás. Ezzel az intézmény fontos lépést tett a jövő felé, amellyel kiterjesztette a felhasználóbarát kényelmi szolgáltatásainak a körét.

A szolgáltatás támogatásának területei:

- a) azonnali problémamegoldás a szolgáltatás (elsődleges kutatói funkciók: beiratkozás, kérésleadás) kutatói használatának a támogatása során (helpdesk) a személyes, elektronikus és telefonos megkeresések esetén; valamint a problémák és megoldások közvetítése a kutatók és az iratórzó osztályok között;
- b) válasz a felhasználói visszajelzésekre, észrevételekre;
- c) tájékoztatási célú, oktató- és kommunikációs anyagok készítése.

6.2. Kutatóforgalmi adatok

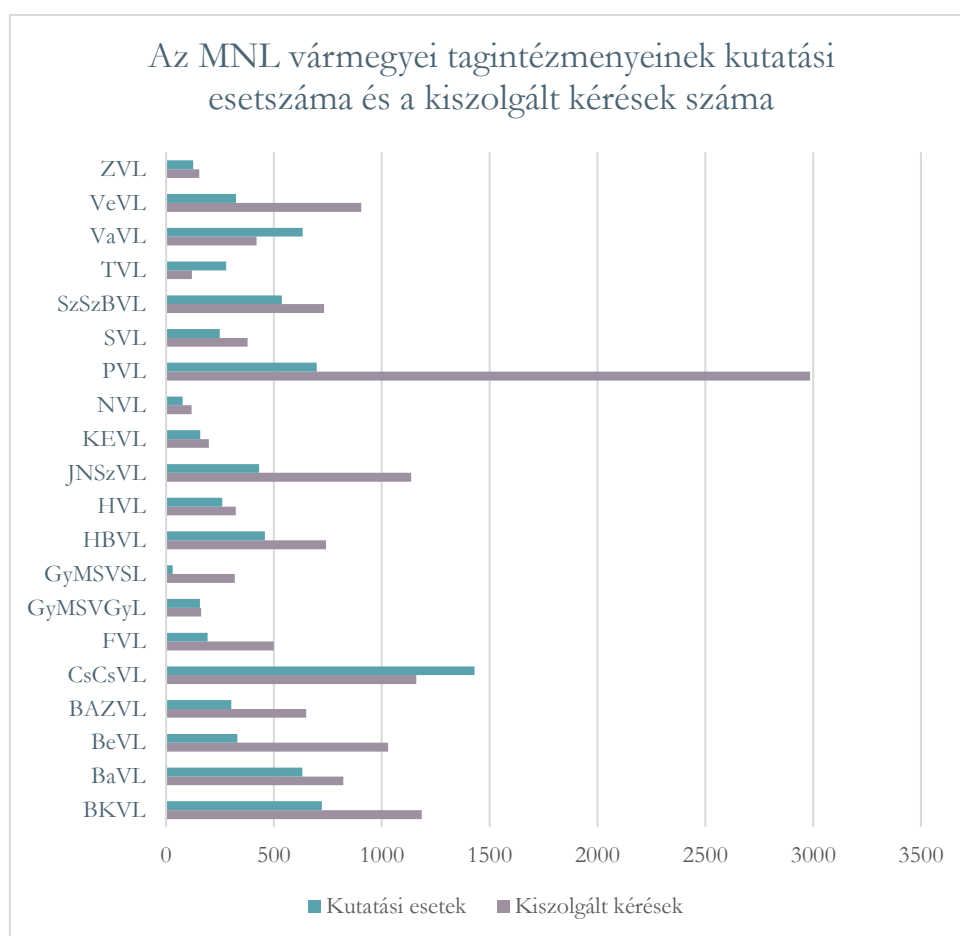
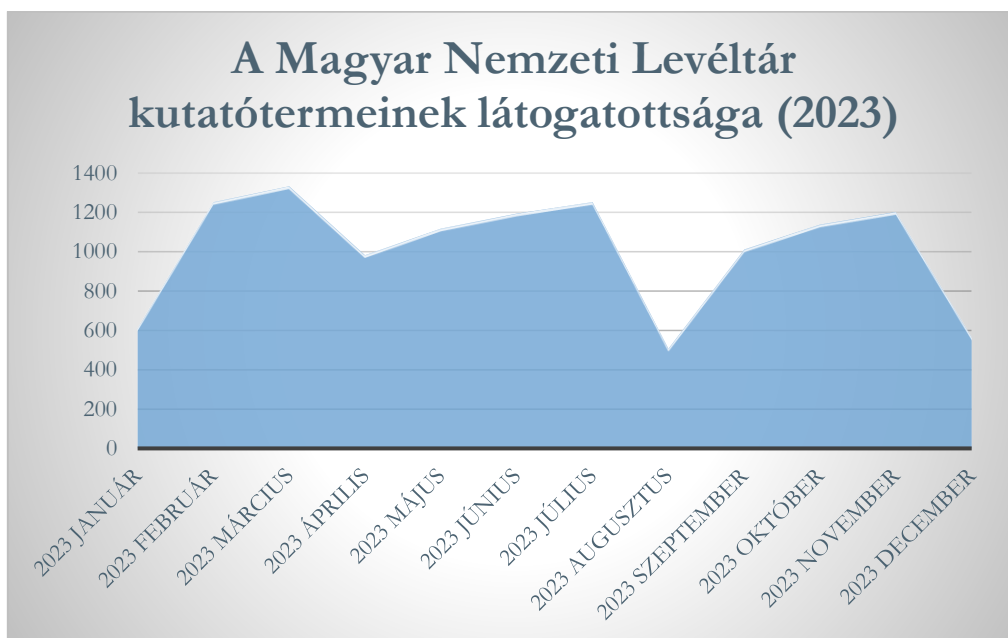
Kutatási esetek, leadott kéréslapok és beiratkozott kutatók száma

Intézményünk kutatótermeinek összesített főbb mutatószámai emelkedést mutatnak 2023-es évben a tavalyi évhez viszonyítva. Az évben összesen 5091 látogatójegyet adtunk ki (↑17,6%; 2022: 4329), amelyhez kapcsolódóan 5272 kutatási kérelmet (↑18,79%; 2022: 4438) rögzítettünk. Kutatótermeinket 12 248 alkalommal keresték fel, így a regisztrált esetszám lényegében stagnál, vagyis ugyanannyian keresték fel a kutatótermet, mint a tavalyi évben (↓0,04%; 2022: 12 812). A leadott kéréslapok száma szintén növekedést mutat: összesen 27 551 darab (↑15,95%; 2022: 23761) kérést fogadtak be és szolgáltattak ki az MNL dolgozói. Az Országos Levéltárba leadott kéréslapok száma összesen 13 694, amely az összes kérés 49,7%-a. A vármegyei tagintézmények közül az öt legnagyobb kéréslapszámot regisztrált tagintézmény az MNL Békés Vármegyei Levéltára, a Bács-Kiskun Vármegyei Levéltár, a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltár, a Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltár és a Pest Vármegyei Levéltár.

Kiemelt forgalmú hónapjaink a március, május, július és a november, amely időszakokban a tájékoztatás és a kéréskezelés intenzitása magasabb. Május hónapban megszűntek a létszámkorlátozások is a kutatótermeiben. Az augusztusi rendes és a decemberi rendkívüli zárva tartásokkal (2-2 hét)

összefüggésben alacsonyabb forgalmat mutatnak. Az Országos Levéltár kutatótermeit a 2023. évben egy nap átlagosan 25 kutató látogatta meg.

Az összes forgalom megoszlását illetően az Országos Levéltár az esetek 34,45%-át, a tagintézmények az esetek 65,55%-át adták. A Magyar Nemzeti Levéltár vármegyei tagintézményei közül az MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára, a Baranya Vármegyei Levéltár, a Pest Vármegyei Levéltár, a Vas Vármegyei Levéltár és a Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltár bonyolította az öt legnagyobb forgalmat.

6.3. Tájékoztatás

Az MNL Információs Irodájának és a kutatószolgálat munkatársainak változatos témákban és módon kell naprakész információkat szolgáltatni az érdeklődők és a kutatók felé. A kutatók felkészültségét illetően nagy a szórás. Munkatársainknak nemcsak alapos levéltár szakmai ismeretekkel kell rendelkeznie, hanem magas szintű digitális hozzáértéssel, amelyet megfelelő kommunikáció keretében kell közvetíteniük a kutatók felé. A komplex munkát tovább nehezíti a megkeresések nagy, a kutatási eseteket meghaladó száma.

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR KUTATÓSZOLGÁLATI ADATAI – TÁJÉKOZTATÁS					
2022	Megkeresés módja			Megkeresés nyelve @	
	Személyesen (tájékoztatás, regisztráció)	Írásban (e-mail, postai levél)	Σ	Magyar nyelvű	Idegen nyelvű
Kutatószolgálati Főosztály	2078	12710	11043	9859	4929
Országos Levéltár iratórész osztályai	546	2916	2438	3259	182
Magyar Nemzeti Levéltár vármegyei tagintézmények	4912	6402	11336	11077	214
Összesen	7536	22028	28562	24195	5325

6.4. A reprográfiai szolgáltatások

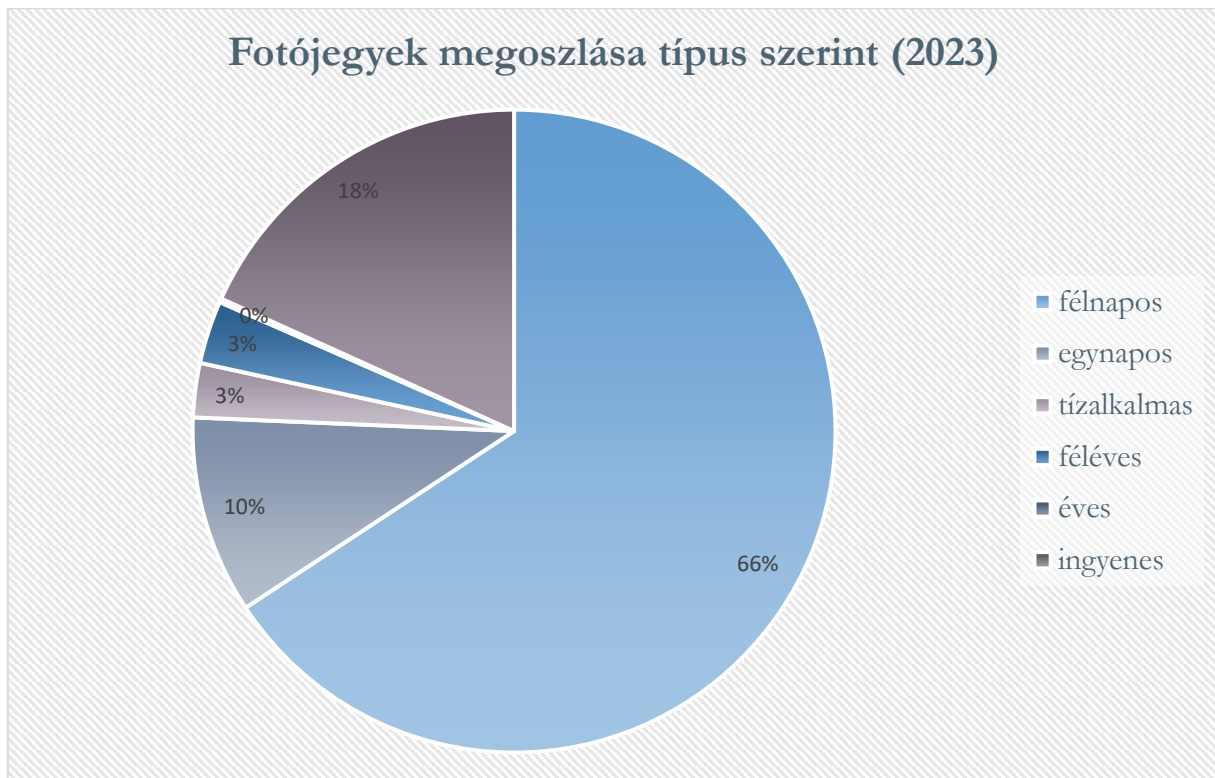
A magánfelhasználásra, saját eszközzel történő másolatkészítéshez vásárolt fotójegyek (2023: 1 808 db ↑12,15%; 2022: 1 612 db) számában növekedés, a saját vagy közlési célra rendelt, az intézmény fényképész-és digitalizáló műhelye által készített digitális másolatok számában (2023: 33 070 db ↓11,24%; 2023: 37 259 db) csökkenés mérhető. A megrendelésre készített fénymásolatok száma ugyanakkor minimálisra csökkent a korábbi évek árszabásra vonatkozó stratégiai döntéseinek köszönhetően.

A fotójegyek váltása és a kutatói megrendelések többsége az Országos Levéltárban őrzött gyűjteményekre irányul, ugyanakkor a tagintézmények részesedése évek óta stabilan tartja magát.

KUTATÓI MÁSOLATOK 2023	Fotójegyek (db)				Fénymásolatok száma	Szkenelt oldalak száma (db)		
	Magyar kutató	Külföldi kutató	Összesen	Megoszlás (%)		Magyar megrendelő	Külföldi megrendelő	Összesen
OL	809	139	948	52,43%	0	21 760	8 271	30 031
Tagintézmények	829	31	860	47,57%	82	7 099	129	7 228
MNL összesen	1 638	170	1 808	100%	82	28 859	8 400	37 259

Kedvező árának köszönhetően messze a legnépszerűbb fotójegy típus volt 2023-ban a félnapos fotójegy (2500 HUF/fotójegy). A legtöbb kutató (66%) nem tud és nem is akar többet fotózni a 4 órás időtartamnál.

Az intézményi együttműködések keretében és a tudományos kutatás támogatása jegyében biztosított ingyenes fotójegyeket (18%) elsősorban tudományos intézetek és egyetemek munkatársai vehették igénybe. A kényelmes, egész napos fotózást lehetővé tevő fotójegy a vásárlások 10%-át tette ki. A statisztikai mérések és az empirikus tapasztalatok is azt mutatják, hogy egyrészt a hangsúly egyre inkább áthelyeződik a digitális másolatok kutatására, másrészt a kutatók az eredetiben kikért iratanyagot is szívesen reprodukálják az otthoni kutatásukhoz.

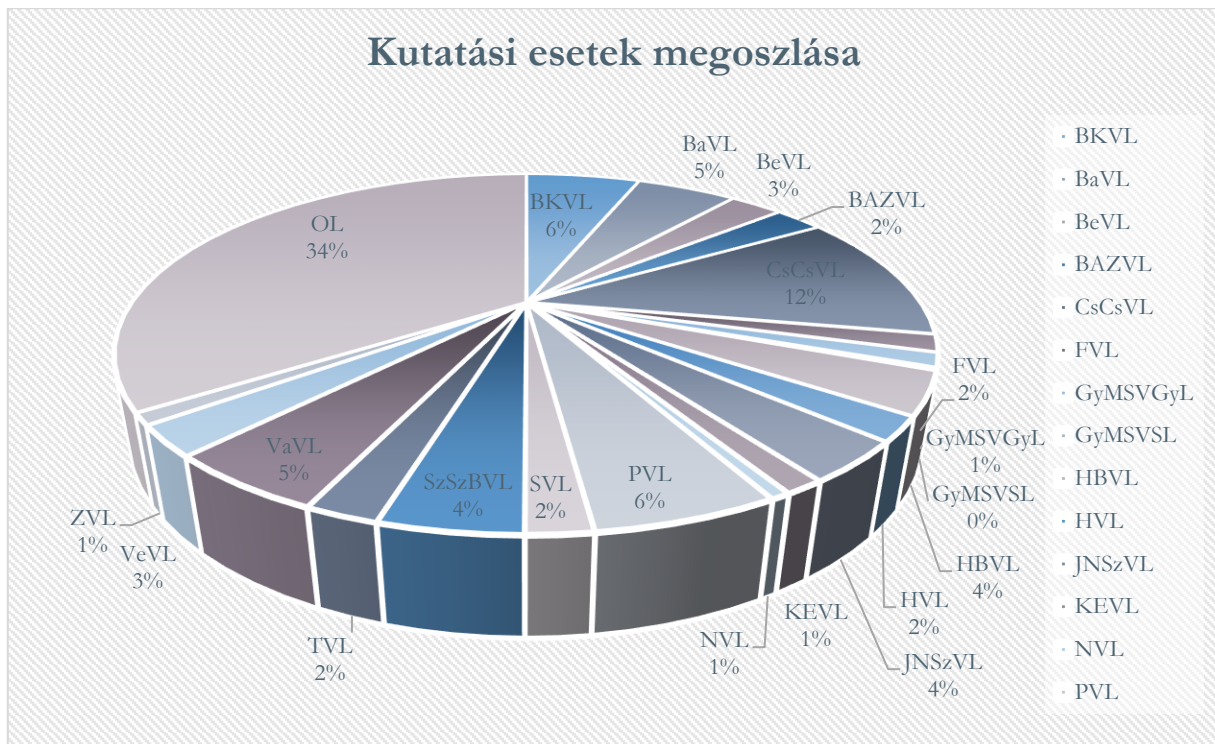
6.5. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsönzés

A Magyar Nemzeti Levéltár egyes tagintézményei ügyviteli, kutatási, levéltári működési célú és kiállítási célú kölcsönzéseket bonyolítottak le 2023-ban is. Az összes kölcsönzési esetszám 1846 volt, amelynek 96,3%-át az ügyviteli célú kölcsönzések teszik ki, azon belül is a Nógrád Vármegyei Levéltár által a nyugdíjbiztosító igazgatóság részére kölcsönzött munkaügyi iratok kölcsönzése (az összes kölcsönzés 95%-a).

A más közgyűjtemények, intézetek által rendezett kiállítások különleges darabjai lehetnek a levéltári iratok. Az iratok megfelelő körülmények között történő szerepeltetése erősíti a levéltár láthatóságát és a levéltár kulturális szerepét. Ezeknek a kölcsönzéseknek a száma annak természeténél fogva nem lehet magas, ugyanakkor a Magyar Nemzeti Levéltár iratai 2023-ban 18 alkalommal szerepeltek kisebb és nagyobb szabású kiállításokon.

Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsönzés 2023-ban (az esetek száma szerint)

A levéltár megnevezése	Ügyviteli célú	Kutatási célú	Kiállítási célú	Levéltári működési célú
MNL BéVL	1	0	1	0
MNL CSCSVL	0	14	4	3
MNL GYMSVGYL	2	1	0	1
MNL GYMSVLS	0	0	1	0
MNL HVL	0	0	1	0
MNL NVL	1869	0	1	0
MNL PVL	0	5	0	0

6.6. Ügyfélszolgálati tevékenység

Az ügyfélszolgálati munkában még 2020-ban bevezettük a teljeskörű elektronikus ügyintéztést a Poszeidon szakrendszer segítségével, ami az elvégzendő feladatokat egyértelműsíti és egységesíti. A hivatalos szervek kizárólag hivatali kapun keresztül, míg az állampolgárok ügyfélkapun, postai úton, valamint személyesen is beadhatják igényüket a tagintézmények ügyfélszolgálatain az ügynek megfelelő űrlaptípus kiválasztásával és kitöltésével. Az ügyfélszolgálati tevékenységben az ügyek számának alakulását vizsgálva elmondhatjuk, hogy 2023-ban az előző évi adatokhoz képest enyhe csökkenés figyelhető meg. A 2022. évi 22872 ügyszámhoz képest 2023-ban 21098 ügyfélszolgálati megkeresés érkezett a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeihez és szervezeti egységeihez. Az ügyek számának alakulására mindig befolyással lehet egy-egy ügytípus adott évi dominanciája, amit kiválthat például akár egy-egy jogszabályi változás miatt tömegesen benyújtott kárpótlási igény.

Az ügyforgalmat vizsgálva megállapítható, hogy a vármegyei levéltárakra hárul a nagyobb teher és a forgalom döntő hányada (20126 ügyszám, 95,39%). Az adatok alapján elmondható, hogy az MNL tagintézményei továbbra is fontos szerepet látnak el a területi közigazgatás munkájának támogatása terén és az állampolgárok jogbiztosításában. Az ügyfélszolgálatok által intézett megkeresések és elvégzett levéltári kutatások főbb típusai a következők: tb. munkaviszony-igazolások, építési, ingatlan és hagyatéki ügyek, iskolai végzettség igazolása, valamint a kárpótlásokra vonatkozó ügyek.

A vármegyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenységének főbb adatai

Tagintézmény	Összesen
MNL BKVL	1320
MNL BaVL	726
MNL BéVL	929
MNL BAZVL	503
MNL CSCSVL	898

MNL FVL	1943
MNL GYMSVL GYŐR	1963
MNL GYMSVL SOPRON	793
MNL HBVL	952
MNL HVL	602
MNL JNSZVL	324
MNL KEVL	838
MNL NVL	2689
MNL PVL	1271
MNL SVL	864
MNL SZSZBVL	687
MNL TVL	573
MNL VaVL	483
MNL VeVL	735
MNL ZVL	1033
Vármegyéék összesen	20126
MNL szervezeti egységei	972
MNL összesen	21098

Az ügyfélszolgálati munka során a vármegyei tagintézmények közül az elmúlt esztendőben a Nógrád (2689), a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Levéltár Győri Levéltárában (1963) és a Fejér Vármegyei Levéltárban (1943) történt a legtöbb megkeresés. Az összes 2023-ban felvett ügy mintegy harmadát (7181, 35,68%) a hagyatéki ügyek képezik, amely ügýtípus az előző évi 6652-es, magasnak mondható esetszámhoz képest is növekedést mutat, ami illeszkedik az elmúlt esztendőkben tapasztalható tendenciához és továbbra is domináns ügýtípusnak számít. A jelentős számú megkeresés mögött elsősorban az osztatlan közös tulajdonban lévő földterületek tulajdonlásának vizsgálata áll. Kiemelkedően magas volt a hagyatéki ügyek száma a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Levéltár Győri Levéltárában (1248) és a Bács-Kiskun Vármegyei Levéltárban (1160), de a további tagintézményben is jelentős számú megkeresés történt: GYMSVL Soproni Levéltára (579), a Veszprém (480), Pest (424) és a Békés (403) Vármegyei Levéltár. A munkaviszonyra, társadalombiztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás ügyszáma nagyjából az előző évihez hasonlóan alakult (2022: 5507, 2023: 5563), az elmúlt esztendők gyakorlatának megfelelően kiemelkedik a Nógrád Vármegyei Levéltár ilyen jellegű ügyeinek száma (2257), utánuk a Baranya Vármegyei Levéltár (578) ügyszáma a legmagasabb. Az építési ügyek száma az előző évi 2739-ről 2440-re csökkent, azonban ez az érték még mindig mintegy kétszerese a 2020. évi adatnak (1287). A jelentős ügyszám mögött a régebbi építésű ingatlanok felújítására, átalakítására vonatkozó megnövekedett igényekre vezethető vissza. Ezek közül a legtöbb építési ügyi megkeresés a Pest (394), a Hajdú-Bihar (232), a Komárom-Esztergom (206) és a Heves (201) Vármegyei Levéltárban történt. Hasonló okok miatt továbbra is magas az ingatlanügyekben történt ügyintézésék száma, bár az építési ügyekkel ellentétben némileg növekvő tendenciát mutat 1720-ról 1854-re). Az MNL szervezeti egységeinek ügyfélforgalma 2023-ban 972 volt, ami jelentős változás az előző évi adathoz képest (3352). A csökkenés oka az Ügyfélszolgálati Főosztály által intézett, a szovjet hadifogság igazolásával kapcsolatos megkeresések számának visszaesésével magyarázható. Az MNL szervezeti egységei és az Országos

Levéltár a vármegyei tagintézményekkel szemben egyébként sem őriznek olyan dokumentumokat, amelyek jelentős ügyfélforgalmat generálnának. Bizonyos ügytípusok helyi dominanciája az adott levéltárban már átvett, más tagintézményben esetleg még átvétel előtt álló, vagy részben átvett iratanyagra vezethetők vissza (pl. földhivatali iratok, ingatlanügyek). Ilyen esetre példa a jelenleg a Fejér Vármegyei Levéltárban őrzött Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal iratanyaga, amelyek a kárpótlási ügyek tétel alá lettek iktatva (1166 ügy), míg az ingatlanügyek tekintetében a többi levéltárhoz viszonyítva magas számot ért el a Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltár Győri Levéltára (419), a Zala (263) és a Komárom-Esztergom (209) Vármegyei Levéltár.

A vármegyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenysége ügytípusok szerint

Ügytípusok	MNL BKVL	MNL BaVL	MNL BéVL	MNL BAZVL	MNL CSGSVL	MNL FVL	MNL GYMSVL	MNL GYMSVL	MNL HBVL	MNL HVL	MNL JNSZVL	MNL KEVL	MNL NVL	MNL PVL	MNL SVL	MNL SZSZBVL	MNL TVL	MNL VaVL	MNL VaML	MNL ZVL	Összesen
Ügyfélszolgálat, tájékoztatási elvi ügyek	0	0	0	0	0	7	0	3	1	0	1	6	0	0	0	1	0	0	0	0	19
Tájékoztatás kormányzati szervek részére, másolatkiadás nem ügyfélszolgálati ügyben	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Általános tájékoztatás a Levéltár illetékességi köréről, a keresett tárgyra vonatkozó adatokat tartalmazó levéltári egységekről és a Levéltár által nyújtott szolgáltatásokról (1	0	1	1	0	0	0	0	1	2	4	0	0	10	0	0	0	0	0	0	20
Panaszok és közérdekű bejelentések	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanulmányokra vonatkozó adatszolgáltatás	9	10	5	11	81	47	48	10	96	26	13	21	7	61	17	78	34	10	10	44	638
Munkaviszonyra, társadalombiztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás	66	578	340	42	101	382	179	9	126	182	12	60	2257	97	177	244	253	143	14	301	5563
Hagyatéki ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1160	60	403	220	308	141	1248	579	311	144	88	314	273	424	260	164	122	237	480	245	7181
Családi jogállásra vonatkozó adatszolgáltatás	4	0	16	2	2	6	2	0	11	5	4	5	3	2	2	3	5	0	0	3	75
Jogszolgáltatási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	13	2	52	50	31	6	7	11	10	17	56	4	18	106	41	3	4	0	20	27	478
Építési ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	10	42	75	42	156	159	46	73	232	201	114	206	81	394	167	132	28	39	110	133	2440
Ingatlanügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	29	7	3	17	152	27	419	94	82	10	18	209	29	71	182	14	107	41	80	263	1854

Ügytípusok	MNL BKVL	MNL BaVL	MNL BeVL	MNL BAZVL	MNL CSGSVL	MNL FVL	MNL GYMSVL	MNL GYMSVL	MNL HBVL	MNL HVL	MNL INSZVL	MNL KEVL	MNL NVL	MNL PVL	MNL SVL	MNL SZSZBVL	MNL TVL	MNL VaVL	MNL VeVL	MNL ZVL	Összesen
Kárpótlási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás (hadigondozás stb.)	4	1	4	41	2	1166	1	1	73	10	8	2	7	7	1	15	0	0	5	1	1349
Restitúciós ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek	3	9	24	10	38	1	1	0	0	0	2	4	3	36	3	12	2	1	8	9	166
Névváltoztatással kapcsolatos ügyek	2	0	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	2	5	1	1	1	0	0	1	17
Apostille (felülhitelesítési) ügyek	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	5
Egyéb ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	17	16	5	64	27	1	10	12	9	4	4	7	9	57	13	20	16	12	7	6	316
Összesen	1320	726	929	503	898	1943	1963	793	952	602	324	838	2689	1271	864	687	573	483	735	1033	20126

Az MNL szervezeti egységeinek ügyfélszolgálati tevékenysége ügytípusok szerint

Ügytípusok	Főigazgatói Titkárság	1945 előtti Kormányzervek Főosztálya	1945 utáni Politikai Kormányzervek Főosztálya	Gazdasági Levéltári Főosztály	Jogi és Humán erőforrás-gazdálkodási Főosztály	Magyar Nemzeti Levéltár	Ügyfélszolgálati Főosztály	Egyéb	Összesen
Ügyfélszolgálat, tájékoztatási elvi ügyek	8	0	0	0	0	0	5	0	13
Tájékoztatás kormányzati szervek részére, másolatkiadás nem ügyfélszolgálati ügyben	0	7	17	3	0	0	1	1	29
Általános tájékoztatás a Levéltár illetékességi köréről, a keresett tárgyra vonatkozó adatokat tartalmazó levéltári egységekről és a Levéltár által nyújtott szolgáltatásokról (7	90	0	15	0	0	2	2	116
Panaszok és közérdekű bejelentések	4	0	0	0	0	0	0	2	6
Tanulói időre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	13	0	0	8	37	1	59
Munkaviszonyra, társadalom-biztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	32	11	0	0	4	0	47
Hagyatéki ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	4	1	12	0	17
Családi jogállásra vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jogszolgáltatási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	1	0	0	1	6	0	7

Ügytípusok	Főigazgatói Titkárság	1945 előtti Kormányservek Főosztálya	1945 utáni Politikai Kormányservek Főosztálya	Gazdasági Levéltári Főosztály	Jogi és Humánerőforrás-gazdálkodási Főosztály	Magyar Nemzeti Levéltár	Ügyfélszolgálati Főosztály	Egyéb	Összesen
Építési ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	0	0	1	0	0	8	0	10
Ingtatlanügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	4	0	1	0	0	1	3	0	9
Kárpótlási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás (hadigondozás stb.)	7	1	47	9	0	0	355	1	420
Restitúciós ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	2	1	0	0	0	0	0	4
Anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek	0	2	0	0	0	0	1	0	3
Névváltoztatás-sal kapcsolatos ügyek	0	147	0	0	0	0	2	0	149
Apostille (felülhitelesítési) ügyek	0	3	0	0	0	0	38	0	41
Egyéb ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	1	5	23	0	1	8	3	42
Összesen	33	253	117	62	4	11	482	10	972

A Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeinek és szervezeti egységeinek ügytípusait összesítő fenti táblázatok szerint 2023-ban a legnagyobb ügyfélforgalmat a hagyatéki ügyek (7198), a társadalombiztosítási és munkaviszony igazolások (5610) és az építési ügyek (2450) adták. További jelentősebb ügyfélforgalmat bonyolító ügytípusok a következők voltak: ingatlan ügyek (1863), a kárpótlási ügyek (1769), iskolai végzettség igazolása (697) és a jogszolgáltatási ügyek (485).

7. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység

Intézményünkben több évtizedes hagyományokkal rendelkező tudományos kutatómunka, valamint szisztematikus kiadvány-készítési tevékenység is zajlik. A tudományos munka számunkra törvény által előírt kötelező alapfeladat. A levéltáraknak éppen ezért a rendkívül megnövekedett feladataik mellett is kiemelt stratégiai célként kell kezelniük a történeti forráskutatást és -feltárást, az alapkutatásokon nyugvó tudományos művek elkészítését, azok publikálását, és egyfajta szakmai-tudományos műhely szerepét kell betölteniük. Ez azt jelenti, hogy az irattan és a levéltár-elméleti kérdések mellett a kutatónappal rendelkező munkatársaknak a történelem segédtudományaival, dokumentum-kötetek kiadásával és/vagy történeti alapkutatással is foglalkozniuk kell.

Az MNL-t kiemeli a történetkutatással foglalkozó tudományos intézmények közül az, hogy tagintézményei révén az egész országot lefedi, sőt a határ menti tagintézményeknek köszönhetően határon átnyúló kapcsolatai is vannak. Ugyancsak különleges státust ad az intézménynek a tudományos munkatársak nagy száma. Emellett az is speciális helyzetet teremt az MNL számára, hogy az intézményhálózatban őrzött iratanyagának köszönhetően egyszerre tud forrásokat – papíralapon vagy digitális formában –, adatbázisokat, kutatókat inspiráló segédleteket és akár monografikus feldolgozásokat megjelentetni. Az intézmény együttműködik a hazai történetkutatás központjaival, de a vármegyei levéltárak révén helyi együttműködési hálózatokat is működtet. A strukturált intézmény így a tudományos kutatás mellett a közjó céljait, a színvonalas lokális és nemzeti emlékezetápolást is szolgálja.

Az intézmény tudományos tevékenységét a 2021-ben létrehozott Tudományos Igazgatóság koordinálja. A munkatársak adatközlése alapján 2021-től évente összeállításra kerül az előző évre vonatkozó jegyzék, amely tartalmazza a publikációkat (cikkek és könyvek), az előadásokat, az adatbázisokat, a kiállításokat, a disszertációkat is. Ez az összeállítás a levéltár honlapjáról minden év márciusától letölthető (https://mnl.gov.hu/mnl_publicacios_jegyzek).

Minden évben elkészül és frissül az intézmény személyi állományának tudományos katasztere (https://mnl.gov.hu/mnl_tudomanyos_kataszter), amely segíti és ösztönzi az azonos kutatási témával rendelkező munkatársak szorosabb együttműködését, közös tudományos projektek megvalósítását, konferenciák és munkamegbeszélések szervezését, továbbá tematikus levéltári kiadványok megjelentését.

A honlapon elérhető a tudományos művekben az MNL levéltári anyagára történő hivatkozási ajánlás is (https://mnl.gov.hu/hogyan_hivatkozzunk), valamint a saját kiadványokhoz készített Útmutató (a hivatkozások és rövidítések egységes elkészítéséhez a Magyar Nemzeti Levéltár tudományos kiadványaihoz: https://mnl.gov.hu/utmutato_kiadvanyok_kesziteséhez.)

Elkezdődött és folyamatosan halad az MNL korábbi kiadványainak pdf formátumban, a könyvtári repozitóriumban történő elhelyezése is.

A tudományos munka jobb szervezése érdekében 2022 őszétől kéthetente kiadjuk a tudományos hírlevelet online formában.

2023-ban az OL-ban 89, a vármegyei tagintézményekben 149, összesen tehát 238 tudományos munkát is végző levéltáros dolgozott. Közülük a központban 40, a tagintézményekben 35, összesen tehát 75 főnek volt tudományos fokozata. Többen is megkezdtek, illetve végzik PhD-tanulmányaikat: a központban 11, a tagintézményekben 18 munkatárs vett részt doktori képzésben, 2023-ban öt fő szerzett fokozatot. A fenti számok is azt tükrözik, hogy a történeti segédtudományok és a történelem kutatásának terén az MNL rendelkezik az egész országot átfogó legjelentősebb, társadalmilag is jól beágyazott kutatói hálózattal.

Az OL-ban 46, a vármegyei levéltárak munkatársai közül 95 fő vett igénybe kutatónapot, összesen 141-en. 2023-ban az engedélyezett kutatónapok száma összesen 4903 volt. Ennek azonban csak egy részét (3683) tudták felhasználni a kollégák, így sokan kénytelenek voltak szabadidejük egy részét is kutatómunkára fordítani. A levéltárosok kutatási eredményeikről konferenciákon, papíralapú és elektronikus kiadványokon keresztül adtak számot. E publikációk egy része a levéltárak honlapján is nyomon követhető. Az MNL Kutatónap szabályzata értelmében a kutatónapot igénybe vevő munkatársaknak publikációs jegyzékeiket az MTA Magyar Tudományos Művek Tára internetes portálon kell vezetniük. 2023-ban 163 levéltáros munkatárs 741 publikációja került be az MTMT nyilvántartásába.

A korábban elindított több éves programok közül a *Jog-és tulajdonfosztás, identitástörés a vidéki Magyarországon a kommunista diktatúrában* projekt kéziratait a 1945-re vonatkozó új kutatás és publikálás során fogjuk hasznosítani.

Jelentős mértékben erősíti az MNL tudományszervező szerepét az, hogy 2021-ben az intézmény befogadta az ELKH-MNL-SZTE Magyar Medievalisztikai Kutatócsoportot, vezető kutatója az MNL alkalmazottjaként sikerrel pályázott az ELKH támogatott kutatócsoportok finanszírozására kiírt pályázaton, így az MNL kereteiben 2022. július 1. – 2027. június 30. közötti időszakban folytatódhatott a kutatócsoport működése. Munkájuk elsősorban az Anjou-kori Oklevéltár és a Zsigmondkori Oklevéltár kötetek összeállítására koncentrálódik, utóbbi kiadója kezdettől az Országos Levéltár volt. A kutatócsoport könyvsorozatában (*Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam*) 2023-ban három kötet jelent meg. (C. Tóth Norbert - Németh Péter: Várjobbágyokból nemesek. A Megyeriek és Rádiak küzdelme a nemesi létért.; Mikó Gábor: Egy levéltár régmúltja. A Zarka család középkori okiratai.; C. Tóth Norbert: A váci székeskáptalan archontológiája 1200-1543. Mindhárom elérhető pdf-ben a Hungaricánán.)

A Magyar Nemzeti Levéltárban 2021 őszétől működő Gulág- és Gupvikutató Intézet pénzügyi nehézségek miatt 2023. június 30. után megváltozott formában folytatta a működését. Az év első felében tudományos kutatók közel 10.000 magyar személy adatait vitték adatbázisba. Az év második felében levéltáros kollégákkal folytatódott a Külügyminisztérium Hadifogoly Osztálya iratainak feldolgozását, amelynél további 3 doboznyi, iratszintű jegyzéket sikerült elkészíteni. Elkészült a Kárpátaljáról szovjet fogságba kerültek településenkénti adatbázisa, amelynek az AOL-ra való felvitele, térképi formában 2023 végére meg is történt. A 2022-ről elhalasztott könyvkiadás (Bognár Zalán–Pomázi-Bárdonicsek Dominika (szerk.): *Közösség és egyén a szovjet fogságba hurcoltak kontextusában*, p. 465.) 2023 nyarára valósult meg.

A Kelet-Ázsia Kutató Központunk célja a szakember-képzésben való együttműködés, a digitalizálás területén felmerülő kihívásokra adott válaszok megvitatása, kölcsönös segítségnyújtás, valamint a Magyarországon található kelet-ázsiai vonatkozású iratok kutatásának elősegítése. A Kutatóközpont a Tudományos Igazgatósághoz sorolt szervezeti egységként működik. A Központ jó kapcsolatokat épített ki Dél-Korea Magyarországra akkreditált nagykövetségével, a Dél-Koreai kulturális Központtal. Az MNL pályázati támogatást kapott az Edutus Egyetemről Dél-Korea történeti forrásainak feltásására. Ennek következtében 17 000 oldal digitális másolat készült el 2023-ban, és elkezdődött a digitalizált iratok feldolgozása, melynek eredményeit a levéltár az általa fejlesztett és folyamatosan bővülő névtérben hasznosítja majd. A kutatócsoport szervezésében valósult meg 2023. július 13-án (immár 22. alkalommal) a Central and Eastern European Society of Koreanologists tudományos konferenciájára CEESOK, a szülői Chung-Ang Egyetem, a Magyar Nemzeti Levéltár és az Eurázsia Alapítvány együttműködésében, “A koreai tanulmányok jelene és jövője Közép- és Kelet-Európában” címmel.

Ki kell emelni az NKFIH-pályázatok alapján megvalósuló projekteket: Az 1526-1570 közötti iratok feldolgozása és adatbázisépítése pályázata befejeződött, de megkezdte második periódusát a „Négyszekszter»: A magyarországi kataszteri felmérés térkép-és iratanyagának katasztere, 1850–1918” projekt. „A magyarországi rendiség politikai kultúrája (1526–1848)”, illetve „A magyarországi hódoltság és hódoltsági peremvidék kataszteri iratainak (tapu-defter) feldolgozása” című projektek folytatódtak. Mindez jelzi, hogy az Országos Levéltárban és a vármegyei levéltárakban folyó elmélyült, komoly tudományos munka mennyire szerteágazó és sokszínű jelleget öltött.

A fentiekén kívül számos egyéb tudományos projekt megvalósítása is folyamatban volt, amelyek közül ki kell emelni az aranybullák archeometriai vizsgálatát. A Magyar Nemzeti Levéltár vezetésével az Iparművészeti Múzeum szakembereinek bevonásával a Dr. Genersich Antal Alapítvány közreműködésével 2023-ban megtörtént a magyarországi közgyűjteményekben őrzött aranypecsétek tudományos anyagvizsgálata. Először a Semmelweis Egyetem Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinikáján, majd a győri Széchenyi István Egyetem Anyagtudományi és Technológiai Tanszékének laboratóriumában, megtörténtek a CT röntgen vizsgálatok, majd a Semmelweis Egyetem Urológiai Klinikájának munkatársai a sérült pecsétek endoszkópos belső vizsgálatát végezték el. Legutóbb az ELKH debreceni Atommagkutató Intézet Örökségtudományi Laboratóriumában megtörténtek az anyagvizsgálatok, amelyek megerősítették CSFK Földtani és Geokémiai Intézet ezt megelőzően a levéltárban kézi műszerrel végzett vizsgálatait. Debrecenben elkészültek a mikroszkópos felvételek a dokumentációhoz. A vizsgálatok eredményei folyamatban vannak, 2024-ben workshop keretében lesz a publikációjuk.

7.1. Tudományos konferenciák

Három nagy tudományos konferenciát tartottunk összesen mintegy 200 résztvevővel, közülük kiemelkedik a Levéltár 300. évfordulója alkalmából rendezett levéltári konferencia (2023. szept. 15.) és a „Népvándorlás és kényszeremigráció a Kárpát-medencében 1945-1990” című konferencia (2023. nov. 14.). Hagyományteremtő céllal a Hungarika-kutatásokról workshopot rendeztünk és a Károlyi kutatócsoport éves konferenciáját az MLE vándorgyűlésének Forrásközlő szekciója keretében tartották meg. Nemzedékek – Levéltári Műhely című sorozat keretében két munkatárs PhD-disszertációjához kapcsolódó, online workshop valósult meg.

A 20 vármegyei levéltár 30 tudományos konferenciát tudott megszervezni, amelyeken összesen mintegy 1500 fő vett részt. Ebből a Csongrád Vármegyei Levéltár négyet, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár ötöt rendezett, utóbbi online formában, amit mintegy 1600-an tekintettek meg. Munkatársainkat számos tudományos konferenciára hívták előadóként, például a Networkshop 2023 konferenciára.

7.2. Kiadványkészítés

Elektronikus kiadványaink 2023-ban is folyamatosan megjelentek: évi hat számmal az *ArchívNet*, valamint a levéltár honlapjára felkerülő, méltán népszerű *Hét dokumentuma*. Papíralapú periodikák: *Levéltári Szemle* (társkiadóként) 1-4. száma, a *Levéltári Közlemények* 93. kötet, elkészült a *Turul* (ugyancsak társkiadóként) 1-4. füzete (megjelenés 2024 március), valamint a *Catastrum* (ugyancsak társkiadóként) is.

Az MLE „Az év levéltári kiadványa 2022” szakmai kiadványok kategóriájában az MNL két kiadványa kapta a megosztott első díjat: Az Aranybulla kiadásának 800. évfordulója készült tanulmánykötet és Iványosi-Szabó Tibor: Egy hódoltsági mezőváros lehetőségei és kálváriája címen megjelent, Kecskemét újkori történetéről szóló kötet (utóbbit a Bács-Kiskun Vármegyei Levéltár adta ki).

A Magyar Nemzeti Levéltár összesen 22 kötetet jelentetett meg 2023-ban. Ezek közül a legfontosabb az állami írásbeliség őrzőhelyeinek, a hivatali archívumi és levéltári intézmények elhelyezéstörténetének, valamint a Bécsi kapu téri levéltári palota építéstörténetének emléket állító „A nemzet levéltára. Fejezetek az Országos Levéltár történetéből” című tudományos igényű megírt vaskos kötet.

Megjelent „Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei. 4. (Beszterce-Naszód megye) és 5. (Brassó megye) kötete. Az MNL magyarországi kisebbségek: nemzeti, nemzetiségi és vallási közösségek című könyvsorozat részeként kiadta a magyarországi szlovákok és lengyelek és németek kötetét. Megjelent a Földügyi és hagyatéki szabályozásról szóló tanulmánykötet, valamint a doktori sorozat 4. kötete (Ordasi Ágnes, Társadalom és állam kapcsolata Fiumében a dualizmus korában). Az Országos Levéltár forráskiadványok sorozatában folytatódott a minisztertanácsi jegyzőkönyvek kiadása, a Nagy Imre Alapítvány és a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára gondozásában jelent meg Nagy Imre első kormánya minisztertanácsi jegyzőkönyveinek II. kötete (1-2.). Az előző évekhez képest visszaeső könyvkiadásban szerepet játszott a finanszírozás átalakulása, ugyanis az NKA pályázati források helyébe költségvetési finanszírozás lépett, a rezsíárak emelkedése viszont nem kedvezett a hosszú távú kiadványtervezésnek.

A vármegyei levéltárak kötetei közül kiemelendő a Baranya Vármegye Levéltára által megjelentetett Nagyatádi Visy László pécsi főispán háborús naplójának első kötete, Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Levéltára által kiadott Nemesi címereslevelek Borsod megye levéltárából című kiadvány, a Győr-Sopron Megye Levéltára Soproni Levéltára által megjelentetett Ünnepi tanulmányok Dominkovits Péter 60. születésnapjára című kötet, a Hajdú-Bihar Megye Levéltára által kiadott Szálkai Tamás: Tanulmányok Bihar vármegye levéltára történetéből című kötet, a Heves Vármegye Levéltára által kiadott Cseh Zita, Kovács Melinda és Szabó Jolán tiszteletére kiadott emlékkönyv, továbbá a Veszprém Megyei Levéltár kiadványai sorozatban megjelent Források Veszprém kora újkori történetéhez 1538-1566 című forráskiadvány.

8. Közművelődés, PR-tevékenység és levéltár-pedagógia

A Magyar Nemzeti Levéltár 2023-ban ünnepelte a III. Károly király által 1723-ban szentesített törvényt, amely Európában az elsők között – a rendek kívánságára – elrendelte, hogy az ország köziratait (*publica regni acta*) az ország levéltárában (*archivum regni*) kell elhelyezni. A második ünnepi évforduló az intézmény jelenlegi, Bécsi kapu téri palotájába 1923-ban történt beköltözés centenáriuma.

2023-2026 között több a levéltár 300-270-150-100 éves évfordulókat ünnepel, mely évfordulók fővédnökségét Novák Katalin köztársasági elnök vállalta el. Az évfordulók keretében a levéltárban kiemelt szakmai és közművelődési programokra került sor.

8.1. Kiállítások

A levéltár 300. és a Bécsi kapu téri épület 100. évfordulója alkalmából egész évben a levéltárban őrzött iratanyag sokszínűségére és a levéltárosok egyedülálló munkájára hívtuk fel a figyelmet kiállításainkon keresztül. A kiállítások elkészítése egyik fő szempontja volt a digitális világhoz is alkalmazkodó technikák használata (QR kódok, kiterjesztett valóság, digitális kijelzők, adatbázisok, térképek stb.). A Petőfi 200 emlékévként keretén belül több vármegyei intézményünkben sor került Petőfi életével kapcsolatos iratbemutatóra, illetve időszaki kiállításra is.

Kiállítások az MNL-ben

❖ **Nemzet emlékezete - Történelmünk mérföldkövei - Bécsi kapu tér, Kiállítóterem, állandó kiállítás**

Egy nemzet története sorsfordulataiban érthető meg igazán. A történelem eseményei olykor látható, kézzelfogható, olykor pedig láthatatlan nyomokat hagynak bennünk és az utókorban. Kiállításunk célja, hogy bemutassa írott kulturális örökségünk legfontosabb dokumentumait, ezeréves közös múltunk mérföldköveit. A kiállított eredeti iratok egy-egy korszakot, történelmi eseményt, sorsfordulót elevenítenek fel. A kiállítóterem egy katedrális belső struktúráját követi, amelyben folyamatos panoráma-vetítés és rövidfilmek segítik a dokumentumok jelentőségének megértését térben, időben és történelmi kontextusukban. A kiállítóterem középpontjában az európai történelem egyik legismertebb, a magyar államiság legfontosabb szimbóluma, a Szent Korona áll.

❖ **Épülettörténeti fotókiállítás- készítés alatt, bemutató 2024. június**

2023-ban ünnepelte a levéltár a Bécsi kapu téri palotájába 1923-ban történt beköltözés centenáriumát, melynek alkalmából fotókiállításon keresztül mutatjuk be a Bécsi kapu téri palota elmúlt 100 évét, az itt végzett munkát, élményeket és a 20. századi iratórzoői nehézségeket. A kiállítás előkészítése megkezdődött, várható megnyitója a 2024-es Múzeumok Éjszakájára időzített.

❖ **Színháztörténeti kiállítás**

A Magyar Nemzeti Levéltár a Színházi Olimpia keretében rendezett Színháztörténeti Kavalkád jegyében az alkalomra összeállított kiállítással is várta látogatóit. A 19. század első évtizedeiben, a reformkor idején, amikor kialakul a modern nemzettudat, a magyar nyelv, a közös nemzeti kultúra komoly kohéziós erővé vált, a színészet, a színészek megítélése is megváltozott. A szórakoztatás mellett fontos üzenetek, a nemzeti gondolat hordozója és közvetítője is lesz a színjátszás: így lettek a korábban csepűragóknak csúfolt művészekből a nemzet napszámosai, a társadalom megbecsült tagjai. Ennek nyomán épültek fel az ország első kőszínházai (Miskolc, Balatonfüred, Kolozsvár stb.), született meg az igény a Nemzeti Színház életre hívására. A Monarchia idején a színművészet rangja mindinkább nőtt, a 20. században pedig a film térhódításával megújult lendülettel került még inkább előtérbe a „színimesterség”. Tárlatunk a 19. és 20. századi magyarországi színművészet múltjából villantott fel kuriózumokat: ismert és mára elfeledett színészekről, társulatokról, ünnepi előadásokról és a hétköznapi problémáiról egyaránt. Megtekinthető volt például Egressy Gábor, a reformkori Nemzeti Színház művészenek útlevele, a karmelita kolostor (későbbi Várszínház térképe), Grassalkovich Antal telekadományozásának dokumentuma, amelynek nyomán megnyílt a Pesti Magyar Színház, a későbbi Nemzeti Színház, a Nemzeti Színház földszint helyszínrajzai és tervei, színészi igazolványok 1919-ből, Blaha Lujza vagy idősebb Latabár Árpád portréja (fiaival, az ifjabb Árpáddal és Kálmánnal), a Bánk bán színlapja a kecskeméti színházból 1896-ból vagy a Pesti Magyar Színházban 1837-ben bemutatott Sevillai borbély színlapja.

❖ **Neumann János autográf levelei**

Ideiglenes tárlattal emlékeztünk meg a százhusz éve született Neumann Jánosra: az Országos Levéltár gyűjteményében a világhírű matematikus több autográf levele is megtalálható, ezekből készítettünk válogatást. A kiállítás megnyitására a Múzeumok Éjszakája program keretében került sor.

❖ **Kossuth Lajos elfogyott regimentje, '48-as veteránogondozás és a Honvédménház története**

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum, vándorkiállítása. Megnyitó, Budapest, MNL OL, 2023. március 15., Részt vevők száma: 1200 fő

❖ **European Digital Treasures/ Európa megteremtése – Történelem, emlékezet és az európaiság ezeréves mítosza – vándorkiállítás**

Pest Vármegyei Levéltára: Hogyan kértek csókot rúna-írással 1100 körül Norvégiában? Miként rendelte el Mária Terézia a szent jobb tiszteletét? Mivel indokolta kérelmét Miguel de Cervantes a Don Quijote kiadására? Mit tartalmazott Edvard Munch végrendelete? Miként lett Webőczi István az egyenlő igazságszolgáltatásról írt levele a Magyar Királyság egyik meghatározó, több mint 400 évig érvényes jogi alapvetése? A válaszokat adó kiállítás arra vállalkozott, hogy megteremtse azt a horizontot, ahonnan szemlélve az európai történelem valamennyi európai számára közös történelemként látható. A kiállítás iratait európai országok levéltárainak munkatársai gyűjtötték össze, s rendezték egymás mellé négy lehetséges nézőpont – Európa szellemisége, sokfélesége, az európai kereszténység és a felvilágosodás öröksége szerint. A kiválogatott iratok erről, és ezen keresztül Európa történelméről vallanak, illetve lehetőséget kínálnak arra, hogy a kiállítás látogatója maga is kialakítsa a saját képét Európa és az európaiság történelméről. Az írásos emlékek szélesebb körű megismertetése érdekében az alkotók igyekeztek kitorni a hagyományos kiállítási sablonok kereteiből. A tárlaton fiatal dizájnerek munkái is megtekinthetők, akik a portugál, a norvég, a máltai, a magyar és a spanyol archívumok irataiból inspirálódva terveztek használati tárgyakat, vagy adaptálták azok motívumait hétköznapi eszközeinkre. A digitális felületeken a fiatalabb látogatókat a kiállítási tematikához kapcsolódó 3D végtelen futó videójáték, virtuális szerepjáték, kvíz- és memóriajátékok is várták. Látogatók száma: 450 fő

Tagintézmények egyéb kiállításai

Kiállítás címe	Helyszín	Látogatók száma
Nőtörténeti mozaikok	Kecskemét	502
Szabadnak születtünk, mint a férfiak	Baja	200
Baranyai miliók az 1980-as években (vándor)	Pécs	360
...nyolc óra pihenés, nyolc óra szórakozás	Pécs	446
50 éves Pécs és Eszék testvérvárosi kapcsolata – Képek és történetek a testvérvárosi múltból	Pécs	275
Küzdelem a lelkekért – Egyházi ifjúsági közösségek a pártállami Magyarországon a hosszú hatvanas években (1958–1973)	Komló	458
Hűséggel és bátorsággal (időszaki)	Pécs	728
Pécs és Eszék 50 éve testvérvárosok. Közös kiállítás a barátságról, amely tart	Osijek, Horvátország	375
100 éve újra város Csongrád	Csongrád	75
Karsai András fotókiállítása	Makó	76
Dömötör Mihály fotókiállítása „Más-világ”	Makó	80
Beszélő dobozok	Székesfehérvár	983
Manga	Székesfehérvár	76
Természetfotó	Székesfehérvár	91
Soproni népszavazással kapcsolatos kiállítás	Sopron	650
Páneurópai Piknik	Sopron	120
Tudás és hit, értékörzés és megújulás – 10 éves a Debreceni Értéktár	Debrecen	150
„Szív küldi szívnek szívesen”	Debrecen	150

Kiállítás címe	Helyszín	Látogatók száma
A holtig haza, Debrecen	Debrecen	50
Bemutatkozik a Debreceni és Hajdú-Bihar Megyei Népművészeti Egyesület	Debrecen	100
A Hajdú-Bihar Megyei Levéltári Napok története	Debrecen	100
A Csokonai Színház története	Debrecen	150
„Kincsek a sifonérből” avagy cívisvagyon a szekrény mélyén	Debrecen	80
„Szent karácsonyér van”	Debrecen	50
Hajdúböszörmény értékei	Hajdúböszörmény	70
Kommunizmus áldozatainak emlékére	Hajdúböszörmény	50
Hajdúsági ízek nyomában	Hajdúböszörmény	120
„Objektíven innen és túl” –MONFODI pályázat fotói	Budapest	760
„Objektíven innen és túl” –MONFODI pályázat fotói	Szolnok	10500
„Mozgásban a lélek” –MONFODI pályázati fotói	Budapest	800
„Mozgásban a lélek” –MONFODI pályázati fotói	Budapest	350
„A történelem kereke fordult egyet” – HNF poszterek	Jászfényszaru	250
„Tény(kép)ek – Fotószilánkok Tabák Lajos 20. századából”	Jászberény	140
„Tény(kép)ek – Fotószilánkok Tabák Lajos 20. századából”	Jászfényszaru	200
„Bővülő történelem”	Jászfényszaru	200
„Bővülő történelem”	Jászberény	70
„Delienata per Laurentium Bedekovich” – Válogatás id. Bedekovich Lőrinc kéziratós térképeiből	Jászberény	50
„Delienata per Laurentium Bedekovich” – Válogatás id. Bedekovich Lőrinc kéziratós térképeiből	Jász-Nagykun-Szolnok vármegye-háza	50
„Delienata per Laurentium Bedekovich” – Válogatás id. Bedekovich Lőrinc kéziratós térképeiből	Szolnok	100
„Delienata per Laurentium Bedekovich” – Válogatás id. Bedekovich Lőrinc kéziratós térképeiből	Jászapáti	60
„Delienata per Laurentium Bedekovich” – Válogatás id. Bedekovich Lőrinc kéziratós térképeiből	Karcag	80
Megyekép '85	Komárom	67
Megyekép '85	Szőny	78
„Írás, irat, kép: múltnyomok a levéltárban”	Esztergom	457
Nógrádi nemesi iratok - válogatás	Salgótarján	35
Kaposvár rendezett tanácsú várossá nyilvánításának 150 éves évfordulója	Kaposvár	30
Kossuth Lajos elfogyott regimentje, '48-as veteránogondozás és a Honvédmeház története	Kaposvár	10

Kiállítás címe	Helyszín	Látogatók száma
Múltról mindenkinek – Céhemlékek	Nyíregyháza	160
Múltról mindenkinek – Képeslapok a Bay család hagyatékából	Nyíregyháza	90
Közép-Kelet Európa bankói – Válogatás a Jósa András Múzeum numizmatikai gyűjteményéből	Nyíregyháza	118
Válogatás egyházi iratainkból	Nyíregyháza	72
Petőfi 200 – az élő költő (válogatás Petőfihez kapcsolódó iratainkból és könyvekből)	Nyíregyháza	40
Múltról mindenkinek – Thália-források (Dokumentumok a nyíregyházi színházzásról)	Nyíregyháza	43
Múltról mindenkinek – Huszárok. A huszárság történetét bemutató vendégkiállítás	Nyíregyháza	55
Múltról mindenkinek – Képek a levéltár múltjából	Nyíregyháza	110
Hajdan volt iskolák – válogatás iskola- és oktatástörténeti iratainkból	Nyíregyháza	38
Túlélni a tragédiát. A trianoni békediktátum következményei Vas vármegyében	Szentpéterfa	120
MNL Vas Vármegyei Levéltára előadó- és kiállítóterme	Szombathely	60
„Nagy nyomda, jó nyomda.” A Sylvester János Nyomda és jogelődjei története, 1907–2008	Szombathely	411
„Arhivi. Zakladnice Spomina – Levéltárak. Az emlékezet kincstárai”	Szombathely	45
„A jubiláló város. Ünnepi rendezvények 1943-ban Savaria alapításának emlékére”	Szombathely	50
„Veszprém – Híd a Bakony és Balaton között”	Veszprém	154
Kiállítás a levéltár 2022. évi iratgyarapodásából, a 2023.01.23. napján tartott sajtótájékoztatóhoz kapcsolódva	Zalaegerszeg	15

Közművelődési és tudományos rendezvények

A Magyar Nemzeti Levéltár eseménydús évet zárt, már csak azért is, mert az intézményben több fontos jubileumot is ünnepeltünk. Az MNL egyes szervezeti egységei és tagintézményei a 2023-as esztendőben is változatos programokkal, rendezvényekkel készültek. A közművelődési programok részben konkrét történelmi eseményekhez vagy megadott tematikához, évfordulóhoz kapcsolódtak, így a Petőfi 200 Emlékév eseményei is helyet kaptak az MNL programtervében. Az MNL országosan csaknem 700 közművelődési rendezvényt (ismeretterjesztő előadást, helyismereti vetélkedőt, kötetbemutatót, kerekasztal-beszélgetést, családi napot, nyílt napot) és egyéb kulturális rendezvényt is szervezett, amelyek egy része valamely évfordulóhoz, illetve ünnepnaphoz kötődött.

A levéltár minden tagintézménye részt vesz a Petőfi programban, többen csatlakoztak az MNL Hetediziglen projektjéhez, az Ünnepi könyvhéthez és a helyi könyvbörzékhez. 2023-ban is törekedtünk arra, hogy kulturális programokat szervezzünk más közintézménnyel vagy kulturális intézménnyel együttműködésben. Partnereink az évfordulós évben a Petőfi Irodalmi Múzeum, a Nemzeti Múzeum, a Nemzeti Színház, a Nemzeti Örökség Intézete, a Koreai Kulturális Intézet, a Francia Intézet, az ICOM stb. Idén is részt vettünk tagintézményeinkkel együtt a Múzeumok éjszakáján és a Kulturális Örökség Napjai programokon. Így országosan érdekelték voltunk a kultúra ezen területén.

Több pályázattal, versennyel, kisfilmmel, podcast-al, játékkal és egyéb multimédiás tartalmakkal igyekeztünk bemutatni a nagyközönség számára a levéltári munkavégzést és iratanyagot. Több virtuális kiállítás készült és az online tartalmak is nagyobb láthatóságok és elérési kört eredményeztek.

Múzeumok Éjszakája

Levéltárunk minden évben érdekes, különböző korosztályokat is megszólító programokkal készül a Múzeumok Éjszakájára. 2023-ban az országos rendezvénysorozathoz hét vármegyei tagintézmény is csatlakozott (Baranya, Bács-Kiskun, Békés, Fejér, Pest, Komárom-Esztergom, Veszprém). 2023-ban is színes programmal vártuk a látogatókat az ország legnagyobb és legnépszerűbb kulturális rendezvényén, melynek tematikája a „Trendek” volt. A hagyományos épületséták és iratbemutatók mellett ezért idén Neumann János örökségét interaktív programokon és digitális eszközeinken keresztül is igyekeztünk bemutatni az érdeklődők számára. Az eseményen során országosan 3358 fő látogatott el levéltári épületeinkbe.

Kulturális Örökség Napjai

Az eddigi éveknél megfelelően, mondhatni már hagyományos módon, csatlakoztunk 2023. évben is a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozathoz. Intézményünk ezúttal szeptember 16-án és 17-én várta a látogatókat, akik közel ötszázán tisztelték meg figyelmükkel programjainkat. A Kulturális Örökség Napjai programsorozatot az évfordulókat ünneplő levéltár szakmai konferenciája nyitotta, ahol társ- és partnerintézményeink képviselői meséltek levéltári emlékeikről. A levéltári nyílt napunk legsajátosabb programjait a raktárséták és épületséták voltak, amelyeken nemcsak új, hanem visszatérő látogatókat is üdvözölhettünk. A raktársétákon részt vevő érdeklődők 16-19. századi iratokkal ismerkedhettek, továbbá az iratvédelem és –iratőrzés kihívásaival, a levéltári iratanyag évszázadokon túli megőrzésével találkozhattak. Családi raktársétáink ezéven is nagy sikert arattak a kicsik és nagyok körében.

A Kulturális Örökség Napjai programsorozat alkalmából országosan 1714 fő látogatott el épületeinkbe, a programhoz az Országos Levéltáron kívül 4 vármegyei intézmény is csatlakozott (Baranya, Fejér, Győr, Veszprém).

Épület-és raktárséták 2023. évben is

A Magyar Nemzeti Levéltár Bécsi kapu téri épülete és kiállítása előzetes bejelentkezéssel és helyszíni belépőjegy váltásával 2023-ban is látogatható volt munkanapokon 9.00 és 18.00 óra között. A vezetett épületlátogatás hossza kb. 40-60 perc. Lehetőséget biztosítunk mind az épület, mind a kiállítás megtekintéséhez mozgáskorlátozott látogatóink számára is.

A vármegyei intézmények különböző közösségi programok keretében nyitottak meg a nagyközönség számára kiállításokkal, raktár-és épületsétákkal.

8.2. Kiemelt programok

Petőfi - Adatbázisok – kapcsolati háló

Az MNL Petőfi Sándor születésének 200. évfordulójára elkészítette a költő teljes kapcsolati hálóját feltáró adatbázist, valamint a személyéhez köthető magyarországi és külföldi emlékhelyek térképes listáját. Az online adatbázisokat január 20-án mutatták be Budapesten. A költő kapcsolati hálóját tartalmazó adatbázisban mintegy 200, Petőfi Sándor ismeretségi köréhez tartozó ember szerepel. Az adatbázisban szereplő nevekhez rövid életrajzi leírás és irodalmi ajánló tartozik, 161 névhez levéltári irat is kapcsolódik iratfotóval, rövid tartalmi leírással, a pontos jelzettel és a keletkezési adatokkal. Az adatbázis tükrözi, hogy Petőfi Sándor szinte minden társadalmi rétegben otthonosan mozgott, számos ismerőse volt, akiknek életútját változatos levéltári iratok illusztrálják, például anyakönyvi kivonat,

levelezés, oklevél, térkép vagy fénykép. A válogatásban helyet kapott például Arany János, Jókai Mór, Liszt Ferenc, Kossuth Lajos, Bem József, Görgey Artúr és Petőfi Sándor ifjúkori szerelme, Cancriny Emília is.

A másik adatbázis Tarjányi József helytörténész, Petőfi-kutató több évtizedes gyűjtőmunkája, amely a Petőfi Sándorral kapcsolatos magyarországi és külföldi emlékhelyek listáját adja közre. Az adatbázisban jelenleg 416 szobor 180 emlékmű és 145 emléktábla szerepel 19 országból. Az alkalmazás közösségi funkcióval is kiegészül, amely lehetővé teszi, hogy a Tarjányi József által összegyűjtött adatok bővíthetők, illetve kiegészíthetők legyenek további, ma még ismeretlen, nem feldolgozott, illetve a jövőben létrehozandó Petőfi-emlékhelyekkel.

Az egyes rekordok tartalmazzák az adott alkotás címét, pontos helyét, típusát, ha ismert, az emlékmű alkotóját, az állító szervezet nevét, valamint az alkotás keletkezésének idejét. Az adatbázis továbbá közli az egyes emlékhelyek Google-térképre vetített GPS-koordinátáit, illetve számos esetben az azok anyagára, méretére, állapotára vonatkozó adatokat is.

<https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/>

Az 1848-1849-es nyomtatványok adatbázisba rendezése

Intézményünk őrizetében lévő 1848–1849-es nyomtatványok adatbázisba rendezését és interneten való közzétételét tűzte ki célul egy pályázat, egy nagyobb szabású, a későbbiekben a Magyar Nemzeti Levéltár valamennyi vármegyei tagintézményére kiterjedő digitalizálási projekt megvalósításának első ütemeként. A forradalom és szabadságharc idején az információáramlás sebessége a mainak töredéke volt, azoknak a csatornáknak nagy része, melyeken napjainkban eljutnak hozzánk a hírek, még elképzelés szintjén sem létezett. Itt nem csak a modern hírközlési eszközökre kell gondolni, a korabeli hírlapok sem voltak hozzáférhetőek a lakosság nagy része számára. Az emberek az őket körülvevő világ újdonságairól jelentős részben kifüggesztett hirdetések, röplapok, plakátok útján szereztek tudomást: Milyen határozatok születtek a vármegye közgyűlésén? Hány újoncot kell kiállítania a városnak? Hogyan zajlik a követválasztás? Mi történt a harctereken? Stb.

A sajtónyilvános bemutatóra 2024. március 15-én fog sor kerülni az Országos Levéltár épületében.

<https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/adatbazis/1848-49-es-forradalom-es-szabadsagharc-nyomtatvanyai>

Noszlopy kötet kiadása nyomtatott és elektronikus formában

A Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltárának régi szándéka volt, hogy az Andrássy Antal Noszlopy Gáspár kormánybiztosról, Somogy megye leghíresebb 1848/49-es személyiségéről 1987-ben kiadott kötete után új, modernebb formában, korabeli iratok forrásközlésként való megjelentetésével is alátámasztva mutassa be a jeles férfiú 1849-es tevékenységét. Noszlopy a szabadságharc idején országosan egyedülálló módon, helyi népfelkelőkre támaszkodva szabadította fel Somogy vármegyét, illetve a Dél-Dunántúl egy részét az osztrák császári csapatok megszállása alól. A kötetbemutatóra a 2024-es évben fog sor kerülni.

Családfamesék TV műsor - Népszerű személyiségek családtörténetét mutatja be a Családfamesék

2023-ban Családfamesék címmel új sorozat indult az M5 kulturális csatornán, amelyben a nézőket a családfakutatás technikáiba, rejtelseibe avatják be egy-egy ismert személy példáján keresztül. Az első két részben Pindroch Csaba és Reviczky Gábor színművészek családját ismerhették meg a nézők. Benkő Péter színművész a harmadik rész szereplője, majd Kovács Koko István olimpiai, világ- és Európa-bajnok magyar ökölvívó és Kautzky Armand színművészek következtek. Hűvösvölgyi Ildikó színművésznő viszont csak januárban tudja vállalni a forgatást, így a hatodik rész átcsúszik a 2024-es esztendőre. A produkció értéket teremt, amiben komoly szerepe van annak, hogy ebben a műsorban

nemcsak családfákat készítünk, hanem családtörténeteket is adunk, így a vázra sztorik is épülnek. S az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a szereplők családjában szinte kivétel nélkül leképeződnek a különböző etnikumok, vallások és társadalmi helyzetek, kiderül a kutatásokból, hogy az egyes felmenők eltérő tájakon, akár a Kárpát-medencéből is kilépve szerteágazó foglalkozást űztek. S ezek alapján nagyon sokat tudunk mesélni az embereknek, és számtalan információnak tudunk mélyebb értelmet adni, ami a műsort egyedivé teszi.

A nemzet levéltára. Fejezetek az Országos Levéltár történetéből- Jubileumi díszkötet bemutató

A Magyar Nemzeti Levéltár a 2023. évi levéltári évfordulók tiszteletére gazdagon illusztrált levéltár-történeti kötetet állított össze és adott ki. Október 25-én 11.30 órai kezdettel került sor a meghívott vendégek, a kötet szerzői, a levéltár munkatársai és a sajtó képviselőinek jelenlétében a Reisz T. Csaba c. főszerkesztő által szerkesztett A nemzet levéltára. Fejezetek az Országos Levéltár történetéből című kötet ünnepélyes bemutatójára kiemelten nagymértékű sajtóérdeklődés mellett.

Kommunikáció és PR megjelenések

Az MNL Gyűjtőportáljának/honlapjának célja, hogy egységes, egyszerű, és felhasználóbarát módon tájékoztassa a kutatókat és érdeklődőket. A honlapon nagyobb hangsúly helyeződik a hírekre és a tartalmak előállítására. Az intézményi integrációval együtt a közös Gyűjtőportál/honlap a megyei levéltáraknak is jobb elérhetőséget és szélesebb látogatókört biztosít.

A nyitottsághoz hozzátartozik a közösségi médiumok (Facebook, Instagram, Youtube, LinkedIn) aktív használata és azok hozzácsatolása a gyűjtőportálhoz/honlaphoz. Online felületeinket a következő bontásban követik az érdeklődők: az MNL Gyűjtőportál oldalát a 2023-as évben 1 035 745-en tekintették meg, Facebook 11 ezer követő 210 ezer fős eléréssel. A Gyűjtőportálnak 337 826 felhasználója volt és 2023-ban még 328 250 új felhasználója lett. A levéltár hetente, havonta tesz közzé és mutat be a honlapján érdekes iratokat az olvasók számára (pl. Hét dokumentuma, Hónap dokumentuma, Érdekes iratok címen), melyeknek a 2023-as évben 8000 megtekintése volt.

A tagintézmények munkájuk, rendezvényeik, kiadványaik megismertetése érdekében népszerűsítő tevékenységet is folytattak. Ezek között szerepelt a városi vagy épp más közgyűjteményekkel közös programfüzetekben való megjelenés, saját népszerűsítő nyomtatvány készítése, elektronikus hírlevél, közösségi oldalakon való megjelenés. A központi és megyei tagintézmények kapcsolatot ápoltak a központi és helyi médiával: riportok, sajtótájékoztatók kiadványok bemutatására, helytörténeti rovatok indítása a helyi lapokban. A sajtómegjelenések között vezető szerep jutott az elektronikus megjelenéseknek.

A Magyar Nemzeti Levéltár szakmai munkájáról és rendezvényeiről 2023-ban 265 nyomtatott sajtómegjelenés, 200 rádiós, 244 televíziós (helyi és országos), valamint 928 elektronikus sajtómegjelenés tudósított.

8.3. Levéltár-pedagógia

A levéltár-pedagógia egy olyan nem-formális oktatási, nevelési tevékenység, mely a levéltári iratgyűjteményen alapul, az iratokban rejlő tanulási lehetőség kihasználásával hozzáférhetővé teszi a kulturális örökség általa őrzött dokumentumait az oktatási intézményekben tanulók számára. Mindezt különböző tematikájú, a diákok életkori sajátosságaihoz igazodó interaktív foglalkozások formájában valósítja meg a levéltár épületében, adott esetben külső helyszínen, valamint online térben. A levéltári iratanyag ismeretének birtokában a tudásmegosztás jegyében aktívan támogatja a tanulás folyamatát, összhangban állva a köznevelési célokkal és tartalmakkal.

2023-ban 44 köznevelési és felsőoktatási intézményből érkező 1063 tanuló, illetve hallgatók 73 csoportja részére tartottunk levéltár-pedagógiai foglalkozást különböző tematikákkal.

A csoportfoglalkozások közül kiemelkedik a március 21-én, a Magyar Nemzeti Levéltár 300/100 levéltári megnyitó rendezvényén megtartott családtörténeti levéltár-pedagógiai foglalkozás Novák Katalin köztársasági elnök részvételével. A foglalkozásra kiemelkedően tehetséges, a történelem iránt érdeklődő általános iskolás diákok érkeztek a Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskolából és a Váci Piarista Gimnáziumból. Az interaktív foglalkozáson a diákok megismerkedtek a Magyar Nemzeti Levéltár gyűjteményével, a levéltár és a Bécsi kapu téri épület történetével, valamint a családfakutatáshoz kapcsolódóan tekintettek meg a Magyar Nemzeti Levéltárban őrzött családi levéltárakat. A foglalkozás során áttekintést kaptak arról is, hogy milyen különböző levéltári források segíthetik a családtörténeti kutatást és bepillantást nyerhettek a nemesi címadományozások történetébe is. A foglalkozásba Novák Katalin köztársasági elnök is bekapcsolódott, és a diákok saját, négy generációra visszanyúló kinyomtatott családfáit aláírta és viaszpecséttel látta el.

A 2023-as évben két új levéltár-pedagógiai foglalkozás került kidolgozásra, az egyik, az 1956-os forradalom és szabadságharc történetéhez kapcsolódik, a másik, a Középkori Iratkaland nevet viselő a Hunyadiak korát dolgozza fel középkori oklevelek és a Merre járt Mátyás applikáció segítségével. 2023-ban átdolgozásra került a Hetediziglen családtörténeti és az Üvegablakon innen, címeren túl épületfelfedező levéltár-pedagógiai foglalkozás anyaga.

Közművelődési alkalmak, családi napok kiegészítő foglalkozásaként

- A 2023. március 15-én megvalósuló családi naphoz kapcsolódóan kidolgoztuk a levéltár-pedagógiai koncepciót – levéltári sétálólap – és összeállítottuk az ebben szereplő, a hat különböző állomáson teljesítendő feladatot, mely során a résztvevő családok bepillantást nyerhettek a Petőfi200 emlékévhöz kapcsolódóan Petőfi Sándor életébe, valamint az 1848/49-es forradalom és szabadságharc alatti tevékenységébe.
- A 2023. május 14-én megvalósuló Emlékhelyek Napja programon a 300/100 levéltári emlékévhöz kapcsolódóan interaktív épületfelfedező játékot fejlesztettünk a családok számára, ahol a résztvevők játékos formában ismerhették meg a levéltárat és a Bécsi kapu téri levéltári palota épületét.
- A 2023. június 17-én megvalósuló Levéltári Piknikre összeállított levéltár-pedagógiai program során az érdeklődők az Archie applikációkkal, azon belül is a Szignó, a Stempli és a Herold applikációval ismerkedhettek meg.
- A 2023. június 24-én megvalósuló Múzeumok Éjszakájára összeállított levéltár-pedagógiai programon a résztvevő családok a 300/100 levéltári emlékévhöz kapcsolódóan interaktív épületfelfedező játék formájában ismerhették meg a Bécsi kapu téri levéltári palota épületét és a levéltár gyűjtőkörét, gyűjteményét.
- A 2023. szeptember 16-án megvalósuló Kulturális Örökség Napokon levéltár-pedagógiai foglalkozás keretében a résztvevő gyerekek a levéltárat, mint közgyűjteményt és a Bécsi kapu téri levéltári palotát ismerhették meg.
- Az idei évben 300 éves levéltári törvény és a Bécsi kapu téri levéltári palota átadásának 100 éves évfordulója alkalmából az osztályunk 2023. október 10-től tíz héten át tartó levéltár-pedagógiai kvízt indított Minden irat egy történet – Találd meg! címmel.

Online tartalmak, melyek az oktatólap portálon keresztül jelentek meg.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc történetét feldolgozó hat online tartalom fejlesztése valósult meg, melyek között vannak kvízek, keresztrejtvények, szövegértést és szövegolvasást fejlesztő online tartalmak.

Közösségi szolgálat

Iskolai közösségi szolgálatos diákokat 2023-ban is fogadtunk, összesen 17 diákot, akik megközelítőleg 450 órát töltöttek iskolai közösségi szolgálattal a levéltárban. 2023 folyamán 19 új iskolai közösségi szolgálatos szerződést kötöttünk meg az iskolákkal. A közösségi szolgálat hatékonyabbá tétele érdekében az érdeklődő diákok és a budapesti szervezeti egységek részére 2023 év elején készítettünk és kiküldtünk egy felmérést a lehetséges feladatok és az osztályok kapacitása kapcsán. 2023 áprilisában a „Mesél a levéltár – te mit mesélnél?” című 10 órás iskolai közösségi szolgálatos projekt került megvalósításra, melyben a résztvevő diákok A nemzet emlékezete – A magyar történelem mérföldkövei című kiállítást dolgozták fel levéltár-pedagógiai szempontból és fejlesztettek levéltár-pedagógiai vonatkozásban hasznos tartalmakat saját korosztályuk számára. 2023 nyarán az iskolai közösségi szolgálatos diákok munkájukkal az 1945 előtti Politikai Kormányiszervek Osztályt, valamint a Kutatószolgálati és Szakkönyvtári Főosztályt tudták segíteni. Emellett a nagyrendezvényeken (március 15.) is közreműködtek.

A vármegyei tagintézmények 2023. évi levéltár-pedagógiai tevékenységét a következő táblázat mutatja be.

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és közép-	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Levéltár-pedagógiai programok
MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára	85	0	A Kiskunfélegyházi Fióklevéltár közreműködésében megvalósított helyismereti vetélkedőn 63 csapat, 189 tanuló vett részt, néhányan közülük a fióklevéltár segítségét is igénybe vették a vetélkedőre történő felkészülésükhöz. Pályaorientációs nap keretében több turnusban érkeztek gyerekek (102 fő) a helyi Constantinum intézményből. Szintén a Kiskunfélegyházi Fióklevéltár a Batthyány Lajos Általános Iskola 22 diákjának levéltárismerető órát és kézműves foglalkozást tartott. A Kecskeméti székhelyen helytörténeti és családkutatási témákban általános iskolai, valamint történelem szakcsoporthoz diákok számára valósultak meg levéltári programok.
MNL Baranya Vármegyei Levéltára	669	17	A kommunizmus áldozatainak emléknapja kapcsán rendhagyó történelemórákat tartottak felső tagozatos általános iskolás és középiskolás diákoknak, melyeket részben iskolákba kihelyezett programként, részben a levéltárunk épületében valósítottuk meg. Tematikus városi séták valósultak meg az 1848-as és az 1956-os pécsi események, szereplők, színhelyek megismertetésére. Forrás-, levéltárismereti, valamint levéltári gyakorlati órák kerültek megtartásra történelem-, hon- és népismeret, valamint könyvtár-informatika szakos (BA, MA) egyetemi hallgatók számára.
MNL Békés Vármegyei Levéltára	123	0	Általános levéltárbemutató órák megtartására került sor általános és középiskolás diákoknak, végzős hallgatóknak:
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára	81	0	Levéltár-pedagógiai program az alábbi iskolák tanulói számára: Zrínyi Ilona Gimnázium diákjai

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és közép-	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Levéltár-pedagógiai programok
MNL Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltára	553	20	<p>Szeged: A csoportfoglalkozások száma és létszáma jelentősen csökkent az előző évek átlagához képest amiatt, hogy az új levéltári épületben nincs nagylétszámú csoportok fogadására alkalmas tér (max. 17-20 fő), így idén nem fogadtunk általános és középiskolai csoportokat: Szegedi Tudományegyetem Történelem szak – levéltárismeret, Szegedi Tudományegyetem GTK – iratkezelés folyamata a levéltárban, Szegedi SZC Vasvári Pál Gazdasági és Informatikai Technikum – iratkezelés története. Családfa- és családtörténeti kutatást segítő négyalkalmas tanfolyam a Csongrád megyei Honismereti Egyesület tagjainak.</p> <p>Hódmezővásárhely: Szomszédoló: a levéltár tevékenységének bemutatása a szomszédos házakban lakók számára.</p> <p>Makó: Levéltár-látogatások és csoportfoglalkozások:</p> <p>Szentes: Szentesi Deák Ferenc Általános Iskola csoportja részére levéltárlátogatás</p>
MNL Fejér Vármegyei Levéltára	284	0	<p>2023-ban is fogadtuk a város általános és középiskolás diákjait. Idén kétféle tematika mentén tartottuk meg a foglalkozásokat. Az egyik tematika egy általános levéltári ismertetőn alapszik. A jellemzően hatvan perces foglalkozásokon röviden bemutattuk műemlék épületeinket, majd a rendhagyó órákat a továbbiakban a pinceraktárunkban tartottuk meg. Bemutattuk a levéltárat, mint intézményt, a legérdekesebb irattípusokat, majd kisebb csoportokban család- és helytörténeti feladatokat oldottak meg a diákok. A feladatokon keresztül be tudtuk mutatni, hogy néz ki az anyakönyv, egy korabeli iskolai törzslap, vagy útlevél. Térképekkel, fotókkal is találkozott az óra keretében. A másik tematika a rádiótörténeti kiállításunkhoz kapcsolódott. Itt a gyerekek megismerhették a rádiózás történetét, a különböző korszakok jellemző rádiótípusait, a legkorábbtól az 1980-as évek termékeiig. Mivel a rádiók többsége működőképes, így meg is tudtuk szólaltatni a kiállítási tárgyakat.</p>
MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára	154	0	<p>Levéltár-pedagógiai foglalkozásainkon az alábbi intézmények hallgatói vettek részt: Kunszigeti Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola</p>
MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltára	703	0	<p>A levéltár-pedagógiai foglalkozások során a diákok egy része általános levéltári ismertetőn, más részük az „Életünk lenyomatai a levéltárban”, valamint a „Neked mi van a hátizsákodban? Az enyémben...” című foglalkozáson vett részt. A foglalkozásokon a tanulók megtudhatták, milyen adminisztratív, közművelődési és tudományos szerepet tölt be a levéltár, milyen fontosabb forrástípusokat őriz, és mennyiben hasznosíthatók ezek a kutatás során, másrészt néhány jellegzetes forrással is megismerkedhettek (közgyűlési jegyzőkönyvek, oklevelek, anyakönyvi kivonatok), és betekintést nyertek a levéltári dokumentumok rendszerezésének és tárolásának módjába. Az előadások kiemelt témája volt a családfa-kutatáshoz kapcsolódó, valamint az egyén életében keletkezett fontosabb levéltári források bemutatása.</p>

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és közép-	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Levéltár-pedagógiai programok
MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára	265	0	A Központi Kutatóban és a Hajdúböszörményi Fióklevéltárban kialakított oktatótermekben rendszeresen tartunk rendhagyó történelem órákat, levéltár-pedagógiai foglalkozásokat diákoknak. Ha igény van rá, akkor az iskolákba is elmegyünk. Ezen kívül rendszeresen fogadunk iskolai és egyetemi csoportokat levéltár-ismertető előadások megtartása céljából mindhárom kutatótermünkben.
MNL Heves Vármegyei Levéltára	239	0	Forrásbemutató és levéltárismertető előadásokat, csoportfoglalkozásokat az alábbi intézmények részére tartottunk: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Kemény Ferenc Sportiskolai Általános Iskola, Szilágyi Erzsébet Gimnázium és kollégium
MNL Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltára	307	0	Munkatársaink több alkalommal tartottak a levéltárban levéltár-pedagógiai foglalkozásokat a következő témákban: Az íráshordozók története és papírmerítés, Általános levéltárismertető és levéltári kincseink bemutatása, Ügyviteli ismeretek levéltári szemszögből.
MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltára	955	0	A levéltári órák megszervezése, lebonyolítása, illetve az oktatási intézményekkel történő kapcsolattartás 2 fő levéltáros és 1 fő segédlevéltáros feladata. Az órákra elsősorban az oktatási intézményekben és a levéltár főépületében található Palkovics teremben került sor. Témák: családfakutatás, az igmándi keserűvíz története, 100 éves a Komáromi Egyházközség, a Trianoni békeszerződés, első világháború, Komárom újjáépítése 1945-1949. között, a komáromi Rüdiger-tó története
MNL Nógrád Vármegyei Levéltára	88	0	Rendhagyó, kihelyezett óra: március 15. kapcsán megemlékezés a Salgótarjáni Központi Temetőben védett sírnál a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum, Salgótarján tanulóival. Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikumban a Stromfeld Napok keretében két interaktív prezentáció.
MNL Somogy Vármegyei Levéltára	157	0	A kaposvári KKZKÁI Honvéd Utcai Tagiskolájának 5. osztályosokból álló csoportja pályaválasztási napján látogatta meg levéltárunkat. Intézményünk bemutatása után a családfakutatás, mint felmenőink története felderítésének megismertetése közben felhívtuk a figyelmet annak értékmentő és értékteremtő oldalára. A levéltári foglalkozás zárásaként a diákok megtekinthették értékes okleveleinket és betekintést nyerhettek raktáraink világába is. A szennai Fekete László Általános Iskola mindenkor 5. osztálya, történelmi tanulmányainak kezdetekor felkeresi levéltárunkat. A családfakutatás, őseink ismeretének fontosságára hívtuk fel a figyelmet, majd a diákok tanácsokat kaptak, hogyan tudják otthon, a családtagokkal közösen összegyűjteni és rendszerezni az ismert ősokeket, az anyakönyvek segítségével miképp folytatható ez az izgalmas nyomómunka. A levéltári foglalkozás zárásaként a Somogy vármegyei anyakönyveket rejtő raktárunkba is bepillanthattak a tanulók.

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és közép-	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Levéltár-pedagógiai programok
			<p>Második alkalommal zászlónk és címerünk jellegzetességeit is kielemeztük a tanulókkal. Sorra vettük a nemzeti ünnepeinkről és nemzeti emléknapunkról szóló tudnivalókat, majd a magyar koronázási jelvények is ismertetésre kerültek. Végezetül a diákok betekintheztek a levéltár legértékesebb kincseit rejtő pánccs szekrénybe és láthattak néhány gyöngyszemet a Mohács előtti oklevél gyűjteményünkből.</p> <p>Levéltár-pedagógiai foglalkozások tartása a Szennai Fekete László Általános Iskola 8. osztályainak a II. világháború és forrásai témakörben, „Háború alulnézetből. Somogy megye a második világháború alatt és után, 1944-1948.” címmel. Az előadásból a diákok megismerhették a holokauszt, a málenkij robot, a szovjet hadifogság és a svábok kitelepítésének, valamint a második világháború pusztításainak a megyére gyakorolt hatásait.</p> <p>További előadások kaposvári középiskolások számára Lehetett volna másképp? Trianon. címmel a Kaposvári Táncsics Mihály Gimnáziumban és a Kaposcvári SZC Noszlopy Gáspár Közgazdasági Technikumban.</p>
MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára	459	0	Témák: Céhemlékek a levéltárban, Levéltárak, mint a tudomány és a közigazgatás intézményei, Reformkori újságírás
MNL Tolna Vármegyei Levéltára	419	47	2023-ban a levéltár-pedagógiai tevékenységek túlnyomó többsége tanórán kívüli tevékenység volt. A levéltárban levéltár-pedagógiai foglalkozást csak három alkalommal tartottunk a Garay János Gimnázium tanulói részére, mivel a foglalkozások helyszíneit (könyvtár, kiállítóterem) a költözés miatt más feladatra vettük igénybe. A korábban népszerű, elsősorban manuális tevékenységeket továbbra is többször kérték (papírmerítés, kalligráfiai foglalkozás, pecsétkészítés), ezeket a foglalkozásokat kitelepítéssel oldottuk meg. Ezen foglalkozások során is volt lehetőség számos levéltári feladat (pl. állományvédelem, rendezés), fontosabb fogalom (pl. hitelesítés, okirat, hiteleshely, stb.), iratjellemző ismertetésére, a levéltár bemutatására. Úgy tűnik, rendszeressé válnak a szakképzési centrum tagintézményei (Bezerédj István Technikum, Ady Endre Technikum és Kollégium) által kért városismereti túrák, melyek elsősorban a vármegyeháza környékére, a Béla király tér épületeire és köztéri szobraira fókuszálnak.
MNL Vas Vármegyei Levéltára	529	Igen	23 alkalommal intézmények tanulóinak tartottunk tematikus órákat, játékos ismeretszerző foglalkozásokat, általában csoportbontásban, rövid ismeretátadó előadással kombinálva, a levéltár oktatótermében és vidéki helyszíneken:
MNL Veszprém Vármegyei Levéltára	126	0	A tanórán kívüli oktatás jelentős részét a levéltári órák adták. A levéltári órákat jól felszerelt oktatótermünkben valósítottuk meg.

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és közép-	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Levéltár-pedagógiai programok
			<p>Levéltár-pedagógiai foglalkozásaink több korosztálynak is szólnak. A helyi iskolákkal kialakított jó kapcsolatunk hosszútávú együttműködésre ad lehetőséget. Erősítettük az online térben való minél hatékonyabb jelenlétünket. Online, digitális oktatási anyagokat készítettünk, fejlesztettük a már rendelkezésünkre álló online levéltár-pedagógiai szakmai anyagokat, így a digitális oktatás területén is aktívan részt vettünk a tanórán kívüli oktatási feladatok ellátásában. A levéltári foglalkozások témái a következők voltak: 1. Általános levéltár-ismertető, 2. A bakonyi betyárok, 3. A veszprémi altisztképzés története, 4. Benkő Lajos hadnagy naplója, 5. Családtörténeti kutatás</p>
MNL Zala Vármegyei Levéltára	68	0	<p>Kutatásmódszertan. Különös tekintettel az MNL Zala Vármegyei Levéltárának forrásaira címmel előadássorozatot tartottunk a Pannon Egyetem Zalaegerszegi Képzési Központ gazdálkodás szakos hallgatóinak 4 alkalommal</p>

9. Könyvtári munka

A MNL 2023. évben is ellátta a könyvtári tevékenységét, a jogszabályok által előírt hagyományos tevékenységeink például az állományba vétel, a feldolgozás, az olvasószolgálat, az állományvédelem, vagy a szakkönyvtári adatszolgáltatások, stb.

A vármegyei levéltárakban a könyvtári munka többnyire kapcsolt munkakörként kerül ellátásra. A könyvtári munkára fordított munkanapok száma nagyon eltérő:

- ❖ MNL BKVL: 178
- ❖ MNL BaVL: 110
- ❖ MNL BéML: 16
- ❖ MNL BAZVL: 15
- ❖ MNL CSCSVL: 233
- ❖ MNL FVL: 50
- ❖ MNL GYMSV Győri L.: 0
- ❖ MNL GYMSV Soproni L.: 15
- ❖ MNL HBVL: 30
- ❖ MNL JNSZVL: párhuzamosan dolgozik több munkakörben 6 órás munkarendben
- ❖ MNL KEVL: 52
- ❖ MNL NVL: 31
- ❖ MNL PVL: 7
- ❖ MNL SVL: 10
- ❖ MNL SZSZBVL: 70
- ❖ MNL VaVL: 206
- ❖ MNL VeVL: 48
- ❖ Nem kapcsolt munkakörként kerül a feladat ellátásra: HVL, OL, TVL, ZVL.

MNL CSCSVL: Szeged: 2023 első félévében, tavasszal került végleges elköltöztetésre a szegedi levéltári szakkönyvtár közel 30 ezres állománya a Dóm téri épület 1. emeletéről az új, Kálvária téri raktárba.

MNL GYMSV Győri L.: A könyvtári munkafolyamatok szüneteltek 2021-től szakképzett munkaerő, valamint humánerőforrás hiánya miatt.

MNL GYMSV Soproni L.: A könyvtári állomány szakszerű kezeléséhez és feldolgozásához, az online katalógus építéséhez elengedhetetlen a szakkönyvtáros alkalmazása.

MNL Tolna VL: Az állományrevízió részlegesen, a könyvtár költöztetésének megkezdése előtt történt. 2023 novemberében megkezdték a könyvtári állomány költöztetését az új levéltári épület raktárába.

A MNL szakkönyvtárai a könyvtári integráció eredményeképpen együttműködésben dolgoznak. A MNL könyvtárai állományuk formai és tartalmi feldolgozását, azaz katalógizálását a Corvina Integrált Könyvtári Rendszerrel végzik. Az integráció során a korábban használt elektronikus rendszerek adatai a közös adatbázisba kerültek. A használók online módon kereshetnek az MNL közös könyvtári katalógusában vagy az egyes tagintézmények könyvtári katalógusaiban.

Főigazgatói feladatrendszer alapján a MNL Levéltártudományi Szakkönyvtár munkájának középpontjába a Bécsi kapu téri raktár profiltisztítása és az állomány majdani költöztetésének előkészítése került. A 2021-ben megkezdett nagy volumenű apasztás mellett 2023-ban megindult a lelőhely-áthelyezés (a Lánglilium utcai raktárba).

A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságról (KEF) szóló 250/2014 (X. 2.) kormányrendelet szerint a belföldi újságok és folyóiratok ellátását a KEF biztosítja és végzi. Az MNL belföldi szakmai folyóirat-igényeit a KEF online felületén 2023-ban is adminisztrálva lettek.

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára 2023 novemberében a Corvina-modulok 2024. évre szóló előfizetésével kapcsolatos adminisztrációt elvégezte.

A MNL tagintézményei a Könyvtárellátási szerződés (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.) alapján 2023-ban is – a vállalt (500 ezer Ft feletti) értékben – szakkönyveket vásároltak 30%-os árkedvezménnyel. A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára a koordinációt 2023-ban is elvégezte.

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára megszervezte a tagintézmények között a kiadványcseréket a PVL segítségével és annak épületében a jelenléti vezetői értekezleteken.

2023 szeptemberétől ismét a MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára végezte a MTMT intézményi adminisztrációját.

A könyvtári állomány gyarapodása a gyűjtőkori szabályzat alapján ajándékozás, kiadványcsere vagy vásárlás keretében történik. A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtárában jelentős a kiadványcsere, és ennek köszönhetően széles körű kurrens hazai és nemzetközi szakirodalom válik a levéltári tudományos munka számára elérhetővé. A Levéltártudományi Szakkönyvtár 33 külföldi és 19 belföldi partnerrel kiadványcsere keretében 2023-ban **133** kötetet (2022: 171; 2021: 213; 2020: 188; 2019: 177) szerzeményezett **729 478,- Ft** (2022: 1 033 844,- Ft; 2021: 1 076 930,- Ft; 2020: 1 101 897,- Ft; 2019: 987 419,- Ft) értékben.

A MNL könyvtárai 2023-ban összesen **5.045** nyomtatott (2022: 5.013; 2021: 6.564; 2020: 4.779; 2019: 5.855) és **4** elektronikus (2022: 38; 2021: 15; 2020: 48; 2019: 268) művet vettek állományba, ezen kívül **3** online (2022: 36, 2021: 1; 2020: 168; 2019: 23) dokumentummal is gyarapodtak. Mindösszesen **1117** kötet (2022: 5.629; 2021: 12.880; 2020: 18; 2019: 400) kötet tervszerű törlésére került sor.

A MNL könyvtárainak teljes állománya 2023. év végén **671.962** nyomtatott kötet (2022: 667.428; 2021: 670.511; 2020: 676.496; 2019: 671.405), **4.726** elektronikus mű (2022: 4.722; 2021: 4.684; 2020: 4.730; 2019: 4.697) és **2.681** online dokumentum (2022: 2.708; 2021: 2.672; 2020: 2.671; 2019: 2.505).

A gyarapítás során beszerzett kiadványokat a könyvtárak leltárba vették. Nyilvántartása címleltárkönyv használatával történik kézírással vagy számítógéppel, az MNL OL-ben a könyvtári rendszerben (Corvina ACQ). A folyóiratok számainak nyilvántartása kardex lapokkal történik, a sorozatokhoz sorozati lapot használnak.

Az MNL könyvtárainak állományadatai												
	Nyomtatott művek (kötet)				Elektronikus művek (db)				Online dokumentumok (db)			
	2023. év elején	gyarapodás	törítés	2023. év végén	2023. év elején	gyarapodás	törítés	2023. év végén	2023. év elején	gyarapodás	törítés	2023. év végén
MNL OL	141461	732	1117	141076	812	0	0	812	2015	3	0	2018
MNL BKVL	29882	576	0	30458	166	0	0	166	0	0	0	0
MNL BaVL	25623	120	0	25743	114	0	0	114	312	0	0	312
MNL BēML	23633	277	0	23910	202	0	0	202	84	0	0	84
MNL BAZVL	33615	192	0	33807	104	0	0	104	2	0	0	2
MNL CSCSVL	44566	302	0	44868	310	0	0	310	11	0	0	11
MNL FVL	20528	251	0	20779	137	0	0	137	0	0	0	0
MNL GYMSV Győri L.	8176	0	0	8176	120	0	0	120	0	0	0	0
MNL GYMSV Soproni L.	33160	50	0	33210	134	0	0	134	0	0	0	0
MNL HBVL	22829	28	0	22857	194	0	0	194	0	0	0	0
MNL HVL	28844	204	0	29048	190	0	0	190	0	0	0	0

Az MNL könyvtárainak állományadatai												
	Nyomtatott művek (kötet)				Elektronikus művek (db)				Online dokumentumok (db)			
	2023. év elején	gyarapodás	törítés	2023. év végén	2023. év elején	gyarapodás	törítés	2023. év végén	2023. év elején	gyarapodás	törítés	2023. év végén
MNL JNSZVL	13961	122	0	14083	384	2	0	386	0	0	0	0
MNL KEVL	19467	77	0	19544	237	0	0	237	0	0	0	0
MNL NVL	36684	73	0	36767	234	0	0	234	79	0	0	79
MNL PVL	25537	56	0	25593	206	0	0	206	0	0	0	0
MNL SVL	32899	111	0	33010	331	0	0	331	3	0	0	3
MNL SZSZBVL	23097	161	0	23158	102	0	0	102	0	0	0	0
MNL TVL	27163	120	0	27283	212	2	0	214	57	0	0	57
MNL VaVL	23547	1364	0	24911	202	0	0	202	0	0	0	0
MNL VeVL	32112	124	0	32236	156	0	0	156	0	0	0	0
MNL ZVL	21340	105	0	21445	175	0	0	175	115	0	0	115
Összesen:	668124	5045	1117	671962	4722	4	0	4726	2678	3	0	2681

2023. év végén a közös katalógus **439.822** rekordot (2022: 433.924; 2021: 422.497) tartalmaz, ami a teljes MNL könyvtári állományának több mint felét jeleníti meg. [Ebből a MNL Levéltártudományi Szakkönyvtárban 2023-ban **482** új bibliográfiai rekord készült (2022: 599; 2021: 476; 2020: 570; 2019: 388), így összesen **89.951** rekordon (2022: 89.469; 2021: 88.870) kereshető a **141.888** könyvtári egységből álló állomány (2022: 142.273; 2021: 142.507).]

	A rekordok száma			Feldolgozottság
	2023 elején	2023-ben készített	2023 végén	
MNL OL	89469	482	89951	100%
MNL BKVL	42008	459	42467	100%
MNL BaVL	21494	83	21577	84%
MNL BéVL	20813	234	21047	88%
MNL BAZVL	12307	265	12572	52%
MNL CSCSVL	24416	3123	27539	93%
MNL FVL	1577	0	1577	10%
MNL GYMSV Győri L.	1013	0	1013	12,5%
MNL GYMSV Soproni L.	1256	72	1328	2%
MNL HBVL	5631	13	5644	30%
MNL HVL	29034	204	29238	100%
MNL JNSZVL	9738	100	9838	90%
MNL KEVL	15326	63	15389	100%
MNL NVL	36768	61	36829	99,8%
MNL PVL	19453	0	19453	76%
MNL SVL	23311	42	23353	100%
MNL SZSZBVL	15882	129	16011	75%
MNL TVL	15888	801	16689	61%
MNL VaVL	19870	526	20396	90%
MNL VeVL	8760	76	8836	27%
MNL ZVL	18655	420	19075	90%
Összesen:	432669	7153	439822	70%

2023-ban a MNL könyvtárai összesen **1 077** könyvtárhasználót szolgáltak ki (2022: 1.125; 2021: 1.053; 2020: 1.201; 2019: 2.382) **3.935** alkalommal (2022: 3.783; 2021: 3.981; 2020: 3.814; 2019: 7.434), amikor **7.257** kötetet (2022: 7.367; 2021: 6.990; 2020: 6.622; 2019: 13.319) adtak használatba a levéltári munka és kutatás segítésére.

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára elvégezte az Arcanum ADT adatbázis 2024. évre való megrendelésével kapcsolatos adminisztrációt; az ADT a MNL minden telephelyén elérhető.

2023. év	használók sz.	alkalom	dokumentum
MNL Levéltártudományi Szakkönyvtár	85	771	1703
MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára	51	219	261
MNL Baranya Vármegyei Levéltára	28	41	108
MNL Békés Vármegyei Levéltára	11	17	36
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára	30	68	118
MNL Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltára	84	191	348
MNL Fejér Vármegyei Levéltára	28	40	146
MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára	4	4	14
MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltára	18	28	49
MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára	10	28	52
MNL Heves Vármegyei Levéltára	32	193	304
MNL Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltára	2	4	7
MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltára	58	570	1052
MNL Nógrád Vármegyei Levéltára	38	54	78
MNL Pest Vármegyei Levéltára	98	158	223
MNL Somogy Vármegyei Levéltára	86	96	125
MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára	54	73	167
MNL Tolna Vármegyei Levéltára	36	151	222
MNL Vas Vármegyei Levéltára	22	362	611
MNL Veszprém Vármegyei Levéltára	217	267	433
MNL Zala Vármegyei Levéltára	85	600	1200
Összesen	1077	3935	7257

Tájékoztatósi munka során a könyvtárak különböző szintű feltárásokkal állnak a használók rendelkezésére, pl. analitikus feldolgozás, cikkadatbázis, szakkönyvtár. Hírlevélben ismertetik új szerzeményeiket és egyéb híreket, információkat. A könyvtári dokumentumok között kiemelt szerepe van a különleges gyűjteményeknek. Ezek legnagyobb részben a levéltárakba az iratokkal együtt érkező könyvészeti anyagok, vagy levéltárosoktól, történészekről örökölt hagyatékok. Nagy jelentősége van a helytörténeti gyűjteményeknek, és vannak szakdolgozat-, aprónyomtatvány- és kézirat-gyűjtemények is a könyvtárakban.

2023-ben állományrevíziót a következő könyvtárakban végeztek: BKVL (részben), BaVL (részben), BAZVL (részben), CSCSVL (részben), FVL (részben), HVL (részben), JNSZVL (részben), KEVL (részben), NVL, TVL (részben).

A muzeális dokumentumok száma jelenleg 24 ezer kötet felett van (MNL OL 14.000; BKVL 441; BaVL 512; BéVL 219; BAZVL 1.708; CSCSVL 242; FVL 1208; GYMSVGYL 200; GYMSVSL n. a.; HBVL n. a.; HVL 391; JNSZVL n. a.; KEVL 341; NVL 307; PVL n. a.; SVL 178; SZSZBVL 152; TVL 2144; VaVL 422; VeVL 1187; ZVL 413); a felmérés még folyamatban van néhány könyvtárban.

10. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése

Évről-évre egyre kevesebb azon tagintézmények száma, amelyek esetében továbbra is vannak hagyományos módon érkezett, papír alapú jegyzékeken küldött UB-bejegyzésekhez kapcsolódó elmaradások.

Ugyanakkor megoldást kell találni az Elektronikus Anyakönyvi rendszer által generált, levéltárnak megküldött Excel táblázatok feldolgozására. A táblázatok tényleges UB információkat nem tartalmaznak, ezért az utólagos bejegyzések vezetése – amíg a téren nem történik meg a változás – nem teljesíthető az elektronikus rendszerből, a táblázatokat egyelőre csak archiválni tudják a tagintézmények.

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény alapján 2014. július 1-jétől Magyarországon megtörtént az elektronikus anyakönyvezés bevezetése. A hatályba lépő jogszabálynak megfelelően a települések anyakönyvvezetői a megyei kormányhivatalokon keresztül, a korábbi gyakorlattól eltérő formában szolgáltatott adatokat a Magyar Nemzeti Levéltár és Budapest Főváros Levéltára részére az „utólagos bejegyzések” rögzítéséhez. Az új szabályozás – teljes szemléletváltás keretében – a korábbi eseményalapú nyilvántartás helyett egy személy alapú nyilvántartást vezetett be, amelynek középpontjában az egyén áll. A papíralapú születési, házassági, halotti, illetve BÉT (bejegyzett élettársi kapcsolat) anyakönyveket egyetlen, egységes (országos) nyilvántartás váltotta fel. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (At.), 89. §. (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik: „Az illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a hazai anyakönyvezést végző hatóság az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyvben található bejegyzés lezárásáról a bejegyzés folyószámának és az anyakönyv azonosító adatainak továbbításával a Magyar Nemzeti Levéltárat az általa megjelölt formában értesíti. A levéltár az értesítés alapján a bejegyzést lezárja.” A 32/2014. (V. 19.) KIM (Ar.) rendelet lényegében nem rendelkezik arról, hogy a levéltáraknak az új rendszerben hogyan is kellene lezárniuk az anyakönyvi bejegyzéseket, mivel a rendelet az anyakönyvvezetőkre vonatkozik.

Az At. 89. §. (2) bekezdése szerint: „Az illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a hazai anyakönyvezést végző hatóság az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyvben található bejegyzés lezárásáról a bejegyzés folyószámának és az anyakönyv azonosító adatainak továbbításával a Magyar Nemzeti Levéltárat az általa megjelölt formában értesíti.

A 32/2014. (V. 19.) KIM (Ar.) rendelet nem rendelkezik arról, hogy a levéltáraknak az új rendszerben hogyan kellene lezárniuk az anyakönyvi bejegyzéseket, mivel a szabályozás az anyakönyvvezetőkre vonatkozik. Ennek következtében a települések anyakönyvvezetői a megyei kormányhivatalokon keresztül, a korábbi gyakorlattól eltérő formában szolgáltatott adatokat a megyei levéltárak részére. Az EAK-ból generált jegyzékek ugyanakkor nem a korábbi UB bejegyzések rögzítésére szolgálnak. A levéltárak ennek ellenére gondoskodnak a kormányhivatalok által részükre megküldött Excel táblázatok biztonságos, több példányban történő megőrzéséről, tekintettel arra, hogy hiányosságaik ellenére e jegyzékek biztosíthatják az EAK által szolgáltatott részleges adatok fennmaradását. A megkapott adatokat elektronikus irat formájában tárolják, annak anyakönyvi feldolgozása nélkül, „utólagos bejegyzések” vezetése nélkül.

2023-ban az MNL tagintézményei közül hat levéltárba érkeztek meg EAK-ból generált jegyzékek, összesen 31 439 bejegyzéssel. Hagyományos módon két tagintézményben (MNL BaVL, MNL SVL) történt UB-bejegyzések rögzítése, összesen 1597. A 20 tagintézmény közül kettőben van hagyományosan érkezett UB-bejegyzések átvezetése terén elmaradás, összesen 1130 bejegyzés (MNL BaVL, MNL SVL). A többi tagintézményben ilyen jellegű elmaradás nincs. Két tagintézményben megvalósult az adatok nyilvántartó rendszerbe való betöltése (MNL BaVL, MNL CsCsVL), egy

levéltárban pedig elkészült az állag adatainak előkészítése, de a feltöltés még nem fejeződött be (KEVL).

11. Nemzetközi és hazai kapcsolatok

12. 1. Nemzetközi kapcsolatok

Az MNL nemzetközi kapcsolatai 2023-ban is részben a nemzetközi projektekkel összefüggő feladatok eredményeként, részben célzott együttműködések formájában járultak hozzá a szakmai tapasztalatok bővítéséhez, a magyar vonatkozású levéltári anyag publikálásához és megismertetéséhez.

Az MNL Főigazgatója a következő nemzetközi egyeztetéseket folytatta le 2023. évben:

Ország	Nemzetközi partner intézmény	Dátum hónap	Helyszín	Egyeztetés tárgya
Algéria	Algériai Levéltári Igazgatóság	február	Algéria	Az algériai Nemzeti Levéltár felkeresése megbeszélés, együttműködés konkrétizálása céljából. Megállapodás aláírása
Kirgizisztán	Kirgiz Köztársaság Digitális Fejlesztési Minisztériuma	március	Budapest	Együttműködési megállapodás levéltárszakmai területek fejlesztéséről.
Dél-Korea	Gyeongsang Állami Egyetem	április	Dél-Korea	Együttműködési megállapodás levéltárszakmai területek fejlesztéséről.
Dél-Korea	Kangwon Állami Egyetem	április	Dél-Korea	Együttműködési megállapodás levéltárszakmai területek fejlesztéséről.
Dél-Korea	Koreai Tanulmányok Kutatóintézete (Koreai Egyetem), Ázsiai Kutatóintézet (Koreai Egyetem)	április	Dél-Korea	Együttműködési megállapodás levéltárszakmai területek fejlesztéséről.
Dél-Korea	Yeungnam Egyetem	április	Dél-Korea	Együttműködési megállapodás levéltárszakmai területek fejlesztéséről.
Olaszország	EU Történeti Levéltára	május	Budapest	Aktuális szakmai kérdések egyeztetése.
Törökország	Török nagykövetség Budapest	május	Budapest	Levéltári látogatás, amely egyúttal az intézmények közötti kapcsolatfelvétel is. A levéltári gyűjteményben lévő néhány értékes török forrás bemutatása, egyúttal a közlő török kulturális emlékével kapcsolatos lehetőségeket és esetleges együttműködések felvázolása.
Dél-Korea	Kyu Dok HONG dél-koreai nagykövet	május	Budapest	beszámoló a dél-koreai út eredményeiről
Svédország	Svéd Nemzeti Levéltár	június	Stockholm	EAG és EBNA találkozó

Ország	Nemzetközi partner intézmény	Dátum hónap	Helyszín	Egyeztetés tárgya
Dél-Korea	CEESOK-konferencia	július	Budapest	Koreanológia konferencia: 22. CEESOK-konferenciára A koreai tanulmányok jelene és jövője Közép- és Kelet-Európában címmel
Ausztria	Oszták Állami Levéltár	augusztus	Bécs	Új levéltári delegátus, Dr. Arany Krisztina köszöntése, régi elbúcsúztatása Dr. Oross András
Üzbegisztán	Uzarchive	szeptember	Üzbegisztán	"Levéltár és elektronikus dokumentumok: korunk kihívásai" című nemzetközi tudományos és gyakorlati konferencián való részvétel.
Portugália	Portugál Nagykövetség	szeptember	Budapest	Irat kikérés. (Portugália 2024. évben ünnepli az 1974-es forradalom 50. évfordulóját. Az erre az időszakra vonatkozó dokumentumok keresése.
Horvátország	Horvát Állami Levéltár	szeptember	Zágráb	Oszták, horvát és a magyar állami levéltár együtt pályázhatna az UNESCO világ kulturális örökségére az 1867. és 1868. évi kiegyezések kapcsán. Erről a témáról, illetve félbeszakadt ügyekről egyeztetés.
Spanyolország	EAG, EBNA konferencia	október	Madrid	EAG, EBNA konferencia
Egyesült Arab Emírségek	ICA konferencia	október	Abu Dhabi	ICA konferencia
Ausztria	Oszták Állami Levéltár	november	Budapest	Isztambuli konzuli iratanyag átadása.
Ausztria	Burgenlandi küldöttség	november	Budapest	Interreg Program oszták-magyar
Románia	Babes-Bolyai Egyetem, Erdélyi Református Egyházkerület	november	Nagyvárad	Egyeztetések megkezdése.
Németország	Family Search	december	Budapest	Family Search megbeszélés, A találkozónkon számos nagyon érdekes témát beszélünk meg, például egy jövő évi budapesti közös rendezvényről is.
Törökország	Török Köztársasági Elnökség Állami Levéltári Főigazgatósága	december	Budapest	megállapodás aláírása, levéltári és diplomáciai levéltári együttműködés
Thaiföld	Eurázsia Alapítvány 10. konferenciája.	július-augusztus	Bangkok	Eurázsia Alapítvány 10. konferenciája. A konferencia kiemelten foglalkozott a COVID-19 utáni világ kérdéseivel. Az előadók közül többen is értékelték az orosz-ukrán háborút, valamint kitértek a Chat GTP lehetséges hatásaira a modern világban. A konferencia kiváló lehetőséget kínált az eddigi magyar és kelet-ázsiai levéltári és tudományos kapcsolatok elmélyítésére és új kapcsolatok kiépítésére is.

Az MNL nemzetközi kapcsolatait 2023-ban is a stratégiai dokumentumaiban lefektetett alapelvek szerint rangsorolta.

- **Európai Bizottság szakmai szervezetei (EBNA, EAG, CEDCHE).** Az Európai Levéltárvezetők Tanácskozását (EBNA) és az Európai Bizottság Levéltári Szakértői Csoportjának (EAG) ülését tavasszal Stockholmban, ősszel Madridban tartották, amelyen kiemelt szerepet kaptak az európai együttműködési projektek. Stockholmban Szatucsek Zoltán az Európai Levéltári Portálról, Madridban dr. Mikó Zsuzsanna a levéltári delegátusok munkájáról tartott előadást. Intézményünk részt az European Data Space for Cultural Heritage (CEDCHE) szakértői megbeszélésein, amelynek célja az európai kulturális adattér kialakítása.
- **Európai levéltári szervezetek (APEF, DLM, EUDIA, ICARUS, IIAS).** A Külügyi Levéltárak Európai Együttműködési Fóruma felvette a kapcsolatot a 2024. évben esedékes magyarországi tanácsi elnökség idején megrendezendő tanácskozással kapcsolatban, aminek eredményeként megkezdődött a szakmai előkészítés, az MNL Főcze Jánost delegálta képviselőként. Hegedűs István november 8-11. között részt vett és előadást tartott az ICARUS szervezet Szkopjében megrendezett konferenciáján. Szerényi Ildikó, mint magyar országmenedzser részt vett az Archives Portal Europe kéthetente tartott online megbeszélésein, két alkalommal pedig a jelenléti bizottsági ülésen Svédországban (május) és Spanyolországban (szeptember). Szerényi Ildikó előadást tartott továbbá a 17th International Archival School levéltártudományi képzésen és az International Archival Days konferencián a szlovéniai Mariborban. Továbbra is részt veszünk a DLM Forum és az Európai Levéltári Portál Alapítvány irányító testületének munkájában. Szatucsek Zoltán a DLM Forum salamancai konferenciáján előadást tartott a mesterséges intelligencia levéltári alkalmazásának etikai vonatkozásairól.
- **A Nemzetközi Levéltári Tanács** konferenciáján Szatucsek Zoltán előadást tartott a Virtuális Roma Levéltárról.
- **Nemzetközi projektek.** 2023-ban folytatódott az Archives and the Traces of Migration (ATOM) projekt megvalósítása az ICARUS Hrvatska koordinálásában. A levéltárak és a migráció emlékei" a kivándorlást, a külföldre vándorlást, a bevándorlást és a diaszpórák közösségeket dokumentáló levéltári anyagok értékelésének, megőrzésének és hozzáférhetőségének kérdéseit kívánja feltárni, egyértelműen hozzájárulva a fent említett közösségek társadalmi befogadásához az levéltári anyag és a hozzá kapcsolódó levéltári gyakorlat segítségével. 2023-ban elkészült az Oral History gyűjtés tervezete és a kapcsolódó szerződések, végleges megoldást találtunk az előkészítés alatt álló virtuális kiállításra és elkészült az Európai Bizottságnak benyújtandó tematikus segédlet. A Közművelődési és Közönségkapcsolati Osztály részt vett a projekt kommunikációjában.
A Projektigazgatóság a szakmai területekkel együttműködve több projektjavaslatot is elkészített. A SAGA projekt az Európa Digitális Kincseit megvalósító konzorcium folytatásaként a Kreatív Európa programhoz került benyújtásra, az Interreg projektben pedig szlovák, szerb és román partnerekkel közösen készült projektjavaslat a kulturális örökség megőrzéséhez és megismertetéséhez és a kulturális turizmus erősítéséhez kapcsolatban.

Intézményünk nemzetközi kézírásfelismerés workshopot szervezett Budapesten, amelyen 10 európai ország vezetői és szakemberei vettek részt. A Tusványosi Szabadegyetemen is tartottunk előadást az MNL informatikai fejlesztéseiről és moderáltuk az MNL romániai kárpótlásban történő részvételt bemutató kerekasztal beszélgetést. Részt vettünk Milánóban a 17th International Conference on Metadata and Semantics Research konferencián. Az Európai Parlament meghívására részt vettünk

Luxemburg Zsigmond 600 éve, László vajda részére kiállított kiváltságlevelének, a House of the European History számára való átadásán és az ezzel kapcsolatban megrendezett konferencián.

A Bécsi kapu téri épületbe levéltár-látogatást, iratbemutatást, épületvezetést szerveztünk a Külgazdasági és Külügyminisztérium vendégoktatói konferenciájának résztvevő számára. A konferencián a külföldi egyetemeken magyar nyelvet oktató, magyar egyetemi tanárok, hungarológusok (70 fő) vettek részt. Részt vettünk a Vajdasági Levéltár számára tervezett workshop szakmai előkészítésében és szervezésében és a münsteri restaurátor csereprogramban.

A Pragmatica Sanctio törvénybe iktatásának 300. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi konferencián is képviseltettük magunkat, melyet a Magyar Nemzeti Levéltárral együttműködve a „A magyarországi rendiség politikai kultúrája (1526–1848)” kutatócsoport (NKFIH 143017), a Magyar 18. század-kutató Társaság, a Magyar Történelmi Társulat, az Österreichisches Staatsarchiv, és az Österreichische Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts szervezett.

Az **MNL Baranya Vármegyei Levéltára** az Eszéki Állami Levéltárral és a Szabadkai Történelmi Levéltárral alakított ki szoros nemzetközi kapcsolatot. Rendszeresen részt vesznek egymás konferenciáin és rendezvényein. 2023. szeptember 22-én, a 16. Szabadkai Levéltári Napon Gózszy Zoltán levéltár-igazgató előadást tartott a „Levéltárosok jelentősége és szerepe a Dunántúlon a két világháború között” címmel. A tagintézmény az Eszéki Állami Levéltárral közösen készítette el az Eszék-Pécs 50. éves testvérvárosi kapcsolatát bemutató kiállítást, melyet 2023. szept. 1-jén Pécs város ünnepnapján Pécsen, 2023. dec. 1-jén Eszék város napján Eszéken mutattak be. Emellett az anyagot több pécsi kulturális rendezvényen is kiállították. 2023-ban több kolléga is szerepelt nemzetközi tudományos konferencián. 2023. máj. 11-12-én Gózszy Zoltán tartott előadást Slavonski Brodban [HR] a Horvát Történelmi Intézet és az ELKH BTK TTI által szervezett Szlavónia politikai és kulturális érdekszférák ütközőpontjában 1500–1918 [Slavonija u sjecištu političkih i kulturnih interesnih sfera] c. konferencián, ahol a Slavonski Brodi Történettudományi Intézettel és az Eszéki Egyetemmel közös projektekről is tárgyalt. Nagy Imre Gábor, Borsy Judit és Polyák Petra pedig az eszéki Josip Juraj Strossmayer Egyetem Bölcsészettudományi Kara, valamint a Horvát Történelmi Társaság által szervezett 50. Internationales Kulturhistorisches Symposium Mogersdorf 2023: Wahl- und Verwaltungssysteme im pannonischen Raum von 1918 bis 1990 c. konferencián képviselte Baranya megyét.

Az **MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára** a szabadkai, zentai, pancsovai területi levéltárakkal, valamint az Újvidéken működő Vajdasági Levéltárral 2004-ben és 2005-ben írt alá nemzetközi együttműködési megállapodást. Ennek keretében rendszeresen és kölcsönösen részt vesznek a Szabadkai Területi Levéltárral együttműködve egymás konferenciáin, szakmai rendezvényein. A belgiumi Ieper Városi Archívum és a szlovéniai celjei Történelmi Levéltár 2023-ban is elektronikus tárlattal jelentkezett a Nemzetközi Levéltári Hét (International Archives Week Challenge) alkalmából. Az MNL tagintézménye egy-egy iratot, fényképet, tervrajzot bocsátott a szervezők rendelkezésére a szervezők által összeállított kiállításanyaghoz.

Az **MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára** a Kassai Állami Levéltárral (Štatný Archív v Košiciach) áll rendszeres kapcsolatban, céljuk egy kölcsönös digitalizálási program végrehajtása. 2023-ban egy közös kiadványt jelentettek meg.

Az **MNL Csongrád Vármegyei Levéltára** folyamatos kapcsolatban van lengyelországi és vajdasági partnerintézményekkel és levéltárakkal. A tagintézmény a lengyelországi IPN (Instytut Pamięci Narodowej) intézménnyel közös kiadványt jelentetett meg Egyetemi ellenzéki mozgalmak Lengyelországban és Magyarországon 1956-1989 között címmel. Urbancsok Zsolt kutatómunkát folytatott az International Holocaust Remembrance Alliance támogatásával.

Az **MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára** kapcsolatot tartott fenn a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeummal, 6 fővel részt vett a Komáromi Levéltári Napon, egy munkatárs pedig előadást tartott a Burgenlandi Tartományi Kulturális Kormányzat által szervezett tudományos konferencián.

Az **MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltárának** kiadványcsere-kapcsolata a Burgenlandi Tartományi levéltárral és a Burgenlandi Tartományi Múzeummal továbbra is fennáll. A Fachhochschule Potsdam Alkalmazott Tudományok Egyetemének egyik hallgatója 2023. július 31-től 2023. szeptember 22-ig a tagintézményben teljesített levéltári gyakorlatot.

Az **MNL Heves Vármegyei Levéltára** Románia Nemzeti Levéltárával és romániai levéltáros kollégákkal tartott kapcsolatot az 1918/19 előtti Erdélyre vonatkozó fondjegyzékek kapcsán. Egy munkatársuk részt vett a magyar-román levéltári bizottság Egerben tartott ülésén, szerepet vállalt a háromnapos esemény szervezésében. Munkatársaink részt vettek két Interreg RO-HU pályázati anyag összeállításában, egy munkatársunk pedig előadást tartott a Kolozsvári Akadémiai Napok keretében tartott levéltári szekcióülésen.

Az **MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltára** a Szlovák Belügyminisztérium Nyitrai Állami Levéltár Komarnoi (Komáromi) Fióklevéltárával és a Nyitrai Állami Területi Levéltárral tart fenn folyamatos kapcsolatot. A tagintézmény 2023. első félévében folytatta a korábbi években megkezdett Hungarika kutatásokat, mely továbbra is Komárom vármegye nemesi közgyűlési jegyzőkönyveit érintette.

Az **MNL Nógrád Vármegyei Levéltára** 2023-ban két alkalommal folytatott megbeszélést a Besztercebányai Állami Levéltár Losonci Levéltára képviselőivel, a losonci igazgató asszony pedig részt vett a tagintézmény levéltári napján.

Az **MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára** több évtizede együttműködik Ukrajnából a Kárpátaljai Állami Levéltárral, a II. Rákóczi Ferenc Magyar Főiskolával és a kapcsolatteremtésben segítséget nyújtó konzulátusokkal. Ez az együttműködés egymás rendezvényein tartott online előadásokban nyilvánult meg a nyíregyházi Levéltári Napon, a Petőfi-projektben, Kutatói Kerekasztal beszélgetésben és a beregszászi főiskola könyvbemutatóján. A tagintézmény 2023-ban meghirdetett Petőfi-versmondó programjában két kárpátaljai iskola is részt vett 10 diákkal. Szlovákiából a Vágsellyei Levéltárral épült ki szoros kapcsolat, a levéltári napokon vendégül látják egymás munkatársait, előadásokat tartanak egymás rendezvényein. A tagintézménynek az idén alkalma nyílt egy amerikai professzor fogadására és könyvének Magyarországon való első bemutatására. Nyíregyháza német testvérvárosa, Iserlohn levéltárával és kulturális városvezetéssel régi kapcsolatban áll az intézmény, 2023-ban virtuális programegyeztetésre került sor.

Az **MNL Tolna Vármegyei Levéltára** az izraeli Yad Vasem Intézet számára a zsidó jogfosztással és holokauszt iratokkal kapcsolatos iratok fotózását végezte, melynek során 12.677 felvétel készült el.

Az **MNL Vas Vármegyei Levéltára** a több évtizede fennálló nemzetközi kapcsolataik egyik alapelemeként három külföldi partner-intézményével kölcsönös kiadványcserét bonyolított le, és tájékoztatta egymást a szakmai rendezvényekről. Partnerintézmények: Maribori Területi Levéltár, Muraszombati Muravidéki Múzeum, Burgenlandi Tartományi Levéltár és Könyvtár. A tagintézmény „Levéltárak. Az emlékezet kincstárai” címmel a szlovén levéltárak vándorkiállítását mutatta be Szombathelyen.

12. 2. Hazai kapcsolatok

Az MNL 2023-ban is számos országos és helyi közgyűjteménnyel, kulturális intézménnyel állt kapcsolatban és működött együtt valamilyen formában. Az MNL Országos Levéltára 1945 előtti Kormányiszervek osztályának több munkatársa különböző NKFI-kutatási projektekben vett részt („A magyarországi rendiség politikai kultúrája, 1526–1848”; „Négyzetkataszter: A magyarországi kataszteri felmérés térkép- és iratanyagának katasztere, 1850–1918”; „A magyarországi hódoltság és hódoltsági peremvidék kataszteri iratainak feldolgozása”), ennek során számos hazai tudományos intézménnyel, tudományos kutatóműhellyel működtek együtt. Az MNL OL levéltárosai több hazai kutatócsoportnak is tagjai, és intézményes kapcsolatai (vezetőségi, szerkesztőségi vagy egyszerű tagság révén is) megmaradtak a Magyar Levéltárosok Egyesületében, a Magyar Történelmi Társulattal, a Magyar Családtörténeti Egyesülettel, a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társasággal, valamint a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézete és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága keretei között működő Vidéktörténeti Témacsoporttal. Folytatódott a NEB-bel való együttműködés az 1956-os perkataszter építésével, az ÁBTL-lel az AVH-épületek kutatásával.

A Történelemoktatók Szakmai Egyesületével 2023. október 25-én együttműködési megállapodást írtunk alá, amely alapján a jövőben közös projektek, programok indulhatnak el. Tárgyalások folytak az Óbudai Egyetem képviselőivel is, ahol az együttműködés és közös feladatok előkészítése történt meg. Az év folyamán együttműködési szerződést kötöttünk a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetével és a Hadtörténeti Intézet és Múzeummal a mohácsi csata 500 éves évfordulójának méltó tudományos megünneplésére. A kutatási tervek elkészültek és beindult a közös munka (Mohács 500-projekt). A Bécsi kapu téri palota átadásának 100. évfordulója kapcsán az MNL felkérte intézményi partnereit, hogy osszák meg vele gondolataikat, emlékeiket, élményeiket az Ország Levéltáráról. A 2023. szeptember 15-én tartott konferencia résztvevői jól tükrözték az MNL szerteágazó hazai kapcsolatrendszerét. Az évfordulóra az MNL Magyar Postával közösen emlékbélyeget, míg a Magyar Nemzeti Bankkal együttműködésben ezüst emlékérmét bocsátott ki.

2023-ban az MNL csatlakozott a KIM által indított Petőfi program nevű térségi kulturális projektjéhez. Ennek keretében tudományos és ismeretterjesztő előadásokat tartanak a vármegyék falvaiban, kisvárosaiban. A projekt három témát érint: a „Kutasd a múltad!” rendezvények segítségével helytörténeti és családtörténeti kutatásokra lesz lehetőség. A „Légy a történelem része” program során gyűjtőkori napokat rendeznek, az „Örökítsd meg a jelent a jövőnek!” című sorozat pedig egy történelmi fotóklub lesz, melyen a régi fényképek forrásértékéről és felhasználási lehetőségeikről esik szó. A program célja, hogy településeken az MNL gyűjteményét is megismertető foglalkozásokat/előadásokat kínáljon, amelyben az adott település helytörténetére/ esetleges családkutatási lehetőségekre is ad információkat. A programba minden tagintézmény bekapcsolódott és 2023-ban már minden vármegyében történtek foglalkozások.

A vármegyei tagintézmények a levéltáros szakmai szervezetek mellett 2023-ban is hagyományosan jó viszonyt ápoltak a vármegyék területén található közgyűjteményekkel, oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel. A levéltári integráció és a fenntartóváltás ellenére a legtöbb helyen megmaradt a városi, illetve a megyei önkormányzatokkal való korábbi jó kapcsolat is. A megyei levéltárak – tudományos programjaikkal, kiadványaikkal – a helyi tudományos közélet meghatározó, olykor egyedüli képviselői voltak 2023-ban is.

Néhány vármegyei példa a hazai kapcsolatok sokrétűségére

Az MNL Baranya Vármegyei Levéltára egyik legfontosabb partnere a Pécsi Tudományegyetem. Az informatikus-könyvtáros, történelem, néprajz, földrajz, hon-és népismeret szakos hallgatóknak tartanak rendszeresen foglalkozásokat. A Reformációs projekt keretében partnerkapcsolatot alakítottak ki a Pécsi

Református Egyházközséggel, a Pécsi Evangélikus Egyházközséggel, a Baranya Református Egyházmegye Levéltárával. A Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközponttal is együttműködnek. Régi partnerük a Janus Pannonius Múzeum.

Az MNL Békés Vármegyei Levéltára elsősorban az önkormányzatokkal közös projekteket valósított meg: Gyula várossal és a Gyulai Zsidó Alapítvánnyal együttműködve forráskiadványt jelentettek meg, Mezőkovácsháza várossal közös konferenciát rendeztek, részt vettek a gyulai és a békéscsabai könyvhét programjaiban (Mogyoróssy János Városi Könyvtár és Békés Megyei Könyvtár).

Az MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára: A Herman Ottó Múzeummal való együttműködésük keretében segítették a régészeti kutatásokat. A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeivel már korábban együttműködési megállapodást kötöttek közös digitalizálás céljából.

Az MNL Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltárának a Móra Ferenc Múzeummal, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárral, a Gál Ferenc Egyetemmel és a Szegedi Tudományegyetemmel van munkakapcsolatuk, a civil szervezetek közül a levéltár javára létrejött Oppidum Csongrád Alapítvány támogatását élvezik.

Az MNL Fejér Vármegyei Levéltárának az MTA Veszprémi Területi Bizottságával (VEAB) van munkakapcsolata.

Az MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltára a Győri Ipartestület Ipartörténeti Alapítványával tart szorosabb kapcsolatot.

Az MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltára elsősorban a Sopronban működő közgyűjteményekkel működik együtt, legfontosabb partnere a Soproni Múzeum, munkatársaik szakmai munkájának köszönhetően a levéltár több országos nagyprojektben képviselteti magát.

Az MNL Heves Vármegyei Levéltára együttműködött a helyi közgyűjteményekkel és az Eszterházy Károly Egyetemmel.

Az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltára több vándorkiállítást készített és mutatott be. A Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai társaság díszoklevéllel ismerte el sokrétű támogatásukat.

Az MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltára együttműködő partnerei: Kuny Domokos Múzeum, Komárom-Esztergom Megyei Honismereti Egyesület, Komáromi Klapka György Múzeum.

Az MNL Nógrád Vármegyei Levéltára a Dornyay Béla Múzeummal és a Miskolci Akadémiai Bizottsággal nógrádi tagozatával és Nógrád Vármegye Önkormányzata működött együtt.

Az MNL Somogy Vármegyei Levéltárának együttműködő partnerei: Pécsi Tudomány- és a Kaposvári Egyetem, helyi múzeum és könyvtár, szakmai egyesületek (MIT, HIK, MLE, MLVT, Nagy Imre Társaság, MCC Somogy vármegyei szervezete).

Az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára partnerei a Jósa András Múzeum, a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület, a Nyíregyházi Egyetem Történettudományi és Filozófia Intézetének Történettudományi Intézeti Tanszéke és a Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle Szerkesztősége.

Az MNL Tolna Vármegyei Levéltára együttműködő partnerei a Völgységi Múzeum Honismereti Kör, Babits Mihály Kulturális Központ, Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Egyed Antal Tolna Vármegyei Honismereti Egyesület.

Az MNL Vas Vármegyei Levéltára legfontosabb együttműködő partnerei a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Vas Megyei Honismereti Egyesület, a Vasi Múzeumbarát Egylet.

Az MNL Veszprém Vármegyei Levéltára a várostörténeti monográfia kapcsán együttműködtek az Eötvös Károly Megyei Könyvtárral, a Laczkó Dezső Múzeummal, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesülettel. Részt vettek a Veszprém-Balaton 2023 Zrt. Európa Kulturális Fővárosa programban.

Az MNL Zala Vármegyei Levéltára együttműködött többek között Göcseji Múzeummal, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárral, a Zalaegerszeg Kultúrájáért Közalapítvánnyal.

12. Pályázatok

Az MNL tagintézményei rendezvényei lebonyolításához, kiadványaik megjelentetéséhez, egyes szakmai feladatok teljesítése, illetve fejlesztése érdekében 2023-ban is számos pályázatot nyújtottak be az alábbi szervezetekhez:

- Kulturális és Innovációs Minisztérium;
- Külgazdasági és Külügyminisztérium;
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal;
- Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt;
- Petőfi Kulturális Ügynökség Zrt;
- Veszprém Balaton 2023 Zrt;
- Veszprém-Balaton Régió Kultúrájáért Közalapítvány;
- Edutus Egyetem;
- Európai Bizottság;
- Magyar Kultúráért Alapítvány;
- Magyar Történelmi és Műfaji Film Alapítvány;
- Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő;
- OTP Fáy Alapítvány;
- Baden Württemberg Stiftung.

A fentiekben felsorolt szervezetek által felkínált pályázati lehetőségeket kiegészítve az MNL 2023-ban második alkalommal hirdette meg belső, saját szervezeti egységei tudományos tevékenységét ösztönző pályázatát.

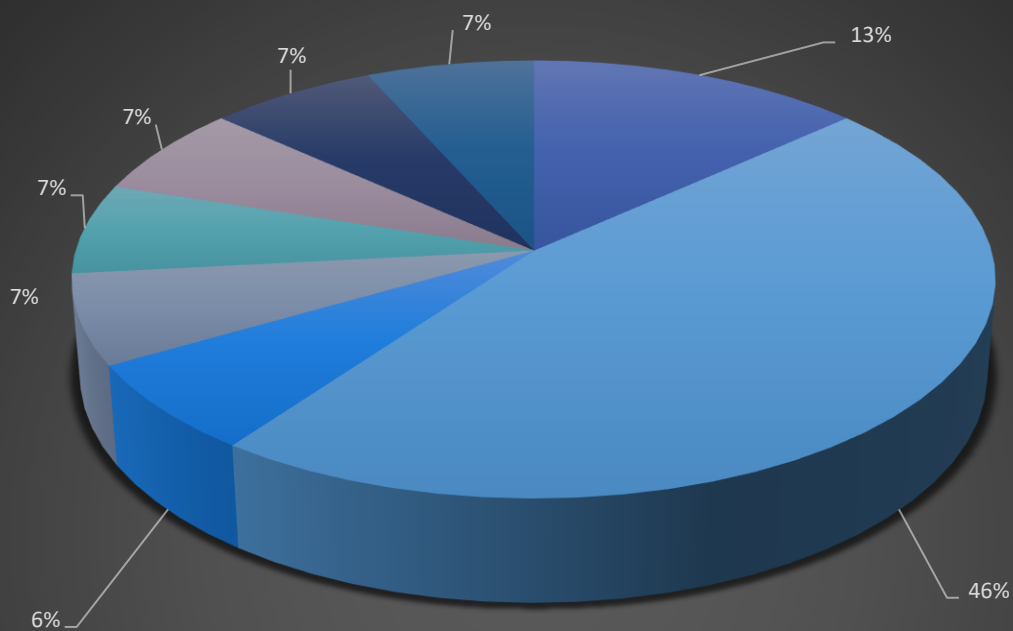
Összegzésként megállapítható, hogy a 2023-as év folyamán az alábbi témájú szakmai feladatok ellátása céljából került támogatási igény benyújtásra:

- önálló kötetek, évkönyvek, periodikák, forráskiadványok megjelentetése;
- levéltári napok, konferenciák, kiállítások szervezése;
- közművelődési tevékenység;
- digitalizálás, adatbázisépítés, adatbázisfejlesztés;
- szakmai-, állományvédelmi anyagok és eszközök beszerzése;
- szakmai továbbképzés;
- digitalizáló eszközök beszerzése;
- levéltári látogatóközpontok kialakítása.

Az MNL tagintézményei 2023-ban összesen 15 alkalommal pályáztak sikeresen, ennek eredményeként összesen 1 307 937 848 Ft értékű támogatást nyertek el, az alábbiak szerint:

Tagintézmény	Támogató szervezet	Elyert támogatás (Ft)	Támogatott projektek (db)	Összesen (Ft)
MNL	Magyar Kultúráért Alapítvány	5 550 160	1	5 550 160
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	985 250 000	1	985 250 000
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	20 000 000	1	20 000 000
	Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő	2 310 000	1	2 310 000
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	5 400 000	1	5 400 000
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	5 000 000	1	5 000 000
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	80 000 000	1	80 000 000
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	4 000 000	1	4 000 000
	Magyar Kultúráért Alapítvány	14 000 000	1	14 000 000
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	126 660 000	1	126 660 000
	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	48 000 000	1	48 000 000
	Magyar Történelmi és Műfaji Film Alapítvány	500 000	1	500 000
	Veszprém Vármegyei Levéltár	Veszprém Balaton 2023 Zrt	350 000	1
Heves Vármegyei Levéltár	Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.	10 000 000	1	10 000 000
MNL OL	Eduvus Egyetem	917 688	1	917 688

Támogatás megoszlása

- Magyar Kultúráért Alapítvány
- Kulturális és Innovációs Minisztérium
- Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
- Magyar Történelmi és Műfaji Film Alapítvány
- Veszprém Balaton 2023 Zrt
- Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.
- Edutus Egyetem

13. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés

14. 1. Ügyvitel

Intézményi szinten a belső iratkezelés és ügyintézés ellenőrzésére féléves időszakonként került sor. Az ellenőrzések során megállapítható volt, hogy a projektben vállalt célértékeket a szervezeti egységek jóval a meghatározott mértéken belül teljesítik. A KÖFOP projektben (KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011) vállalt 18 napos ügyintézési határidő célérték mellett az ügyintézés átlagosan 10 napos határidővel teljesül. A 2023-as év folyamán az első feladatok közé tartozott, hogy a Poszeidon rendszerben a 2022. évi ügyiratzárasokat elvégezzük. Frissítettük és bővítettük az MNL szervezeteinek hivatali kapu elérhetőségeit. A jövő év kapcsolódó kihívása lesz az iratörző helyek (irattárak) frissítése a rendszerben. Az év folyamán a Poszeidon rendszer általunk használt verziója kevesebb változáson esett át, mint a tavalyi évben, ugyanis egy teljesen új kliensen dolgozik a fejlesztőcég. Az év második felében rendszeres teszteléssel, valamint a levéltári ügyintézés egyszerűsítéséről szóló javaslatokkal segítettük a fejlesztőcég munkáját. A jövőre elkészülő 8.15-ös verziószámú „Angular” kliens legfontosabb változtatása egy egyszerűsített és javított workflow mechanizmus lesz, amelyet a munkatársaktól az év első felében begyűjtött visszajelzések alapján alakított ki a fejlesztőcég.

A 2023-as év elektronikus ügyintézéshez kapcsolódó további fontos feladata volt, hogy az MNL-ben dolgozó munkatársak, valamint vezetők még magasabb szinten elsajátítsák az ügyiratkezelő rendszer használatát. Ennek érdekében rendszeres belső tájékoztatókat tartottunk akár a Poszeidon rendszer használatával, akár a belső eljárásokhoz kapcsolódó feladatok könnyebb értelmezhetősége céljából. (Pl. Apostille eljárás, hagyatéki ügyek, Pro Domo, elektronikus aláírások használata). Szükség esetén tájékoztató leveleket is közreadtunk a hatékony ügyfélszolgálati eljárást, és az ezzel kapcsolatos információáramlást biztosítva.

14. 2. Képzés, továbbképzés

A Magyar Nemzeti Levéltár felnőttképzési tevékenységet mind bejelentés, mind pedig engedély hatálya alatt végez. Az intézmény a jogszabályi előírásoknak megfelelően Felnőttképzési Minőségirányítási Rendszert működtet. 2023-ban is több alkalommal került sor a felnőttképzést érintő jogi szabályozás változtatására, melyet a levéltárban a Módszertani, képzési és levéltár-pedagógiai Osztály követ, szükség esetén pedig a Felnőttképzési Minőségirányítási Rendszerben a változások átvezetésre kerülnek.

2023-ban az intézmény képzési területen jelentkező prioritása a programkövetelményen alapuló **Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros** szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzés magas színvonalon történő megvalósítása volt. A képzés eredményességét az elégedettségmérési, a lemorzsolódási, valamint a képesítő vizsga sikeres teljesítésének mutatói igazolják. 2023 szeptemberében az új képzési csoportot 29 fővel indítottuk el. A képzés személyes jelenléttel megvalósuló óráit a jobb megközelíthetőség, valamint energiatakarékossági szempontok miatt az MNL Pest Vármegyei Levéltárába helyeztük át. A képesítő vizsgát 2024-ben szintén a Kecskeméti Siker Vizsgaközpont szervezésében tervezzük résztvevőinknek megvalósítani. A vizsga megszervezésére feljogosító Együttműködési megállapodást a Belügyminisztérium a Vizsgaközponttal már megkötötte. Intézményünk két vezetője került eddig az érintett KEOR szakterület vizsgáztatói névjegyzékébe.

2023. évben az MNL másik prioritása a felsőoktatási intézményekkel való együttműködés erősítése volt, melynek eredményeként ebben az évben is számos hallgató teljesítette felsőoktatási szakmai gyakorlatát intézményünkben.

Képzéseink magas színvonalú, sikeres megvalósítását támogatták oktatásmódszertani képzéseink, melyeken a levéltári szakemberek a felnőttképzésben használt modern oktatási alapelvekkel és technikákkal ismerkedhettek meg, hogy tudásukat hatékony, módszertanilag friss és változatos felnőttképzési módszerekkel legyenek képesek átadni, valamint a képzéseinken részt vevő felnőttek

számára eredményes tanulási lehetőségeket tudjanak biztosítani. A képzések megszervezésével a jogi szabályozásban elvárt, a minőségirányítás területén előírt oktatói kompetenciák fejlesztésének is eleget tettünk.

Belső képzések

- A *Scope alapismeretek* elsajátítását célzó képzések: 3 db 20 órás rendszerező és 5 db 40 órás új belépők számára kínált képzés valósult meg. A 8 képzésen 106 fő kezdte meg a tanulmányait, ebből 92 fő teljesítette a követelményeket.
- Egy *Scope kulcsfelhasználói* képzést tartottunk a kulcsfelhasználók létszámának bővítése érdekében, melyen mind a 4 fő sikeresen teljesített és megszerezte a tanúsítványát.
- Az *Archívumból a történelemóra*ra 5 tanórás képzéssorozatunk *Digitális tartalomfejlesztési lehetőségek és gyakorlatok levéltár-pedagógusoknak* megnevezésű képzését 35 tagintézményi résztvevő számára tartották levéltár-pedagógusaink, melyből 31 fő tanúsítványt szerzett. A képzés célja volt, hogy az MNL Vármegyei tagintézményeiben levéltár-pedagógiai feladatokban, projektekben dolgozó, vagy együttműködő kollégákat - pedagógiai, oktatásmódszertani ismereteiket bővítve - segítse a levéltár-pedagógiai foglalkozások tervezésében, fejlesztésében és szakmai módszereket, ötleteket adjon a levéltári források digitális oktatási környezetben történő pedagógiai alkalmazásához, a levéltár gyűjteményére épülő digitális tartalmak készítéséhez. További cél volt, hogy az Oktatólapok portálon több Vármegyei tartalom kerüljön megosztásra.
- A 40 órás *Oktatásmódszertani alapképzést* az oktatási tevékenységet az idei évben megkezdő, pedagógiai szakképesítéssel nem rendelkező kollégák számára biztosította a levéltár. A 20 órás *Oktatásmódszertani továbbképzésen* a tavaly alapképzésen tanúsítványt szerzett, továbbá a pedagógiai szakképzettséggel rendelkezők vettek részt. Összesen 23 fő bevonásával valósultak meg a képzések egy oktatóval a résztvevők nagy elégedettségére.
- A *Tudatos kommunikáció és aszertivitás* tréning a Kutatószolgálati és Szakkönyvtári Főosztály kezdeményezésére került megszervezésre. A 4x2 online kapcsolattartással és 1x8 tanóra személyes jelenléttel megvalósuló képzésen minden résztvevő tanúsítványt szerzett. Az online tananyag videófelvétele a következő csoportok részére biztosítandó képzéseken újra felhasználható lesz.
- Sor került a *Munkavédelmi képviselők* 16 órás alapképzésére és 8 órás *továbbképzésére* is, melyeken összesen 20 kollégánk képzése valósult meg, 19 fő sikeres teljesítésével.
- A 2023. évi kötelező *Munka- és tűzvédelmi oktatás* videós tananyag és ellenőrző kérdéssor megosztásával került a Moodle tananyagmegosztón közzétételre. A képzésben részt vevő kollégák támogatása, valamint az esetleges beavatkozás az MKLO folyamatos monitorozásával valósult meg. Felnőttképzési adatszolgáltatás nem szükséges a képzésről.
- Szintén nem került bejelentésre (6 óra alatti belső képzés) az év elején megvalósított *MIR tudásfrissítő képzés*, melyről a minőségirányítási vezető részére riportolt a képzésszervezés.
- További szakterületről érkező képzési igény angol nyelvtanfolyamokra érkezett a jövő évi Európai Unió soros elnökséghez kapcsolódó levéltári szakmai programok szervezésének támogatása érdekében, ezeket 2024 első félévében tervezzük megvalósítani.
- Sor került továbbá az SZKI Köziratvédelmi-hatósági és Iratkezelés-felügyeleti Osztályával való együttműködésben egy új kulturális szakemberek továbbképzése képzési program kidolgozására (Modern iratkezelési ismeretek a levéltáros társadalom számára), melyet a Kulturális és Innovációs Minisztérium Könyvtári és Levéltári Főosztálya 2023. november 20-án nyilvántartásba vett.

- Az új kollégáknak tervezett „Belépőcsomag” kidolgozását a *Poszeidon felhasználói alapismeretek megszerzése* modullal az Ügyfélszolgálati Főosztály bevonásával megkezdttük, de a Poszeidon iratkezelő rendszert érintő változások miatt a belső képzés tananyagának kidolgozása a jövő évre tolódott.

Belső képzéseink elégedettségi mutatója a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer 5 fokozatú lineáris skáláján kategóriánként összesítve minden esetben meghaladta a kitűzött 4,2 értéket. Az átlagolt érték: 4,63 volt.

Bejelentés hatálya alatt megvalósult belső képzések

B= Belső K= Külső	megnevezés	óra- szám	részvevői létszám	sikeresen teljesítők létszáma	időbeni ütemezés	státusz
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2022.november_r_rendszerező)	20	7	7	2022.11.24. - 2023.01.31.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2023.február_r_rendszerező)	20	1	1	2023.02.17. - 2023.02.22.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope kulcsfelhasználói ismeretek (Scope kulcsfelhasználói ismeretek_2023.február)	20	4	4	2023.02.24. - 2023.03.24.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Archívumból a történelemóra – Digitális tartalomfejlesztési lehetőségek és gyakorlatok levéltár-pedagógusoknak (2023.04.12_lev.ped_6_belső)	6	35	31	2023.04.12. - 2023.04.12.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2023.április)	40	20	9	2023.04.14. - 2023.05.12.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2023.június)	40	44	43	2023.06.09. - 2023.06.30.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2023.augusztus)	40	7	7	2023.08.04. - 2023.08.25.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Oktatásmódszertani alapképzés oktatási feladatokat ellátó kollégák részére	40	11	11	2023.09.05. - 2023.12.12.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént

B= Belső K= Külső	megnevezés	óra- szám	részvevői létszám	sikeresen teljesítők létszáma	időbeni ütemezés	státusz
B	Oktatásmódszertani továbbképzés oktatási feladatokat ellátó kollégák részére	20	12	12	2023.09.13. - 2023.11.08.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2023.szeptember)	40	9	8	2023.09.15. 2023.10.06.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Tudatos kommunikáció és asszertivitás tréning_2023	16	12	12	2023.09.20. - 2023.10.11.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_2023.október)	40	9	9	2023.10.20. - 2023.11.10.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Scope alapismeretek (Scope alapismeretek_rendszerező_2023.október)	20	9	8	2023.10.26. - 2023.11.16.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Munkavédelmi képviselők alapképzése_2023. (2023.11.29_munkavedelmi_kepviselok-alapkepzes)	16	12	12	2023.11.29- 2023.11.30.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Munkavédelmi képviselők továbbképzése_2023. (2023.12.15_munkavedelmi_kepviselok_tovabbkepzes)	8	8	7	2023.12.15. - 2023.12.15.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
	összesen:	386*	200	178		

* A Scope képzések teljes óraszámja került a táblázatban feltüntetésre.

Külső képzések

Szakképzés

Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros szakmai képzés

Az idei év prioritásai között első helyen szerepelt az engedély hatálya alatt megvalósuló **Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros** szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzés magas színvonalon történő megvalósítása.

- 2022/23. évi szakmai képzésünk 23 résztvevővel indult, 22 résztvevő sikeresen tanúsítványt szerzett és a képesítő vizsgán a képesítő bizonyítványát is megszerezte.
- 2023/24 őszén újabb képzés csoport indult 29 résztvevővel. A résztvevők a tavalyi képzéshez hasonlóan 2024 júliusában tesznek képesítő vizsgát. A képzést a tavalyi képzési program szerint és

tananyaggal tartjuk. Az oktatói gárda egy része lecserélődött, a változás főleg a *Levéltári ismeretek* tananyagegységet és az *Informatikai alapismeretek* tananyagegységet érintette. Az *Iratkezelési és irattározási ismeretek* és a *Jogi alapismeretek* tananyagegységek oktatói gárdájában kisebb személyi változások történtek. A képzésen oktatói feladatot újonnan az alábbi szervezeti egység, tagintézmény vállalt:

A 0322 KEOR számú levéltárszakmai képzés képesítő vizsgáját a Kiskunhalasi Siker Vizsgaközpont szervezésében valósítottuk meg.

Szakterületről érkezett igény alapján szervezett képzések

- *Épület- és tárlatvezető az MNL-ben* képzést valósítottunk meg személyes jelenléttel a Bécsi kapu téri levéltári palotában 15 fő részvételével, melyből 10 fő teljesítette a 17 órás képzést.
- Iratkezelés-specifikus képzések:
Iratkezelési ismeretek a változó jogszabályok tükrében megnevezésű képzésünk az idén is népszerű volt, a kétnapos 10 órás képzésen 59 résztvevő szerzett tanúsítványt.
Önkormányzati iratkezelési szakmai napok megnevezéssel az MNL Békés és Vas Vármegyei Levéltárában tartottunk tagintézményi levéltári szakemberek (1-3 fő) bevonásával. A személyes jelenléti képzéseket 31, illetve 17 jelentkező részvételével. A képzéseken 29, illetve 17 résztvevő szerzett tanúsítványt.

Akkreditált pedagógus-továbbképzések

A Digitális levéltári források élményközpontú használata a köznevelésben megnevezésű 30 órás képzés és a levéltár levéltár-pedagógiai programjának népszerűsítése érdekében 5 tanórás mikroképzéseket szerveztünk a részt vevő pedagógusok nagy meglepedésére:

- *Az Archívumból a történelemórára – Levéltári források használata digitális oktatási környezetben* képzést két alkalommal összesen 32 pedagógus vagy levéltári szakember részvételével két levéltár-pedagógus bevonásával valósítottuk meg az online térben.
- *az Archívumból a történelemórára – Levéltári források felhasználása a magyar zsidóság történetéhez* képzésre 19 fő jelentkezett és 15-en szereztek tanúsítványt.
- *A Közös útjaink - Levéltár-pedagógiai képzés és vezetett séta a magyar zsidóság történetéről* képzést személyes jelenléttel a levéltári palotában tartottuk a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár két szakemberével együttműködve.
- *A Közös útjaink – Levéltár-pedagógiai képzés és virtuális séta a magyar zsidóság történetéről* személyes képzést az online térben 10 résztvevőnek tartotta meg levéltár-pedagógus kollégánknak szintén a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltárral együttműködésben.

Külső képzéseink elégedettségi mutatója a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszer 5 fokozatú lineáris skáláján kategóriánként összesítve minden esetben meghaladta a kitűzött 4,2 értéket. Az átlagolt érték: 4,71 volt.

Bejelentés vagy engedély hatálya alatt megvalósult meghirdetett képzések:

B=Bejelentés	megnevezés	óra-szám	részvevői létszám	sikeresen teljesítők létszáma	időbeni ütemezés	státusz
E	Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros	(450) 288	23	22	2022. 09. 15. 2023.06.22.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Archívumból a történelemórára – Levéltári források használata digitális oktatási környezetben (2023.02.10_lev.ped.5)	5	19	19	2023.02.10.- 2023.02.10.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Archívumból a történelemórára – Levéltári források használata digitális oktatási környezetben (2023.02.24_lev.ped.5)	5	13	13	2023.02.24.- 2023.02.24.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Épületséta- és tárlatvezető az MNL-ben (Épületséta_vezető_2023.04.11)	17	15	10	2023.04.11.- 2023.04.14.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Archívumból a történelemórára – Levéltári források felhasználása a magyar zsidóság történetéhez (2023.05.02_lev.ped.5)	5	19	15	2023.05.02.- 2023.05.02.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Iratkezelési ismeretek a változó jogszabályok tükrében (Iratkezelés_2023.05)	10	59	59	2023.05.30.- 2023.05.31.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
E	Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros	(450) 192	29		2023.09.14.- 2024.06.20.	Folyamatban
B	Közös útjaink - Levéltár-pedagógiai képzés és vezetett séta a magyar zsidóság történetéről (2023.09.22_kozos-utjaink)	5	12	11	2023.09.22.- 2023.09.22.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént

B= Bejelentés	megnevezés	óra-szám	részvevői létszám	sikeresen teljesítők létszáma	időbeni ütemezés	státusz
B	Önkormányzati iratkezelési szakmai napok (2023.10.10_Önkormányzati iratkezelés_VVL)	14	16	16	2023.10.10.-2023.10.17.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Önkormányzati iratkezelési szakmai napok (2023.10.10_Önkormányzati iratkezelés_VVL_8 óra)	8	1	1	2023.10.10.-2023.10.10.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Önkormányzati iratkezelési szakmai napok (2023.10.17_Önkormányzati iratkezelés_BeVL)	14	31	29	2023.10.17.-2023.10.24.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
B	Közös útjaink – Levéltárpedagógiai képzés és virtuális séta a magyar zsidóság történetéről (2023.12.01_kozos-utjaink)	5	10	10	2023.12.01.-2023.12.01.	Befejeződött, adatszolgáltatás megtörtént
	Összesen:	568	247	205 (+29)		

Felsőoktatási intézményekkel történő együttműködésben megvalósuló képzések

Szakirányú továbbképzések:

- **Nemzeti Közszolgálati Egyetem - Közszolgálati információ- és iratmenedzsment szakirányú továbbképzési szak** – a 2022/23-as tanév szeptemberében 13 fő részvételével indult képzésen a 2. félévben 5 levéltári kolléga látott el oktatói feladatot, illetve 9 kolléga vállalt konzulensi feladatot.

Levéltáros és történész hallgatók szakmai gyakorlatának koordinálása

- A tavaszi félévben az ELTE BTK-ról 1 alapszakos hallgató az MNL Pest Vármegyei Levéltárban, egy mesterszakos hallgató az Magyar Nemzeti Levéltár Heves Vármegyei Levéltárban, 1 szintén mesterszakos hallgató pedig az MNL Tolna Vármegyei Levéltárban munkakör elismerésével végezte felsőoktatási szakmai gyakorlatát. A PPKE 1 alapszakos hallgatóját az MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltárban fogadtuk.
- A tavaszi félévben az ELTE BTK-ról 13 Történelem BA szakos hallgató jelentkezett intézményünkben szakmai gyakorlatra. Az Országos Levéltárban 13 hallgató részére megszervezett 60 munkaórás gyakorlatról 12 hallgató igazolást szerzett. 1 fő az MNL Komárom-Esztergom Vármegyei Levéltárban teljesítette gyakorlatát. 1 további az ELTE BTK-n Kulturális örökség tanulmányokat folytató hallgató 120 munkaórás gyakorlatot teljesített szintén az OL-ben. A gyakorlat megvalósításában együttműködő szervezeti egységek: Gazdasági Levéltári Osztály, Magánlevéltárak és Gyűjtemények Osztálya, 1945 előtti Kormányzervek Osztálya, 1945 utáni Politikai Kormányzervek és Pártiratok Osztálya. A „közös” gyakorlat során együttműködő további szervezeti egységek: SZKI Állományvédelmi Osztály, SZKI Minőségirányítás, Informatikai és Innovációs Igazgatóság, SZKI

Módszertani, képzési és levéltár-pedagógiai Osztály, Elektronikus Nyilvántartások Főosztálya, Ügyfélszolgálati Főosztály, Kutatószolgálati, Tájékoztatási és Levéltártudományi Szakkönyvtári Osztály, Közművelődési és Közönségkapcsolati Főosztály.

- A Pázmány Péter Katolikus Egyetemről 12 fő Történelem BA szakos hallgató (5 nappali és 7 levelező tagozatos) végezte nálunk sikeresen a szakmai gyakorlatát.
- A Károli Gáspár Református Egyetem 1 Történelem MA szakos hallgatója Közgyűjteményi gyakorlat megnevezésű szakmai gyakorlatát az Országos Levéltárban végezte.

Minőségirányítás

Az MNL minőségirányítási rendszerét 2023. évben is az ISO 9001:2015 szabvány követelményeinek megfelelően működtettük. Annak érdekében, hogy az MNL minden munkavállalója ismerje és alkalmazza a Minőségpolitikában megfogalmazott célokat és alapelveket 2024 első negyedévében éves ISO 9001 tudásfrissítő tanfolyam szervezésének előkészületeit megtettük 2023. évben.

A jogszabály által előírt intézményi kockázatelemzést a folyamatgazdák és szervezeti egység vezetők bevonásával 2023. évben is elvégezték, a vonatkozó szabályzatban rögzített határidők betartásával.

Az alkalmazási területen belül folyamatos feladat a felmerülő folyamatfejlesztési igények kezelése, új munkafolyamatleírások készítése és bevezetése, a meglévő folyamatok továbbfejlesztése. A Magyar Nemzeti Levéltár működéstámogató folyamatainak dokumentálásáról szóló 6/2023. (05.04.) sz. Főigazgatói utasításban foglaltaknak megfelelően elkezdődött az MNL működéstámogató folyamatainak leírásainak elkészítése és integrálása meglévő rendszerbe. A folyamatleírások megfelelő alkalmazásának és a szabványkövetelmények betartásának ellenőrzése érdekében 2024-ben el kell végezni az ISO 9001 szabvány alkalmazási területébe tartozó folyamatok (vagyis a levéltárszakmai folyamatok) első időszakos monitoringját (a belső auditot), a 2023-ban kidolgozott módszertanra és szervezeti keretekre támaszkodva.

A Magyar Nemzeti Levéltár 2023-ban is biztosította a levéltári szakfelügyelet és a Levéltári Kollégium működési feltételeit.

Budapest, az elektronikus aláíráson jelzett dátum szerint

Dr. habil. Szabó Csaba
főigazgató